

MØTEINNKALLING

FORMANNSKAP/PLAN- OG ØKONOMIUTVALET

Møtedato: 23.10.2017
Møtested: Heeradshuset, Dale
Møtetid: 12:00 - 16:00

Eventuelle forfall / melding om møtande varamedlem må meldast på [Møteportalen](#) eller til Sølvi Legård epost solvi.legard@vaksdal.kommune.no

SAKSLISTE

SAKSNR	TITTEL
66/2017	GODKJENNING AV INNKALLING OG SAKSLISTE
67/2017	GODKJENNING AV MØTEBOK
68/2017	REFERATSAKER OG MELDINGAR
69/2017	TERTIALRAPPORT 2.TERTIAL 2017
70/2017	KJØP AV INDUSTRIAREAL PÅ DALEGARDEN - FØRESPURNAD
71/2017	FRAMLEGG TIL ENDRING AV VEDTEKTER FOR VAKSDAL LANDBRUKSFOND - JUSTERING AV GRUNNKAPITAL
72/2017	SAMTYKKE TIL KONSESJON VED ERVERV AV LANDBRUKSEIGEDOM GNR. 58, BNR 2, LAVIK I EKSINGEDALEN

Desse sakene blir ettersendt i veke 42:

73/2017	BORGARLEG VIGSEL I VAKSDAL KOMMUNE FRÅ 2018
74/2017	EIGEDOMSSKATT – VURDERING AV BOTNFRÅDRAG

13. oktober 2017

Eirik Haga
Ordfører

SAKSPAPIR

Saksnr	Utval	Type	Dato
66/2017	Formannskap/plan- og økonomiutvalet	PS	23.10.2017

Sakshandsamar	Arkiv	ArkivsakID
Sølvi Legård	FE - 033	17/1195

GODKJENNING AV INNKALLING OG SAKSLISTE

Rådmannen sitt framlegg til vedtak:

Innkalling og saksliste vert godkjent.

SAKSPAPIR

Saksnr	Utval	Type	Dato
67/2017	Formannskap/plan- og økonomiutvalet	PS	23.10.2017

Sakshandsamar	Arkiv	ArkivsakID
Sølvi Legård	FE - 033	17/1195

GODKJENNING AV MØTEBOK

Vedlegg:

Protokoll - Formannskap/plan- og økonomiutvalet - 02.10.2017

Rådmannen sitt framlegg til vedtak:

Møteboka vert godkjent slik ho ligg føre.

MØTEPROTOKOLL

FORMANNSKAP/PLAN- OG ØKONOMIUTVALET

Møtedato: 02.10.2017
Møtestad: Heradshuset, Dale
Møtetid: 12:00 - 15:00

Møtedeltakarar:

Medlemmer	Parti	Rolle
Eirik Haga	AP	Ordførar
Sigmund Simmenes	SP	Varaordførar
Heidi Rongved	AP	Medlem
Anne Christin Eide	AP	Medlem
Bjørn Roald	H	Medlem
Kjartan Haugsnes	SV	Medlem
Jan Erik Bernes Roe	KRF	Medlem

Andre møtande:

Konst. rådmann Åse Elin Myking
Einingsleiar Samfunnsutvikling Willy Andre Gjesdal
Politisk sekretær Sølvi Legård

Saksliste

SAKSNR	TITTEL
60/2017	GODKJENNING AV INNKALLING OG SAKSLISTE
61/2017	GODKJENNING AV MØTEBOK
62/2017	REFERATSAKER OG MELDINGAR
63/2017	VEDTEKSENDRING MED OPPDATERT GRUNNKAPITAL FOR STIFTINGA "SKOLEDIREKTØR JOHANNES NORVIK OG KONA ERNA NORVIS FOND TIL NYDYR KING I VAKSDAL KOMMUNE"
64/2017	BYGGEPGRAM OG KOSTNADSRAMME FOR NY BARNE- OG UNGDOMSKULE PÅ DALE
65/2017	DELTAKING I VEST BRANN- OG REDNINGSREGION

Vaksdal kommune

60/2017: GODKJENNING AV INNKALLING OG SAKSLISTE

Rådmannen sitt framlegg til vedtak:

Innkalling og saksliste vert godkjent.

Formannskap/plan- og økonomiutvalet 02.10.2017

Behandling:

Ordføraren fekk overlevert underskrifter vedk. sak om plassering av ny skule på Dale. Desse vil bli behandla i første kommunestyremøte etter kommunelova kap 6A om innbyggjarinitiativ, jf §39 a. Innbyggerforslag.

Ordførar opplyste om at permisjonssøknad frå rådmannen vil bli behandla på slutten av møtet i lukka møte.

Samrøystes vedtak.

FPØ - sak 60/2017 Vedtak:

Innkalling og saksliste vert godkjent.

61/2017: GODKJENNING AV MØTEBOK

Rådmannen sitt framlegg til vedtak:

Møteboka vert godkjent slik ho ligg føre.

Formannskap/plan- og økonomiutvalet 02.10.2017

Behandling:

Samrøystes vedtak.

FPØ - sak 61/2017 Vedtak:

Møteboka vert godkjent slik ho ligg føre.

62/2017: REFERATSAKER OG MELDINGAR

Rådmannen sitt framlegg til vedtak:

Referatsakene vert tatt til orientering.

Formannskap/plan- og økonomiutvalet 02.10.2017

Behandling:

Samrøystes vedtak.

FPØ - sak 62/2017 Vedtak:

Referatsakene vert tatt til orientering

63/2017: VEDTEKSENDRING MED OPPDATERT GRUNNKAPITAL FOR STIFTINGA "SKOLEDIREKTØR JOHANNES NORVIK OG KONA ERNA NORVIS FOND TIL NYDYR KING I VAKSDAL KOMMUNE"

Styret sitt framlegg til vedtak:

Representantskapet for stiftinga «*Skoledirektør Johannes Norvik og kona Erna Norvics fond til nydyrking i Vaksdal kommune*», ved formannskapet i Vaksdal kommune, endrar § 3 første setning i vedtekten til:

«Stiftinga sin grunnkapital er kr. 900 000,-».

Ordlyden vert endra frå:

«Stiftinga sin grunnkapital er på 500 000 kr».

Endringa vert gjort med bakgrunn i vedtak i representantskapet av 07.04.2008, sak 49/2014. Vedtektsendringa erstattar tidlegare vedtekter av 03.10.2014. Vedtektene elles vert som før

Adminstrasjon skriv inn vedtektsendringa i vedtektene.

Kopi av nye vedtekter med oppdatert grunnkapital, skal sendast Lotteri og stiftelsestilsynet.

Formannskap/plan- og økonomiutvalet 02.10.2017

Behandling:

Ordførar Eirik Haga er styreleiar i fondet og er dermed ugild i saka. Han gjekk frå under behandlinga og varaordføraren overtok som møteleiar.

Samrøystes vedtak.

FPØ - sak 63/2017 Vedtak:

Representantskapet for stiftinga «*Skoledirektør Johannes Norvik og kona Erna Norviks fond til nydyrking i Vaksdal kommune*», ved formannskapet i Vaksdal kommune, endrar § 3 første setning i vedtekten til:

«Stiftinga sin grunnkapital er kr. 900 000,-».

Ordlyden vert endra frå:

«Stiftinga sin grunnkapital er på 500 000 kr».

Endringa vert gjort med bakgrunn i vedtak i representantskapet av 07.04.2008, sak 49/2014. Vedtektsendringa erstattar tidlegare vedtekter av 03.10.2014. Vedtektene elles vert som før

Adminstrasjon skriv inn vedtektsendringa i vedtektene.

Kopi av nye vedtekter med oppdatert grunnkapital, skal sendast Lotteri og stiftelsestilsynet.

64/2017: BYGGEPROGRAM OG KOSTNADSRAMME FOR NY BARNE- OG UNGDOMSKULE PÅ DALE

Rådmannen sitt framlegg til vedtak:

Kommunestyret legg alternativ 4 med auditorium/kultursal til 120 personar samt kombinert opplærings- og terapibasseng på 12,5 meter til grunn for ny skule på Dale.

Kostnadsramma for utbygginga vert sett til 235,2 millionar kroner. I kostnadsramma ligg det inne ein avsetning på 10 % for uventa kostnader kor prosjektleiar får fullmakt til å disponere 1 %, byggenemnd 3 % og formannskapet dei resterande 6 %.

For barnetrinnet vert det etablert ein mellombels modulskule på Stanghelle i byggeperioden 2018-2020. Skulefritidsordning vert etablert i Turbinen fleirbrukshall på Dale.

Rådmann vert beden om å utarbeide ein moglegheitstudie for gjenbruk av ungdomskulebygget samt forprosjekt for felles kollektivterminal for Dale sentrum og ny skule.

Formannskap/plan- og økonomiutvalet 02.10.2017

Behandling:

Rådmannen v/einingsleiar Samfunnsutvikling orienterte om status i prosjektet.

Endringsframlegg frå Kjartan Haugsnes på vegner av SV og H:

1. Kommunestyret legg alternativ 4b med auditorium/kultursal til 250 personar samt kombinert opplærings- og terapibasseng på 12,5 meter til grunn for ny skule på Dale.
2. Kostnadsramma for utbygginga vert sett til 248,2 millionar kroner. I kostnadsramma ligg det inne ein avsetning på 10 % for uventa kostnader kor prosjektleiar får fullmakt til å disponere 1 %, byggenemnd 3 % og formannskapet dei resterande 6 %.
3. Til kommunestyremøtet 16.10.2017 vert rådmannen beden om å utarbeide ein grovkalkyle for alternativ plassering av skule på Sandliane. Ein slik grovkalkyle må innehalde minimum:
 - a) Kostnader ved eit års utsetting av prosjektet.
 - b) Erverv av areal
 - c) Sal av eksisterande tomt
 - d) Riving av all bygningsmasse på eksisterande tomt
 - e) Innsparing midlertidig modulskule
 - f) Bruk av Turbinen som gymsal frå 1- 10 trinn
 - g) Investeringar på Turbinen til dømes lyd/lys/oppdeling - i høve å gjere denne til og sal for kultur versus kultursal i ny skule.
4. Ved eventuell plassering av Dale barne og ungdomsskule på Sandliane vert det etablert ein mellombels modulskule på Vaksdal i byggeperioden for ny skule på Vaksdal 2018- 2020.

Endringsframlegg frå Eirik Haga, AP:

Auditorium/kultursal skal ha plass til 250 personar. Kostnadsramma vert utvida med kr 15 mill.

Endringsframlegg frå Heidi Rongved, AP:

Det skal byggjast 25 m basseng. Kostnadsramma vert utvida med kr 25 mill.

Endringsframlegg frå Sigmund Simmenes, SP:

Det skal byggjast 25 m basseng og auditorium/kultursal for 250 personar. Kostnadsramma vert utvida med kr 40 mill.

Framlegg frå Anne Christin Eide, AP:

Til kommunestyremøtet den 16.10.17 vert rådmannen bede om å utarbeida ein kalkyle for ein kultursal for 200 personar.

Endringsframlegg frå Eirik Haga, AP:

Med utgangspunkt i rådmannen si innstilling – alternativ 4 – til byggeprogram og kostnadsramme fastset kommunestyret:

Vaksdal kommune

1. Summen avsett til uføresett vert kr. 14,4 mill. (reduisert frå 19,6 i rådmannen sitt framlegg.)
2. Kostnadsramma (alternativ):

	Alt 4	Alt 4i	Alt 4ii	Alt 4iii
Skule K250 med: • 12,5 m basseng • Aud./kult.sal. for 120				
Skule K250 med: • 12,5 m basseng • Aud./kult.sal. for 250		+ 15 mill.		
Skule K250 med: • 25 m basseng • Aud./kult.sal. for 120			+ 25 mill.	
Skule K250 med: • 25 m basseng • Aud./kult.sal. for 250				+ 25 mill. + 15 mill.
Kostnadsramme	230 mill.	245 mill.	255 mill.	270 mill.

3. Kommunestyret forventar ei streng økonomistyring i prosjektet.
Når det gjeld disponering av summen til uføresett får:
 - prosjektleiar fullmakt til å disponere inntil kr. 2,0 mill.
 - byggenemnda fullmakt til å disponera kr. 4,0 mill.
 - formannskapet fullmakt til å disponera kr. 8,4 mill.
4. Totalentreprenør og underentreprenørar skal ha tariffavtale.
5. Alle utførande firma skal vera godkjende læreverksemder. Det skal nyttast lærlingar i gjennomføringa av byggeprosjektet.
6. Modulskule

Rådmannen sitt framlegg		Alternativ	
For barnetrinnet vert det etablert ein mellombels modulskule på Stanghelle i byggeperioden 2018-2020.		For barnetrinnet vert det etablert ein mellombels modulskule på Dale i byggeperioden 2018 – 2020.	
Tilrettelegging tomter	0,6 mill	5,2 mill	Tilrettelegging tomter
Til- og nedrigging	4,9 mill	4,9 mill	Til- og nedrigging
Leige modulskule	2,9 mill	5,0 mill	Leige modulskule (større)
Skysskostnader	4,0 mill	0,0 mill	Skysskostnader
Driftskostnadar skule	6,0 mill	0,0 mill	Driftskostnadar skule
Usikkerheit	1,7 mill	5,0 mill	Usikkerheit
TOTALT	20,1	20,1	TOTALT

Rådmannen kvalitetssikrer tala til saka vert handsama i kommunestyremøte i oktober.

7. Rådmann vert beden om å utarbeide ein moglegheitstudie for gjenbruk av ungdomskulebygget samt forprosjekt for felles kollektivterminal for Dale sentrum og ny skule.

Vaksdal kommune

Ekstraframlegg frå Kjartan Haugsnes, SV:

Val av løysing for midlertidige lokaler/modulskule vert å sjå i samanheng og med nybygg/rehabilitering Vaksdal skule som vedteke sak 60/16 og i økonomiplan 2018 – 2021.

SV og Høgre sitt pkt. 3 til avrøysting og punkt 4 vert stroke.

Avrøysting:

Det vart røysta over ordførar sitt framlegg punkt for punkt

- Punkt 1 Samrøystes vedteke
Punkt 3 Samrøystes vedteke
Punkt 2 i 4 alternativ:
- Alt. 4 (rådmannen si innstilling) vart sett opp mot alt. 4.iii (Sigmund Simmenes sitt framlegg). Alt. 4 fekk 1 røyst (Eirik Haga) og fall
- Alt. 4.i (Eirik Haga sitt framlegg) vart sett opp mot alt. 4.iii. Alt. 4.i fekk 2 røyster (Eirik Haga og Kjartan Haugsnes) og fall
- Alt. 4.ii (Heidi Rongved sitt framlegg) vart sett opp mot alt. 4.iii. Alt. 4.ii fekk 2 røyster (Eirik Haga og Heidi Rongved) og fall
Punkt 4 Samrøystes vedteke
Punkt 5 Samrøystes vedteke
Punkt 6 Alternativt framlegg vart vedteke med 5 mot 2 røyster (H og SV)
Kjartan Haugsnes sitt ekstraframlegg (som erstatning for opprinneleg forslag):
Samrøystes vedteke
Punkt 7 Vedteke mot 2 røyster (H og SV)
Punkt 3 i Kjartan Haugsnes sitt opprinnelege framlegg: Samrøystes vedteke
Bestillingsforslaget frå Anne-Christin Eide vart samrøystes vedteke.

FPØ - sak 64/2017 Tilråding:

Med utgangspunkt i rådmannen si innstilling – alternativ 4 – til byggeprogram og kostnadsramme fastset kommunestyret:

1. Summen avsett til uføresett vert kr. 14,4 mill. (reduisert frå 19,6 i rådmannen sitt framlegg.)
2. Kostnadsramma (alternativ):

	Alt 4iii
Skule K250 med:	
• 25 m basseng	+ 25 mill.
• Aud./kult.sal. for 250	+ 15 mill.
Kostnadsramme	270 mill.

3. Kommunestyret forventar ei streng økonomistyring i prosjektet.
Når det gjeld disponering av summen til uføresett får:
 - prosjektleiar fullmakt til å disponere inntil kr. 2,0 mill.
 - byggenemnda fullmakt til å disponera kr. 4,0 mill.
 - formannskapet fullmakt til å disponera kr. 8,4 mill.
4. Totalentreprenør og underentreprenørar skal ha tariffavtale.

Vaksdal kommune

- Alle utførande firma skal vera godkjende læreverksemdar. Det skal nyttast lærlingar i gjennomføringa av byggeprosjektet.
- Modulskule

For barnetrinnet vert det etablert ein mellombels modulskule på Dale i byggeperioden 2018 – 2020.	
5,2 mill	Tilrettelegging tomter
4,9 mill	Til- og nedrigging
5,0 mill	Leige modulskule (større)
0,0 mill	Skysskostnader
0,0 mill	Driftskostnadar skule
5,0 mill	Usikkerheit
20,1	TOTALT

Rådmannen kvalitetssikrer tala til saka vert handsama i kommunestyremøte i oktober. Val av løysing for midlertidige lokale/modulskule vert å sjå i samanheng og med nybygg/rehabilitering Vaksdal skule som vedteke sak 60/16 og i økonomiplan 2018 – 2021.

- Rådmann vert beden om å utarbeide ein moglegheitstudie for gjenbruk av ungdomskulebygget samt forprosjekt for felles kollektivterminal for Dale sentrum og ny skule.

Til kommunestyremøtet 16.10.2017 vert rådmannen beden om å utarbeide ein grovkalkyle for alternativ plassering av skule på Sandliane. Ein slik grovkalkyle må innehalde minimum:

- Kostnader ved eit års utsetting av prosjektet.
- Erverv av areal
- Sal av eksisterande tomt
- Riving av all bygningsmasse på eksisterande tomt
- Innsparing midlertidig modulskule
- Bruk av Turbinen som gymsal frå 1- 10 trinn
- Investeringar på Turbinen til dømes lyd/lys/oppdeling - i høve å gjere denne til og sal for kultur versus kultursal i ny skule.

Til kommunestyremøtet den 16.10.17 vert rådmannen bede om å utarbeida ein kalkyle for ein kultursal for 200 personar.

65/2017: DELTAKING I VEST BRANN- OG REDNINGSREGION

Rådmannen sitt framlegg til vedtak:

- Vaksdal kommune inngår som medlem i Vest brann- og redningsregion
- Vaksdal kommune sluttar seg til vedtektene for samarbeidet
- _____ er Vaksdal kommune sin årsmøtorepresentant for gjeldande kommunevalperiode

4. Vaksdal kommune gir Bergensalliansen fullmakt til å velje eit interimsstyre for Vest brann- og redningsregion som skal fungere inntil ordinært styre vert vald av det første ordinære årsmøtet
5. Melding om vedtak sendast sekretariatet til Bergensalliansen
6. Første driftsåret vert det lagt til grunn at budsjettet skal vere på fem millionar kroner. Dei to neste driftsåra skal budsjettet berre justerast for pris- og lønsvekst

Formannskap/plan- og økonomiutvalet 28.08.2017

Behandling:

Samrøystes vedtak med atterhald om at fleirtalet av kommunane i Bergensalliansen sluttar seg til ordniga.

FPØ - sak 58/2017 Tilråding:

1. Vaksdal kommune inngår som medlem i Vest brann- og redningsregion
2. Vaksdal kommune sluttar seg til vedtektene for samarbeidet
3. _____ er Vaksdal kommune sin årsmøtorepresentant for gjeldande kommunevalperiode
4. Vaksdal kommune gir Bergensalliansen fullmakt til å velje eit interimsstyre for Vest brann- og redningsregion som skal fungere inntil ordinært styre vert vald av det første ordinære årsmøtet
5. Melding om vedtak sendast sekretariatet til Bergensalliansen
6. Første driftsåret vert det lagt til grunn at budsjettet skal vere på fem millionar kroner. Dei to neste driftsåra skal budsjettet berre justerast for pris- og lønsvekst

Kommunestyret 18.09.2017

Behandling:

Heidi Rongved ba om at saka vert sendt tilbake til formannskapet. Ho ba og om at det kjem fram at Fagforbundet har godkjent referatet frå drøftingsmøtet.

Utsetjingsframlegget frå Heidi Rongved vart vedteke mot 2 røyster (H).

KOM - sak 58/2017 Vedtak:

Saka vert utsett og sendt tilbake til formannskapet.

Formannskap/plan- og økonomiutvalet 02.10.2017

Behandling:

Samrøystes vedtak med atterhald om at fleirtalet av kommunane i Bergensalliansen sluttar seg til ordninga.

FPØ - sak 65/2017 Tilråding:

1. Vaksdal kommune inngår som medlem i Vest brann- og redningsregion
2. Vaksdal kommune sluttar seg til vedtektene for samarbeidet
3. _____ er Vaksdal kommune sin årsmøtorepresentant for gjeldande kommunevalperiode

4. Vaksdal kommune gir Bergensalliansen fullmakt til å velje eit interimsstyre for Vest brann- og redningsregion som skal fungere inntil ordinært styre vert vald av det første ordinære årsmøtet
5. Melding om vedtak sendast sekretariatet til Bergensalliansen
6. Første driftsåret vert det lagt til grunn at budsjettet skal vere på fem millionar kroner. Dei to neste driftsåra skal budsjettet berre justerast for pris- og lønsvekst

Vedtaket er gjort med atterhald om at fleirtalet av kommunane i Bergensalliansen sluttar seg til ordninga.

SPØRSMÅL

Kjartan Haugsnes (innsendt skriftleg)

Er det mogleg å få ei orientering om konkursen i RenoNorden og kva eventuelle konsekvensar dette får for Vaksdal kommune?

Ordføraren svarte og ba om ei sak til kommunestyret om renovasjonsordninga

Sigmund Simmenes

- Om TV-aksjonen
- Om heidersnemnda

Bjørn Roald

Om klagenemnda

Rådmannen svarte

Formannskapet ba om å få en betenkning på klagenemnda sitt mandat

Heidi Rongved

Parkering/ladestasjon for el-bilar på Vaksdal

Ordførar svarte

Behandling av permisjonssøknad frå rådmannen i lukka møte

Formannskapet innvilger søknaden med sikte på å få ei avklaring i permisjonsperioden.

SAKSPAPIR

Saksnr	Utval	Type	Dato
68/2017	Formannskap/plan- og økonomiutvalet	PS	23.10.2017

Sakshandsamar	Arkiv	ArkivsakID
Sølvi Legård	FE - 033	17/1195

REFERATSAKER OG MELDINGAR

Underliggjande saker:

Saksnummer	Tittel
68/2017.1	Høring av statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning i kommunene
68/2017.2	Stanghelle vest / Tettanaset - månedsrapport september 2017

Rådmannen sitt framlegg til vedtak:

Referatsakene vert tatt til orientering.

DET KONGELIGE
KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENT

Ifølge liste

Deres ref

Vår ref

Dato

14/110

3. oktober 2017

Høring av statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning i kommunene

Vedlagt følger forslag til statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning i kommunene for høring i henhold til plan- og bygningsloven § 6-2 annet ledd. Frist for å gi uttalelse til forslaget er 1. desember 2017.

For å styrke kommunenes arbeid med klimatilpasning og for å følge opp føringer fra Meld. St. 33 (2012–2013) om klimatilpasning, har regjeringen besluttet at det skal utarbeides en statlig planretningslinje (SPR) for klimatilpasning. Klima- og miljødepartementet (KLD) ble bedt om å koordinere og samordne de berørte departementers og direktoratets faglige innspill.

I dialog med Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) har det blitt besluttet at retningslinjene for klimatilpasning innarbeides i de eksisterende retningslinjene for klima- og energiplanlegging. Bakgrunnen for dette er i hovedsak at arbeidet med utslippsreduksjoner og arbeidet med klimatilpasning henger naturlig sammen og bør ses i sammenheng.

En sammenslåing av de to retningslinjene har medført et behov for å gjøre enkelte mindre endringer i de eksisterende retningslinjene om klima- og energiplanlegging. Dette er i all hovedsak endringer av formell karakter for å sikre sammenheng i retningslinjene og ikke innholdsmessige endringer. Arbeidet med de nye retningslinjene for klimatilpasning har ikke omfattet en generell vurdering og endring av de eksisterende retningslinjene. Vi ber derfor om at merknader til forslaget til retningslinjer begrenses til formål, virkeområde og klimatilpasning i retningslinjen og at eventuelle merknader til delen om klima- og energiplanlegging begrenses til tilfeller der dette anses nødvendig for å sikre sammenheng i retningslinjene. Vi gjør imidlertid særlig oppmerksom på at det er tatt inn en ny bokstav 'i' i oppstillingen av innholdet i plan som behandler klima- og energispørsmål, som skal sikre

Postadresse
Postboks 8013 Dep
0030 Oslo
postmottak@kld.dep.no

Kontoradresse
Kongens gate 20
www.kld.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org no.
972 417 882

Avdeling
Klimaavdelingen

Saksbehandler
Thea Holten
22 24 58 58

sammenheng med statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging.

Hensikten med nye statlige planretningslinjer på området er å sikre at kommunene, fylkeskommunene og staten gjennom sin planlegging bidrar til at samfunnet forberedes på og tilpasses et klima i endring, og planlegger for løsninger som både reduserer utslippene og reduserer risiko og sårbarhet for klimaendringer.

Klima- og miljødepartementet har, i nært samarbeid med KMD, som øverste planmyndighet, utarbeidet forslaget til nye retningslinjer i samarbeid med berørte departement og direktorater.

Frist for uttalelser til forslaget settes til 1. desember 2017.

Uttalelser kan sendes inn ved å bruke skjemaet for hørings svar på regjeringen.no. Ved tekniske problemer kan innspill med referanse 14/110 i stedet sendes pr. e-post til postmottak@kld.dep.no. Høringsuttalelsene er offentlige etter offentlighetsloven og blir publisert på nettsidene til Klima- og miljødepartementet under høringsuttalelser.

Høringsinstansene bør vurdere om saken skal sendes til eventuelle underliggende etater eller tilsluttede virksomheter. Liste over høringsinstanser er vedlagt. Alle som ønsker det kan uttale seg, selv om de ikke er oppført på listen over høringsinstanser.

Med hilsen

Anne Gislerud (e.f.)
avdelingsdirektør

Thea Holten
rådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi:

Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Miljødirektoratet

Adresseliste

Agdenes kommune	Rådhuset	7316	LENSVIK
Akershus fylkeskommune	Postboks 1200	0107	OSLO
Alstahaug kommune	Rådhuset	8805	SANDNESSJØEN
Alta kommune	Postboks 1403	9506	ALTA
Alvdal kommune		2560	ALVDAL
Andøy kommune	Postboks 187	8483	ANDENES
Arbeids- og sosialdepartementet	Postboks 8019 Dep	0030	OSLO
Aremark kommune		1798	AREMARK
Arendal kommune	Serviceboks 650	4809	ARENDALE
Arkitektbedriftene	PB 5482, Majorstuen	0305	OSLO
Asker kommune	Postboks 353	1372	ASKER
Askim kommune	Postboks C	1801	ASKIM
Askvoll Kommune	Boks 174	6988	ASKVOLL
Askøy kommune	Postboks 323	5323	KLEPPESTØ
Asplan Viak AS	Postboks 7163 St.Olavs plass	0130	OSLO
Audnedal kommune	Rådhuset	4525	KONSMO
Aukra kommune		6480	AUKRA
Aure kommune		6690	AURE
Aurland kommune		5741	AURLAND
Aurskog-Høland kommune	Rådhusveien 3	1940	BJØRKELANGEN
Aust-Agder fylkeskommune	Postboks 788 Stoa	4809	ARENDALE
Austevoll kommune		5392	STOREBØ
Austrheim kommune	Sætremarka 2	5943	AUSTRHEIM
Averøy kommune	Bruhagen	6530	AVERØY
Avinor AS	Postboks 150	2061	GARDERMOEN
Balestrand kommune	Kong Bels veg 20	6899	BALESTRAND
Ballangen kommune	Postboks 44	8546	BALLANGEN
Balsfjord kommune	Rådhuset	9050	STORSTEINNES
Bamble kommune	Rådhuset	3970	LANGESUND
Bane NOR SF	Postboks 4350	2308	HAMAR
Bardu kommune	Postboks 401	9365	BARDU
Barne- og likestillingsdepartementet	Postboks 8036 Dep	0030	OSLO
Beiarn kommune	Postboks 25	8118	MOLDJORD
Berg kommune	Skaland	9385	SKALAND
Bergen kommune	Postboks 7700	5020	BERGEN
Berlevåg kommune	Torget 4	9980	BERLEVÅG
Bindal Kommune	Rådhuset	7980	TERRÅK

Birkenes kommune	Postboks 115	4795	BIRKELAND
Bjerkreim kommune	Postboks 17	4389	VIKESÅ
Bjugn kommune	Rådhuset	7160	BJUGN
Bodø kommune	Postboks 319	8001	BODØ
Bokn kommune	Boknatunvegen 13	5561	BOKN
Boligprodusentenes Forening	Postboks 7186	0307	OSLO
	Majorstuen		
Bremanger kommune	Postboks 104	6721	SVELGEN
Brønnøy kommune	Rådhuset	8905	BRØNNØYSUND
Buskerud fylkeskommune	Fylkeshuset	3020	DRAMMEN
Bygland kommune		4745	BYGLAND
Bykle kommune		4754	BYKLE
Bærum kommune		1304	SANDVIKA
Bø kommune	Postboks 83	3833	BØ I TELEMARK
Bø kommune	Rådhuset	8475	STRAUMSJØEN
Bømlo kommune		5430	BREMNES
Båtsfjord kommune	Postboks 610	9991	BÅTSFJORD
CICERO Senter for klimaforskning	Postboks 1129	0318	OSLO
	Blindern		
Civitas	Grubbegata 14	0179	OSLO
COWI AS	Postboks 6412	0605	OSLO
	Etterstad		
Den Norske Turistforening	Youngstorget 1	0181	OSLO
Det Kgl. Selskap for Norges Vel	Postboks 115	2013	SKJETTEN
Direktoratet for byggkvalitet	Postboks 8742	0028	OSLO
	Youngstorget		
Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap	Postboks 2014	3103	TØNSBERG
DNV GL	Postboks 300	1322	HØVIK
Dovre kommune		2662	DOVRE
Drammen kommune	Engene 1	3008	DRAMMEN
Drangedal kommune	Gudbrandsveien 7	3750	DRANGEDAL
Dyrøy kommune	Dyrøytunet 1	9311	BRØSTADBOTN
Dønna kommune		8820	DØNNA
Eid kommune	Rådhusvegen 11	6770	NORDFJORDEID
Eide kommune		6490	EIDE
Eidfjord kommune	Simadalsvegen 1	5783	EIDFJORD
Eidsberg kommune	Ordfører	1850	MYSEN
	Voldensvei		
Eidskog kommune	Postboks 94	2230	SKOTTERUD
Eidsvoll kommune	Rådhusgata 1	2080	EIDSVOLL

Eigersund kommune	Postboks 580	4379	EGERSUND
Elverum kommune	Storgt 18	2418	ELVERUM
Enebakk kommune	Prestegårdsvn. 4	1912	ENEBAKK
Engerdal kommune		2440	ENGERDAL
Etne kommune	Postboks 54	5591	ETNE
Etnedal kommune		2890	Etnedal
Evenes kommune	Postboks 43	8539	BOGEN I OFOTEN
Evje og Hornnes kommune	Evjemoen	4735	EVJE
Farsund kommune	Postboks 100	4552	FARSUND
Fauske kommune	Postboks 93	8201	FAUSKE
Fedje kommune		5947	FEDJE
Fet kommune	Postboks 100	1901	FETSUND
Finans Norge	Postboks 2473	0202	OSLO
Finansdepartementet	Postboks 8008 Dep	0030	OSLO
Finnmark fylkeskommune	Fylkeshuset	9815	VADSØ
Finnøy kommune		4160	FINNØY
Fiskeridirektoratet	Postboks 185 Sentrum	5804	BERGEN
Fitjar kommune	Postboks 83	5418	FITJAR
Fjaler kommune	Postboks 54	6961	DALE I SUNNFJORD
Fjell kommune	Postboks 184	5342	STRAUME
Flakstad kommune	Rådhuset	8380	RAMBERG
Flatanger kommune	Postboks 24	7770	FLATANGER
Flekkefjord kommune	Kirkegaten 50	4400	FLEKKEFJORD
Flesberg kommune		3623	LAMPELAND
Flora kommune	Postboks 13	6900	FLORØ
Flå kommune		3539	FLÅ
Folldal kommune	Nyberg	2580	FOLLDAL
Forsand kommune		4110	FORSAND
Forsvarsbygg	Oslo Mil/Akershus	0015	OSLO
Forsvarsdepartementet	Postboks 8126 Dep	0032	OSLO
Fortidsminneforeningen	Dronningens gate 11	0152	OSLO
Fosnes kommune		7856	JØA
Framtiden i våre hender	Mariboers gate 8	0183	OSLO
Fredrikstad kommune	Postboks 1405	1602	FREDRIKSTAD
Friluftsrådernes Landsforbund	Eyvind Lyches vei 23 B	1338	SANDVIKA
Frogn kommune	Postboks 10	1440	DRØBAK
Froland Kommune	Osedalen	4820	FROLAND
Frosta kommune	Alstad	7633	FROSTA

Fræna kommune		6440	ELNESVÅGEN
Frøya kommune	Postboks 152	7261	SISTRANDA
Fusa kommune	Postboks 24	5649	EIKELANDSOSEN
Fylkesmannen i Buskerud	Postboks 1604	3007	DRAMMEN
Fylkesmannen i Finnmark	Statens Hus	9815	VADSØ
Fylkesmannen i Hedmark	Postboks 4034, Statens Hus	2306	HAMAR
Fylkesmannen i Hordaland	Postboks 7310	5020	BERGEN
Fylkesmannen i Møre og Romsdal	Fylkeshuset	6404	MOLDE
Fylkesmannen i Nordland	Moloveien 10	8002	BODØ
Fylkesmannen i Nord- Trøndelag	Postboks 2600	7734	STEINKJER
Fylkesmannen i Oppland	Postboks 987	2626	LILLEHAMMER
Fylkesmannen i Oslo og Akershus	Postboks 8111 Dep	0032	OSLO
Fylkesmannen i Rogaland	Postboks 59, Statens Hus	4001	STAVANGER
Fylkesmannen i Sogn og Fjordane	Njøsavegen 2	6863	LEIKANGER
Fylkesmannen i Sør- Trøndelag	Postboks 4710 Sluppen	7468	TRONDHEIM
Fylkesmannen i Telemark	Postboks 2603	3702	SKIEN
Fylkesmannen i Troms	Postboks 6105	9291	TROMSØ
Fylkesmannen i Vestfold	Postboks 2076	3103	TØNSBERG
Fylkesmannen i Østfold	Postboks 325	1502	MOSS
Fyresdal kommune		3870	FYRESDAL
Førde kommune	Postboks 338	6802	FØRDE
Gamvik kommune	Postboks 174	9770	MEHAMN
Gaular kommune		6973	SANDE I SUNNFJORD
Gausdal kommune		2651	ØSTRE GAUSDAL
Gildeskål kommune	Postboks 54	8138	INNDYR
Giske kommune	Rådhuset	6050	VALDERØY
Gjemnes kommune	Kommunehuset	6631	BATNFJORDSØRA
Gjerdrum kommune	Postboks 10	2024	GJERDRUM
Gjerstad kommune		4980	GJERSTAD
Gjesdal kommune	Rettedalen 1, Storahuset	4330	ÅLGÅRD
Gjøvik kommune	Serviceboks	2810	GJØVIK
Gloppen kommune		6823	SANDANE
Gol kommune	Gamlevegen 4	3550	GOL
Gran kommune	Rådhusvegen 39	2770	JAREN

Grane kommune		8680	TROFORS
Granvin herad	Postboks 13	5733	GRANVIN
Gratangen kommune		9470	GRATANGEN
Grimstad kommune	Serviceboks 503	4898	GRIMSTAD
Grong kommune	Postboks 162	7870	GRONG
Grue kommune		2260	KIRKENÆR
Gulen kommune		5966	EIVINDVIK
Hadsel kommune	Rådhuset	8452	Storkmarknes
Halden kommune	Postboks 150	1751	HALDEN
Halsa kommune		6683	VÅGLAND
Hamar kommune	Postboks 4063	2306	HAMAR
Hamarøy kommune	Oppeid	8294	HAMARØY
Hammerfest kommune	Postboks 1224 K	9616	HAMMERFEST
Haram kommune		6270	BRATTVÅG
Hareid kommune	Hareid rådhus	6060	HAREID
Harstad kommune	Postmottak	9479	HARSTAD
Hasvik kommune	Fjellvn 6	9593	BREIVIKBOTN
Hattfjelldal kommune	O.T. Olsens vei 3 A	8690	HATTFJELLDAL
Haugesund kommune	Postboks 2160	5504	HAUGESUND
Hedmark fylkeskommune	Fylkeshuset	2325	HAMAR
Helse- og omsorgsdepartementet	Postboks 8011 Dep	0030	OSLO
Helsedirektoratet	Postboks 7000	0130	OSLO
Hemne kommune	Trondheimsven. 1	7200	KYRKSÆTERØRA
Hemnes kommune	Sentrumsveien 1	8646	KORGEN
Hemsedal kommune		3560	HEMSEDAL
Herøy kommune	Postboks 274	6099	FOSNAVÅG
Herøy kommune	Silvalveien 1	8850	HERØY
Hitra kommune		7240	HITRA
Hjartdal kommune		3692	SAULAND
Hjelmeland kommune	Kommunehuset	4130	HJELMELAND
Hobøl kommune		1827	HOBØL
Hof kommune	Hofslundveien 5	3090	HOF
Hol kommune		3576	HOL
Hole kommune	Hole Herredshus	3530	RØYSE
Holmestrand kommune	Postboks 312	3081	HOLMESTRAND
Holtålen kommune		7380	ÅLEN
Hordaland fylkeskommune	Postboks 7900	5020	BERGEN
Hornindal kommune	Postboks 24	6761	HORNINDAL
Horten kommune	Postboks 10	3191	HORTEN
Hovedorganisasjonen Virke	Postboks 2900 Solli	0230	OSLO
Hurdal kommune	Rådhuset	2090	HURDAL

Hurum kommune	Øvre Skoledalen 12	3490	KLOKKARSTUA
Hvaler kommune		1680	SKJÆRHALLEN
Hyllestad kommune		6957	HYLLESTAD
Hægebostad kommune		4595	TINGVATN
Høgskulen på Vestlandet			
Høyanger kommune	Postboks 159	6991	HØYANGER
Høylandet kommune		7977	HØYLANDET
Hå kommune	Postboks 24	4368	VARHAUG
Ibestad kommune	Rådhuset	9450	HAMNVIK
Inderøy kommune	Vennalivegen 37	7670	INDERØY
insam			
Iveland kommune	Birketveit	4724	IVELAND
Jernbanedirektoratet			
Jevnaker kommune	Postboks 70	3521	JEVNAKER
Jondal kommune		5627	JONDAL
Justis- og beredskapsdepartementet	Postboks 8005 Dep	0030	OSLO
Jølster kommune		6843	SKEI I JØLSTER
Karasjok kommune	Rådshusg 4	9730	KARASJOK
Karlsøy kommune		9130	HANSNES
Karmøy kommune	Rådhuset	4250	KOPERVIK
Kautokeino kommune	Bredbuktnesveien 6	9520	KAUTOKEINO
Klepp kommune	Postboks 25	4358	KLEPPE
Klæbu kommune	Postboks 200	7541	KLÆBU
Kommunesektorens organisasjon	Postboks 1378 Vika	0114	OSLO
Kongsberg kommune	Postboks 115	3602	KONGSBERG
Kongsvinger kommune		2226	KONGSVINGER
Kragerø kommune	Postboks 128	3791	KRAGERØ
Kristiansand kommune	Postboks 417	4604	KRISTIANSAND S
Kristiansund kommune	Rådhuset Kaibakken 2	6509	KRISTIANSUND N
Krødsherad kommune		3536	NORESUND
Kulturdepartementet	Postboks 8030 Dep	0030	OSLO
Kunnskapsdepartementet	Postboks 8119 Dep	0032	OSLO
Kvalsund kommune		9620	KVALSUND
Kvam herad	Kvam rådhus, Grovagjelet 16	5600	NORHEIMSUND
Kvinesdal kommune	Nesgata 11	4480	KVINESDAL
Kvinnherad kommune		5470	ROSENDAL
Kviteseid kommune	Kviteseidgata 13	3850	KVITeseID
Kvitsøy kommune		4180	KVITSØY
Kvæfjord kommune	Bygdeveien 26	9475	BORKENES

Kvæningen kommune	Rådhuset	9161	BURFJORD
Kystverket	Postboks 1502	6025	ÅLESUND
Kåfjord kommune	Boks 74	9148	OLDERDALEN
Landbruks- og matdepartementet	Postboks 8007 Dep	0030	OSLO
Landbruksdirektoratet	Postboks 8140 Dep	0033	OSLO
Landsorganisasjonen i Norge	Torggata 12	0181	OSLO
Lardal kommune	Svarstadtunet 15	3275	SVARSTAD
Larvik kommune	Postboks 2020	3255	LARVIK
Lavangen kommune	Nessveien 7	9357	Tennevold
Lebesby kommune	Postboks 88	9790	KJØLLEFJORD
Leikanger kommune	Skrivarvegen 7	6863	LEIKANGER
Leirfjord kommune		8890	LEIRFJORD
Leka kommune		7994	LEKA
Leksvik kommune	Kommunehuset	7120	LEKSVIK
Lenvik kommune	Rådhusveien 8	9300	FINNSNES
Lesja kommune		2665	LESJA
Levanger kommune	Postboks 130	7601	LEVANGER
Lier kommune	Postboks 205	3401	LIER
Lierne kommune	Postboks 40	7882	NORDLI
Lillehammer kommune	Serviceboks	2626	LILLEHAMMER
Lillesand kommune	Postboks 23	4791	LILLESAND
Lindesnes kommune	Postboks 183	4524	SØR-AUDNEDAL
Lindås kommune	Kvernhusmyrane 41	5914	ISDALSTØ
Lom kommune	Sognefjellsvegen 6	2686	LOM
Loppa kommune	Parkveien 1-3	9550	ØKSFJORD
Lund kommune	Moiveien 9	4460	MOI
Lunner kommune	Postboks 94	2713	ROA
Lurøy kommune	Rådhuset	8766	LURØY
Luster kommune	Rådhuset	6868	GAUPNE
Lyngdal kommune	Postboks 353	4577	LYNGDAL
Lyngen kommune	Standv. 24	9060	LYNGSEIDET
Lærdal kommune	Postboks 83	6886	LÆRDAL
Lødingen kommune	Postboks 83	8551	LØDINGEN
Lørenskog kommune	Rådhuset	1470	LØRENSKOG
Løten kommune	Postboks 113	2341	LØTEN
Malvik kommune	Postboks 140	7551	HOMMELVIK
Mandal kommune	Serviceboks 905	4509	MANDAL
Marker kommune	Postboks 114	1871	ØRJE
Marnardal kommune		4534	MARNARDAL
Masfjorden kommune		5981	MASFJORDNES

Mattilsynet	Postboks 383	2381	BRUMUNDDAL
Meland kommune	Postboks 79	5906	FREKHAUG
Meldal kommune	Rådhuset	7336	MELDAL
Melhus Kommune	Rådhusvn 2	7224	MELHUS
Meløy kommune	Postboks 214	8151	ØRNES
Menon Economics			
Meråker kommune		7530	MERÅKER
Midsund kommune	Midsund	6475	MIDSUND
Midtre Gauldal kommune		7290	STØREN
Modalen kommune	Postboks 44	5729	MODALEN
Modum kommune	Postboks 38	3371	VIKERSUND
Molde kommune	Rådhusplassen 1	6413	MOLDE
Moskenes Kommune	Rådmannskontoret	8390	REINE
Moss kommune	Postboks 175	1501	MOSS
Multiconsult AS	Postboks 265	0213	OSLO
	Skøyen		
Møre og Romsdal fylkeskommune	Fylkeshuset	6404	MOLDE
Målselv kommune		9321	MOEN
Måsøy kommune	Torget 1	9690	HAVØYSUND
Namdalseid kommune		7750	NAMDALSEID
Namsos kommune	Serviceboks 1006	7809	
Namsskogan kommune		7890	NAMSSKOGAN
Nannestad kommune		2030	NANNESTAD
Nansen environmental and remote sensing center	Thormøhlsgaten 47	5006	BERGEN
Narvik kommune	Brannbakken 1, Pb 344	8505	NARVIK
Natur og ungdom	Postboks 4783 Sofienberg	0506	OSLO
Naturvernforbundet	Mariboegate 8	0183	OSLO
Naustdal kommune	Postboks 43	6806	NAUSTDAL
Nedre Eiker Kommune	Postboks C	3051	MJØNDALEN
Nes kommune	Postboks 114	2151	ÅRNES
Nes kommune	Kommunehuset	3540	NESBYEN
Nesna kommune	Movegen 24	8700	NESNA
Nesodden kommune	Postboks 123	1451	NESODDTANGEN
Nesseby kommune		9840	VARANGERBOTN
Nesset kommune		6460	EIDSVÅG I ROMSDAL
Nissedal kommune		3855	TREUNGEN
Nittedal kommune	Moveien 1	1482	NITTEDAL
Nome kommune	Ringsevja 30	3830	ULEFOSS

Norconsult AS	Postboks 626	1303	SANDVIKA
Nord-Aurdal kommune	Postboks 143	2901	FAGERNES
Norddal kommune		6210	VALLDAL
Nord-Fron kommune	Nedregate 50	2640	VINSTRÅ
Nordkapp kommune	Postboks 403	9751	HONNINGSVÅG
Nordland fylkeskommune	Fylkeshuset	8048	BODØ
Nordlandsforskning	Mørkvedtråkket 30	8049	BODØ
Nord-Odal kommune		2120	SAGSTUA
Nordre Land kommune	Postboks 173	2882	DOKKA
Nordreisa kommune		9156	STORSLETT
Nord-Trøndelag fylkeskommune	Fylkets Hus	7735	STEINKJER
Nore og Uvdal kommune		3630	RØDBERG
Norges Bondelag	Postboks 9354	0135	OSLO
	Grønland		
Norges miljø- og biovitenskapelige universitet			
Norges Skogeierforbund	Postboks 1438 Vika	0115	OSLO
Norges Statsbaner	Postboks 1800	0048	OSLO
	Sentrum		
Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet	Erling Skakkes gate 47 b	7491	TRONDHEIM
Norges vassdrags- og energidirektorat	Postboks 5091	0301	OSLO
Norsk Bolig- og Byplanforening - BoBy	Majorstua		
Norsk Bonde- og Småbrukarlag	Rosenkrantz gate 7	0159	OSLO
Norsk institutt for bioøkonomi	Akersgata 41	0158	OSLO
Norsk institutt for by- og regionforskning	Postboks 115	1431	ÅS
Norsk Institutt for naturforskning	Postboks 5685	7485	TRONDHEIM
Norsk polarinstitutt	Sluppen		
Norske Arkitekters Landsforbund	Framsenteret	9296	TROMSØ
Norske Boligbyggelags Landsforbund	Josefinesgate 34	0351	OSLO
Notodden kommune	Postboks 452	0104	OSLO
	Sentrum		
	Postboks 193	3672	NOTODDEN

Nærings- og fiskeridepartementet	Postboks 8090 Dep	0030	OSLO
Næringslivets Hovedorganisasjon	Postboks 5250	0303	OSLO
Nærøy kommune	Majorstuen		
Nøtterøy kommune	Rådmannskontoret	7970	KOLVEREID
Odda kommune	Postboks 250	3163	BORGHEIM
Olje- og energidepartementet		5751	ODDA
Oppdal kommune	Postboks 8148 Dep	0033	OSLO
	Inge Krokannsveg	7340	OPPDAL
	2		
Oppegård kommune	Postboks 510	1411	KOLBOTN
Oppland fylkeskommune	Postboks 988	2626	LILLEHAMMER
Orkdal kommune	Postboks 83	7301	ORKANGER
Os kommune		2550	OS I
			ØSTERDALEN
Os kommune	Postboks 84	5202	OS
Osen kommune		7740	STEINSDALEN
Oslo kommune	Rådhuset	0037	OSLO
Osterøy kommune		5282	LONEVÅG
Overhalla kommune		7864	OVERHALLA
Porsanger kommune	Rådhuset	9712	LAKSELV
Porsgrunn kommune	Postboks 128	3901	PORSGRUNN
Radøy kommune	Krossvegen 8	5936	MANGER
Rakkestad kommune	Pb 264	1891	RAKKESTAD
Rambøll Norge AS	Postboks 427	0213	OSLO
	Skøyen		
Rana Kommune	Postboks 173	9601	Mo i Rana
Randaberg kommune	Postboks 40	4096	RANDABERG
Rauma kommune		6300	ÅNDALSNES
Re kommune	Tingvoll	3175	RAMNES
Rendalen kommune		2485	RENDALEN
Rennebu kommune	Berkåk	7391	RENNEBU
Rennesøy kommune	Postboks 24	4159	RENNESØY
Riksantikvaren	Postboks 8196 Dep	0034	OSLO
Rindal kommune		6657	RINDAL
Ringebu kommune	Hanstadgata 2	2630	RINGEBU
Ringerike kommune	Serviceboks 4	3504	HØNEFOSS
Ringsaker kommune	Postboks 13	2380	BRUMUNDDAL
Rissa kommune	Rissa Rådhus	7100	RISSA
Risør kommune	Postboks 158	4952	RISØR
Roan kommune		7180	ROAN

Rogaland fylkeskommune	Postboks 130 Sentrum	4001	STAVANGER
Rollag kommune		3626	ROLLAG
Rygge kommune	Larkollveien	1570	DILLING
Rælingen kommune	Postboks 100	2025	FJERDINGBY
Rødøy kommune	Postboks 93	8185	VÅGAHOLMEN
Rømskog kommune		1950	RØMSKOG
Røros kommune	Bergmannsgata 19	7374	RØROS
Røst kommune		8064	RØST
Røyken kommune	Rådhuset	3440	RØYKEN
Røyrvik kommune		7898	LIMINGEN
Råde kommune	Rådhuset	1640	RÅDE
Rådgivende Ingeniørers forening	Postboks 5491 Majortuen	0305	OSLO
Sabima	Postboks 6784 St. Olavs plass	0130	OSLO
Salangen kommune		9355	SJØVEGAN
Saltdal kommune	Rådhuset	8250	ROGNAN
Sametinget	Ávjovárgeaidnu 50	9730	KARASJOK
Samferdselsdepartementet	Postboks 8010 Dep	0030	OSLO
Samnanger kommune		5650	TYSSE
Sande kommune	Postboks 300	3070	SANDE I VESTFOLD
Sande kommune		6084	LARSNES
Sandefjord kommune	Postboks 2025	3247	SANDEFJORD
Sandnes kommune	Postboks 583	4305	SANDNES
Sandøy kommune		6487	HARØY
Sarpsborg kommune	Postboks 237	1702	SARPSBORG
Sauda kommune	Postboks 44	4201	SAUDA
Sauherad kommune		3812	AKKERHAUGEN
Sel kommune	Botten Hansensgate 9	2670	OTTA
Selbu kommune	Gjelbakken 15	7580	SELBU
Selje kommune		6740	SELJE
Seljord kommune	Brøløsvegen 13 A	3840	SELJORD
Sigdal kommune	Borgestubakken 2	3350	PRESTFOSS
Siljan kommune	Postboks 16	3749	SILJAN
Byggforsk SINTEF	Postboks 124 Blindern	0314	OSLO
Sirdal kommune		4440	TONSTAD
Sjøfartsdirektoratet	Postboks 2222	5509	HAUGESUND
Skaun kommune	Rådhuset	7353	BØRSA
Skedsmo kommune	Postboks 313	2001	LILLESTRØM

Ski kommune	Postboks 3010	1401	SKI
Skien Kommune	Postboks 3004	3703	Skien
	Handelstorget		
Skiptvet kommune	Storveien 24	1816	SKIPTVET
Skjervøy kommune	Postboks 145-G	9189	SKJERVØY
Skjåk kommune		2690	SKJÅK
Skodje kommune		6260	SKODJE
Skånland kommune	Postboks 240	9439	EVENSKJER
Smøla kommune		6570	SMØLA
Snillfjord kommune	Krokstadøra	7257	SNILLFJORD
Snåsa kommune		7760	SNÅSA
Sogn og Fjordane fylkeskommune	Askedalen 2	6863	LEIKANGER
Sogndal kommune	Postboks 153	6851	SOGNDAL
Sokndal kommune	Gamleveien 20	4380	HAUGE I DALANE
Sola kommune	Postboks 99	4097	SOLA
Solund kommune	Postboks 73	6921	HARDBAKKE
Songdalen kommune	Postboks 53	4685	NODELAND
Sortland kommune	Postboks 117	8401	SORTLAND
Spydeberg kommune	Stasjonsgaten 35	1820	SPYDEBERG
Stange kommune	Postboks 214	2336	STANGE
Statens kartverk		3507	HØNEFOSS
Statens vegvesen	Postboks 8142 Dep	0033	OSLO
Vegdirektoratet			
Statkraft Energi AS	Postboks 200	0216	OSLO
	Lilleaker		
Statnett SF	Postboks 4904	0423	OSLO
	Nydalen		
Statsbygg	Postboks 8106	0032	OSLO
	DEP		
Stavanger kommune	Postboks 8001	4068	STAVANGER
Steigen kommune	Rådhuset	8281	LEINESFJORD
Steinkjer kommune	Serviceboks 2530	7729	STEINKJER
Stjørdal kommune	Postboks 133	7501	STJØRDAL
Stord Kommune	Postboks 304	5402	STORD
Stordal kommune	Kommunehuset	6250	STORDAL
Stor-Elvdal kommune	Postboks 85	2481	Koppang
Storfjord kommune		9046	OTEREN
Strand kommune	Postboks 115	4126	JØRPELAND
Stranda kommune		6201	STRANDA
Stryn kommune	Tonningsgata 4	6783	STRYN
Sula kommune	Postboks 280	6039	LANGEVÅG
Suldal kommune	Eidsvegen 7	4230	SAND

Sund kommune	Postboks 23	5371	SKOGSVÅG
Sunndal kommune	Postboks 94	6601	SUNNDALSØRA
Surnadal kommune		6650	SURNADAL
Sveio kommune	Postboks 40	5559	SVEIO
Svelvik kommune	Postboks 40	3061	SVELVIK
SWECO Norge AS	Postboks 400	1327	LYSAKER
Sykkylven kommune	Rådhuset	6230	SYKKYLVEN
Syssele mannen på Svalbard	Postboks 633	9171	LONGYEARBYEN
Søgne kommune	Postboks 1051	4682	SØGNE
Sømna kommune		8920	SØMNA
Søndre Land kommune		2860	HOV
Sør-Aurdal kommune	Tingvoll	2930	BAGN
Sørfold kommune	RÅDHUSET	8226	STRAUMEN
Sør-Fron kommune	Kommunevegen 1	2647	SØR-FRON
Sør-Odal kommune	Postboks 7	2101	SKARNES
Sørreisa kommune		9310	SØRREISA
Sør-Trøndelag fylkeskommune	Postboks 2350 Sluppen	7004	TRONDHEIM
Sørum kommune	Postboks 113	1921	SØRUMSAND
Sør-Varanger kommune	Boks 406,	9915	KIRKENES
Tana kommune	Rådhusv 3	9845	TANA
Telemark fylkeskommune	Fylkeshuset	3706	SKIEN
Telemarksforskning	Postboks 4	3833	BØ I TELEMARK
Time kommune	Postboks 38	4349	BRYNE
Tingvoll kommune	Kommunehuset	6630	TINGVOLL
Tinn kommune	Postboks 14	3661	RJUKAN
Tjeldsund kommune	Rådhuset	9444	HOL I TJELDSUND
Tjøme kommune	Rødsgata 36	3145	TJØME
Tokke kommune		3880	DALEN
Tolga kommune	Kommunehuset	2540	TOLGA
Torsken kommune	Postboks 27	9380	GRYLLEFJORD
Transportøkonomisk institutt	Gaustadalleen 21	0349	OSLO
Tranøy kommune	Vangsvik	9304	VANGSVIK
Troms fylkeskommune	Postboks 6600	9296	TROMSØ
Tromsø kommune	Postboks 6900	9299	TROMSØ
Trondheim kommune	Munkegata 1	7004	TRONDHEIM
Trysil kommune	Postboks 200	2421	TRYSIL
Træna kommune	Postboks 86	8770	TRÆNA
Trøgstad kommune	Postboks 34	1861	TRØGSTAD
Tvedestrand kommune	Postboks 38	4901	TVEDESTRAND
Tydal kommune		7590	TYDAL

Tynset kommune	Tynset Rådhus	2500	TYNSET
Tysfjord kommune	Postboks 15	8271	DRAG
Tysnes kommune	Kommunehuset	5685	UGGDAL
Tysvær kommune		5570	AKSDAL
Tønsberg kommune	Postboks 2410	3104	TØNSBERG
Ullensaker kommune	Postboks 470	2051	JESSHEIM
Ullensvang herad		5780	KINSARVIK
Ulstein kommune	Postboks 143	6067	ULSTEINVIK
Ulvik herad	Skeiesvegen 5	5730	ULVIK
Utenriksdepartementet	Postboks 8114 Dep	0032	OSLO
Utsira kommune		5547	UTSIRA
Vadsø kommune	Postboks 614	9811	VADSØ
Vaksdal kommune	Konsul Jepsensgt. 16	5722	DALEKVAM
Valle kommune		4747	VALLE
Vang kommune		2975	VANG I VALDRES
Vanylven kommune	Rådhuset	6143	FISKÅBYGD
Vardø kommune	Postboks 292	9951	VARDØ
Vefsn kommune	Postboks 560	8651	MOSJØEN
Vega kommune		8980	VEGA
Vegårshei kommune	Myra	4985	VEGÅRSHEI
Vennesla kommune	Postboks 25	4701	VENNESLA
Verdal kommune		7650	VERDAL
Verran kommune		7790	MALM
Vest-Agder fylkeskommune	Serviceboks 517	4605	KRISTIANSAND S
Vestby kommune	Postboks 144	1540	Vestby
Vestfold fylkeskommune	Postboks 2163	3103	TØNSBERG
Vestlandforskning	Postboks 163	6851	SOGNDAL
Vestnes kommune		6390	VESTNES
Vestre Slidre kommune		2966	SLIDRE
Vestre Toten kommune	Postboks 84	2831	RAUFOSS
Vestvågøy kommune	Postboks 203	8376	LEKNES
Vevelstad kommune	Rådhuset	8976	VEVELSTAD
Vik kommune	Postboks 134	6891	VIK I SOGN
Vikna kommune		7901	RØRVIK
Vindafjord kommune		5580	ØLEN
Vinje kommune		3890	VINJE
Volda kommune	Stormyra 2	6100	VOLDA
Voss kommune	Postboks 145	5701	VOSS
Værøy kommune		8063	VÆRØY
Vågan kommune		8305	SVOLVÆR
Vågsøy kommune	Postboks 41	6701	MÅLØY

Vågå kommune	Edvard Storms veg 2	2680	VÅGÅ
Våler kommune	Kjosveien 1	1592	VÅLER I ØSTFOLD
Våler kommune	Postboks 34	2436	VÅLER I SOLØR
Zero Emission Resource Organisation	Youngstorget 1	0181	OSLO
Øksnes kommune		8439	MYRE
Ørland kommune	Postboks 401	7129	BREKSTAD
Ørskog kommune		6240	ØRSKOG
Ørsta kommune	Rådhuset	6150	ØRSTA
Østfold fylkeskommune	Postboks 220	1702	SARPSBORG
Østre Toten kommune	Postboks 24	2851	LENA
Øvre Eiker Kommune	Rådhuset	3300	HOKKSUND
Øyer kommune		2636	ØYER
Øygarden kommune		5336	TJELDSTØ
Øystre Slidre kommune		2940	HEGGENES
Åfjord kommune	Øvre Årnes 7	7170	ÅFJORD
Ål kommune	Torget 1	3570	ÅL
Ålesund kommune		6025	ÅLESUND
Åmli kommune		4865	ÅMLI
Åmot kommune	Torget 1	2450	RENA
Årdal kommune	Statsråd Evensensveg 4-6	6885	ÅRDALSTANGEN
Ås kommune	Postboks 195	1431	ÅS
Åseral kommune		4540	ÅSERAL
Åsnes kommune	Kaffegata 23	2270	FLISA

Statlig planretningslinje for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning i kommunene

1. Formål

Kommunene, fylkeskommunene og staten skal gjennom planlegging og øvrig myndighets- og virksomhetsutøvelse stimulere og bidra til reduksjon av klimagassutslipp, samt økt miljøvennlig energiomlegging. Planleggingen skal også bidra til at samfunnet forberedes på og tilpasses klimaendringene (klimatilpasning).

Klimatilpasning og utslippsreduksjoner må sees i sammenheng der det er relevant. Det er viktig å planlegge for løsninger som både reduserer utslippene og reduserer risiko og sårbarhet for klimaendringer.

Formålet med planretningslinjen er å bidra til:

- a. at kommunene og fylkeskommunene går foran i arbeidet med å redusere klimagassutslipp, og at klimatilpasning ivaretas som hensyn i planlegging etter plan- og bygningsloven.
- b. mer effektiv energibruk og miljøvennlig energiomlegging i kommunene.
- c. at kommunene bruker et bredt spekter av sine roller og virkemidler i arbeidet med reduksjon av klimagassutslipp og klimatilpasning. Planarbeid skal baseres på tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag, og gi grunnlag for avveining og samordning i saker der hensyn til utslippsreduksjon og klimatilpasning berører eller kommer i konflikt med andre hensyn eller interesser.

2. Virkeområde

Retningslinjene gjelder for landet som helhet, og skal legges til grunn ved statlig, regional og kommunal planlegging etter plan- og bygningsloven, og i enkeltvedtak som statlige, regionale og kommunale organer treffer etter plan- og bygningsloven eller annen lovgivning.

Fylkesmannen, statlige sektormyndigheter og fylkeskommunene skal legge retningslinjene til grunn for sin veiledning og deltakelse i planprosesser.

Fylkeskommunen bør ta initiativ til samarbeid og læring om utslippsreduksjoner og klimatilpasning i nettverk, herunder regionalt planforum, på tvers av kommunale og regionale grenser. Sektormyndigheter med overlappende eller tilgrensende

ansvarsområder skal vurdere behovet for samarbeid og samordning i forbindelse med veiledning og deltagelse i planprosesser.

3. Klima- og energiplanlegging

Kommunene og fylkeskommunene skal i sin planlegging innarbeide tiltak og virkemidler for å redusere utslipp av klimagasser og sikre mer effektiv energibruk og miljøvennlig energiomlegging i tråd med denne retningslinjen.

Planer som behandler klima- og energispørsmål, skal følges opp i planens handlingsdel og legges til grunn og gi føringer for kommunens mer detaljerte planlegging, og myndighets- og virksomhetsutøvelse. Plan- og bygningslovens regler om revisjon av handlingsdelen gjelder tilsvarende.

Revisjon av planer som behandler klima- og energispørsmål, skal vurderes regelmessig og minst hvert fjerde år, jf. plan- og bygningslovens bestemmelser om kommunal- og regional planstrategi.

3.1 Innholdet i plan som behandler klima- og energispørsmål

Planer som behandler klima- og energispørsmål bør være strategisk innrettet, og bygge på en god analyse av nåsituasjon. I arbeidet bør det legges vekt på samarbeid om langsiktige mål, samtidig som det utredes tiltak som kan gjennomføres på kort sikt.

Planen bør, basert på relevans og lokale forhold, omfatte:

- a. informasjon om klimagassutslipp i kommunen fordelt på kilder og sektorer. Alle kilder som innebærer direkte utslipp av klimagasser innenfor kommunens grenser, bør inkluderes.
- b. informasjon om energisystem, energiforsyning og forbruk av energi innen kommunens grenser, herunder tilgang på miljøvennlige energiresurser.
- c. fremskrivning av utslippene i kommunen om det ikke gjennomføres nye tiltak, forventet etterspørsel etter energi og forventet ny energiproduksjon. Fremskrivningsperioden bør være minst ti år.
- d. ambisiøse mål for utslippsreduksjoner.

- e. ambisiøse mål for mer effektiv energibruk og miljøvennlig energiomlegging i kommunal bygningsmasse og i kommunen for øvrig.
- f. tiltak og virkemidler for reduksjon av klimagassutslipp, mer effektiv energibruk og miljøvennlig energiomlegging. Tiltakene og virkemidlene bør i størst mulig grad være koplet til oppnåelse av de målene som er satt av kommunen.
- g. utredning av virkemidler som tenkes benyttet for å nå målsettingene.
- h. handlingsprogram med en tydelig ansvarsfordeling for oppfølging av klima- og energiplanene.
- i. sammenhengen mellom klima- og energiplanlegging og samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging.

Kommunen bør vurdere om klima- og energiplanleggingen skal inkludere andre elementer enn dem som fremgår av bokstavene a)–i).

4. Klimatilpasning

Arbeidet med klimatilpasning skal bidra til at samfunnet blir bedre rustet til å møte klimaendringene, gjennom å sikre at kommuner og fylkeskommuner unngår eller begrenser risiko, sårbarhet og ulemper og drar nytte av fordeler som følge av endringer i klimaet.

Klimatilpasning handler om å ta hensyn til dagens og fremtidens klima.

Klimaendringer vil påvirke natur og samfunn på både kort og lang sikt. Å ta hensyn til klimaet og endringer i dette er avgjørende for å sikre en bærekraftig utvikling.

Hensynet til klimatilpasning virker sammen med andre overordnede og tverrsektorielle mål for samfunns- og arealutvikling.

Klimatilpasning er et sektorovergripende hensyn, som krever samordning og samarbeid på tvers av sektorer og mellom statlige, fylkeskommunale og kommunale organer.

Forvaltningsorganer skal innenfor sine ansvarsområder innhente og systematisere tilgjengelig kunnskap om klima, ventede endringer og konsekvenser av disse, i tillegg til kunnskap om tiltak for tilpasning. Med bistand fra fylkeskommunen, Fylkesmannen og andre statlige organer på regionalt nivå, vil nasjonale organer tilrettelegge kunnskapen for bruk i planlegging, og gjøre den tilgjengelig for aktuelle brukere.

4.1 Krav til planprosess og beslutningsgrunnlag

Det skal i alle planer etter plan- og bygningsloven gjøres rede for hvilket kunnskapsgrunnlag som legges til grunn for planleggingen, jf. forvaltningsloven og plan- og bygningsloven. Dersom det er usikkerhet knyttet til tilgjengelig kunnskapsgrunnlag som har betydning for utfallet av planen, skal dette tydelig fremgå. Når konsekvensene av klimaendringene vurderes, skal høye alternativer fra nasjonale klimaframskrivninger legges til grunn. Dette er nærmere forklart i de fylkesvise klimaprofilene som er utarbeidet. Klimaprofilene vil være en viktig del av kunnskapsgrunnlaget. Planmyndigheten må selv vurdere behovet for å supplere nasjonal og regional informasjon med kunnskap om lokale og regionale forhold, herunder tidligere uønskede naturhendelser.

Kommunal og regional planstrategi skal omtale behov for oppdatering av eksisterende eller utarbeiding av nye planer i lys av forventede klimaendringer og tidligere uønskede naturhendelser.

Fylkeskommunen bør i sine regionale planer vurdere hvordan fylket kan legge til rette for klimatilpasning innen samfunnssikkerhet og beredskap, samferdsel, landbruk, kulturminner og naturmiljø m.m.

Kommunen har etter plan- og bygningsloven en særlig viktig rolle som planmyndighet, og skal i sine planprosesser legge til rette for at berørte myndigheter deltar og bidrar aktivt.

Kommuneplanens samfunnsdel skal inkludere en vurdering av om klimaendringer vil påvirke langsiktige utfordringer, mål og strategier. Vurderingen skal skille mellom forhold av betydning for arbeidet med kommuneplanens arealdel, og forhold av betydning for kommunesamfunnet som helhet og kommunen som organisasjon.

I kommuneplanens samfunnsdel og andre relevante planer bør kommunen basert på lokale forhold, vurdere hvordan endringer i klima kan påvirke blant annet samfunnssikkerhet, kritisk infrastruktur, naturmiljø, befolkningens helse, samt konsekvenser for berørte næringer (for eksempel endringer i infrastrukturtenester, transport og reiseliv, vekstforhold og landbruk for øvrig).

Kommuneplanens arealdel må brukes aktivt for å oppnå en samlet arealdisponering som ivaretar hensynet til et klima i endring. I planprogrammet skal det gjøres en vurdering av om hensynet til et endret klima innebærer behov for oppheving eller revisjon av gjeldende planer.

Arealer som vurderes tatt i bruk til utbyggingsformål kan være utsatt for farer, som for eksempel flom og skred. For å kunne forebygge tap av liv, helse, kritisk infrastruktur og andre materielle verdier er det nødvendig at det, gjennom risiko- og sårbarhetsanalyser tidlig i planprosessen, vurderes om klimaendringer gir endret risiko og sårbarhet for slike hendelser. Ved planlegging av nye områder for utbygging,

fortetting og transformasjon, skal det vurderes hvordan hensynet til et endret klima kan ivaretas. Det bør legges vekt på gode helhetlige løsninger, som også kan bidra til økt kvalitet i uteområder. Planer skal ta hensyn til behovet for åpne vannveier, overordnede blågrønne strukturer, og forsvarlig overvannshåndtering. Naturbaserte løsninger, eksisterende (våtmarker, naturlige bekker mv.) eller nye (grønne tak og vegger, kunstige bekker og basseng mv.) bør vurderes. Dersom andre løsninger velges, skal det begrunnes hvorfor naturbaserte løsninger er valgt bort.

5. Ikrafttredelse

Retningslinjen trer i kraft straks. Retningslinjen erstatter Statlig planretningslinje for klima- og energiplanlegging i kommunene av 4. september 2009.

Fra: Torvik Marita <Marita.Torvik@kld.dep.no>
Sendt: 3. oktober 2017 09:41
Emne: 14/110 Høring av statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning i kommunene
Vedlegg: Høring av statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning i kommunene.docx.pdf; SPR klimatilpasning_endelig høringsutkast.DOCX.pdf

Se vedlagte saksdokumenter.

Denne eposten er sendt på vegne av Klima- og miljødepartementet. Vennligst ikke svar direkte til avsender. Dersom du har behov for å svare på denne eposten eller har andre henvendelser til departementet, kan du sende en epost til postmottak@kld.dep.no.

MÅNEDSRAPPORT September 2017

TITTEL
Stanghelle Vest

Distrikt Vest, Utbygging

OPPDRAGSGIVER
Vaksdal kommune

FORFATTERE
Kristoffer Nedal

OPPDRAGSLEDER
Rune Breistein

OPPDRAGS NR.

RAPPORT NR.
18

REV. NR.

DATO
06.10.17

ANT. SIDER
1 + vedlegg

Sammendrag

Sentralt i denne perioden september har vært å ferdigstille samt kvalitetssikre konkurransegrunnlaget for byggetrinn 1, samt utlyse dette.

1 SHA

SHA-roller:

- BH, Vaksdal kommune
- BHR, WSP Norge SA
- KP, Multiconsult AS
- KU, ikke bestemt
- HB, generalentreprenør

SHA-plan har blitt utarbeidet, og inngår i konkurransegrunnlaget for byggetrinn I. Multiconsult(KP) Utarbeidet risikomatrise, iht. avtale.

2 Aktiviteter

I denne perioden har vi ferdigstilt konkurransegrunnlaget for infrastrukturprosjektet knyttet til byggetrinn 1. Åpen anbudskonkurranse ble utlyst 27.09, med tilbudsfrist 01.11. Interesselisten fra Doffin følger som vedlegg 4.

Arbeidet med markedsføringen av Tettaneset har startet for fullt, og oppdragsgiver har fått laget en dronofilm av Stanghelle og Tettaneset. ARK Lund Saastad har blitt engasjert for å utarbeide en 3d-modell med mulighetsstudie av alle byggetrinn. Denne modellen sammen med, eller som en integrert del av filmen, vil visualisere potensialet i området for aktuelle utbyggere på en god måte.

WSP har engasjert en intern ressurs som ansvarlig søker, og arbeidet med 2-trinns byggesøknad iverksettes. Forhåndskonferanse med kommunen er berammet 10.10.

Det har vært inngående dialog med BKK mtp. fremføring av strømkabel til Tettaneset. Det ser ut til at man har landet på en løsning med fremføring av kabler i fortau over broen til Tettaneset, men det forventes fortsatt endelig bekreftelse fra prosjekterende på dette.

3 Økonomi

Kalkylen utarbeidet i forrige periode er fortsatt styrende for prosjektet.

Prosjektet har vurdert usikkerheter og lagt inn reserver fordelt på kontrakten, og overordnende prosjektkostnader. Kalkylen/prognoser vil være gjenstand for revisjon når tilbudskonkurranse er gjennomført, og økonomisk status vil rapporteres månedlig fremover.

Det er ikke medtatt kostnader knyttet til salg og markedsføring.

Overordnede tall, byggetrinn I:

Totalramme	25 819 387
Entreprisekost	16 478 000
Reserver	2 908 932
Prosjektering	2 000 000
Adm	1 550 000

Alle tall er eks. mva, og hele kalkylen følger som vedlegg 1.

Periodisering av kostnader er i stor grad avhengig av oppstart entreprise. Det er utarbeidet et budsjett med periodisering basert på fremdriften kommentert i pkt 4. Dette budsjettet følger som vedlegg 3.

4 Fremdrift

Revidert fremdriftsplan for byggetrinn I er utarbeidet og følger denne rapporten som vedlegg 2.

Denne fremdriften er etter avtale med oppdragsgiver, og forutsetter oppstart byggearbeider tidligst 01.02.18.

Periodisering av kostnader er også stipulert iht. oppstart 01.02.18 og 10 måneders byggetid.

Tidspunkt for kontrahering av entreprenør avhenger av klarsignal fra oppdragsgiver. Tilbudsfrist i konkurransen er satt til 01.11.17 og tidligste kontrahering av entreprenør er 01.12.17.

5 Neste periode (oktober 2017)

I denne perioden er konkurransen ute på Doffin, og det vil prioriteres å håndtere henvendelser fra interessenter samt avholde anbudsbehandling på Tettaneset torsdag 5.10.

Det er planlagt å avholde forhåndskonferanse med kommunen samt igangsette søknadsprosess med nabovarsling og søknad.

Ferdigstille mulighetsstudie fra arkitekt og jobbe videre med markedsføringsmateriell.

ID	Informasjon	Aktivitetsnavn	Varighet	Start	Slutt	Foregående aktiviteter	Navn på ressurser	16 des	Kv 1, 2017			Kv 2, 2017			Kv 3, 2017			Kv 4, 2017			Kv 1, 2018			Kv 2, 2018			Kv 3, 2018			Kv 4, 2018			Kv			
								des	jan	feb	mar	apr	mai	jun	jul	aug	sep	okt	nov	des	jan	feb	mar	apr	mai	jun	jul	aug	sep	okt	nov	des	jan			
1		Prosjektplan	1,13 dager	ti 17.01.17	to 01.11.18				[Gantt bar for Project Plan]																											
2		Planlegging	113 dager	ti 17.01.17	ti 29.08.17				[Gantt bar for Planlegging]																											
3		Slutføre konkurransegrunlag for kontrahering av prosjekterende	8 dager	ti 17.01.17	ma 30.01.17				[Task bar for Slutføre konkurransegrunlag]																											
4		Tilbudsregning, evaluering og kontrahering av rådg	30 dager	ti 31.01.17	ma 27.03.17	3			[Task bar for Tilbudsregning]																											
5		Prosjektering av VA anlegg, inkl. oppdatering av teknisk rammeplan	75 dager	ma 27.03.17	ti 29.08.17	4			[Task bar for Prosjektering av VA anlegg]																											
6		Prosjektering av BKK	21 dager	to 29.06.17	ti 29.08.17	5AA			[Task bar for Prosjektering av BKK]																											
7		Kostnadsbudsjettering	15 dager	fr 04.08.17	ti 29.08.17	6AA			[Task bar for Kostnadsbudsjettering]																											
8		Gjennomføring infrastruktur	3,63 dager	ma 14.08.17	to 01.11.18				[Gantt bar for Gjennomføring infrastruktur]																											
9		Utarbeide konkurransegrunnlag for kontrahering av entreprenører	28 dager	ma 14.08.17	ti 26.09.17				[Task bar for Utarbeide konkurransegrunnlag]																											
10		Utlysing, tilbudsregning og kontrahering	22 dager	on 27.09.17	on 01.11.17	9			[Task bar for Utlysing, tilbudsregning og kontrahering]																											
11		Evaluering og kontrahering, karensperiode	25 dager	on 01.11.17	ma 11.12.17	10			[Task bar for Evaluering og kontrahering]																											
12		Byggearbeidier infrastruktur	171 dager	to 01.02.18	to 01.11.18	11			[Task bar for Byggearbeidier infrastruktur]																											
13		Overlevering	0 dager	to 01.11.18	to 01.11.18	12			[Task bar for Overlevering]																											
14		Salg av området "Tettanaset"	105 dager	on 27.09.17	ti 13.03.18				[Gantt bar for Salg av området "Tettanaset"]																											
15		Utarbeide underlag for salg	15 dager	on 27.09.17	fr 20.10.17	9			[Task bar for Utarbeide underlag for salg]																											
16		Salgsprosess	60 dager	fr 20.10.17	on 24.01.18	15			[Task bar for Salgsprosess]																											
17		Kontrahering av utbygger	30 dager	on 24.01.18	ti 13.03.18	16			[Task bar for Kontrahering av utbygger]																											
18		Utbygging	0 dager	to 01.11.18	to 01.11.18	8			[Task bar for Utbygging]																											
19		Felt 1 Start utbygging av boligfelt	0 dager	to 01.11.18	to 01.11.18	17			[Task bar for Felt 1 Start utbygging av boligfelt]																											

Prosjekt: Fremdrift infrastruktur revidet Dato: on 04.10.17	Aktivitet		Eksterne aktiviteter		Manuell aktivitet		Bare slutt	
	Deling		Ekstern milepæl		Bare varighet		Fremdrift	
	Milepæl		Inaktiv aktivitet		Manuell sammendragsfremheving		Tidsfrist	
	Sammendrag		Inaktiv milepæl		Manuelt sammendrag			
	Prosjektsammendrag		Inaktivt sammendrag		Bare start			

SAKSPAPIR

Saksnr	Utval	Type	Dato
69/2017	Formannskap/plan- og økonomiutvalet	PS	23.10.2017
	Kommunestyret	PS	

Sakshandsamar	Arkiv	ArkivsakID
Truls Morten Kaland	FE - 151	16/1031

TERTIALRAPPORT 2.TERTIAL 2017

Vedlegg:

Tertialrapport 2- 2017

Lev Vel - tertial 2 (L)(88058)

Vaksdal kommune - rapport aksjer og obligasjoner - pr. 31.08.17

Vaksdal kommune - rapport gjeldsporteføljen - pr. 31.08.17

Rådmannen sitt framlegg til vedtak:

Vaksdal kommunestyre tek rapport pr 2.tertial 2017 til etterretning.

Det vert gjort følgjande budsjettendringar på driftsbudsjettet for 2017:

Budsjetterte renteutgifter vert redusert med 2,9 mill frå kr 8.200.000,- tilkr 5.300.000,-

Budsjetterte skatteinntekter vert auka med 0,7 mill frå kr 100.000.000,- til kr 100.700.000,-.

Budsjetterte inntekter frå rammetilskot og inntekstutjamning vert auke med 0,4 mill frå kr 147.027.000,- til kr 147.427.000,-

Budsjettert inntekt frå Eigedomsskatt vert auke med 3 mill frå kr 34.000.000,- til kr 37.000.000,-

Inntekt frå gevinst aksjar og obligasjonar vert budsjettert til kr 2.000.000,-

Tenestemråde Helse og omsorg får auka ramme med 9 mill frå kr 111.807.603 til kr 120.807.603

Rådmannen frå fullmakt til å innarbeide budsjettendringane.

Saksopplysningar:

Rapport pr 2.tertial for Vaksdal kommune viser at kommunen driftsmessig står i ei krevjande omstilling.

Pr 2. tertial er det eit rekneskapsmessig avvik på om lag -6,8 mill for tenestemråda. Sentrale postar har eit positivt avvik på 8,8 mill som kan dekke inn meirkostnadane på drift.

Den økonomiske situasjonen er krevjande for heile drifta og merkast i heile organisasjonen.

Helse og omsorg er inne i ein periode med tilpassingar og endringar. Det er ein utfordrande periode før me har fått på plass tenestene i alle trinn i omsorgstrappa. Det krev kompetanseheving, utvikling av nye metodar og godt samarbeid på tvers for å sikra best mogleg pasientflyt og tidleg innsats der ressursar og kompetanse vert nytta på rett stad.

Pr 2.tertial er det eit avvik på -5,7 mill innafor Helse og omsorg. Kostnadane går no ned, men med eit stort etterslep er avviket venta å auke ut året.

Det har vore store utgifter til utskrivingsklare/ferdigbehandla pasienter frå sjukehus pr 1. tertial, i 2. tertial er dette redusert. Sjukeheimstenesta har framleis utfordringar med bruk av fleire sjukeheimsplassar enn det som er budsjettert. Auka behov i kombinasjon med få ledige plassar har medført auka drift. Situasjonen er i ferd med å normalisere seg og andre tiltak er og vert fortløpande sett i verk for å tilpasse drifta framover. I Heimetenesta har det vore meirkostnadar til bemanning inna heimesjukepleie og bufellesskap for funksjonshemma, det har medført auka avvik fram mot 2. tertial.

For tenesteområde oppvest er det eit avvik på -1,6 mill, dette er delvis periodiseringsavvik og det er venta balanse ved årsslutt. Samfunnsutvikling og fellesområdet har mindre avvik og ventar bablans.

Dei sentale postane viser eit mindreforbruk på 19,8 mill, der store deler av dette kjem frå periodiseringsavvik på avdragsutgifter. Det reelle avviket er 8,8 mill, med ei samla prognose for året på 10,8 mill.

Det er to forhold som skapar usikkerheit i prognosa for dei sentrale postane fram mot 31.12.2017. Inntektsutjamninga er avhengig av nasjonal skatteinngang, og er samstundes noko vanskeleg å periodisere i budsjettet. Veksten hittil i år ligger fortsatt over årsanslaget. For Vaksdal kommune er samla skatt og inntektsutjamning opp 2,6% frå same periode i 2016. Vi kan anta at det vil kunne verte ei samla meirinntekt på skatt og inntektsutjamning på om lag 1,5 mill. Aksjar og obligasjonar har gitt mindreinntekt i høve budsjett dei sista åra, men viser no betre avkastning, og eit forsiktig anslag tilseier at vi kan forvente ei meirinntekt her på om lag 3 mill.

Det vert foreslått å styrkje budsjettet for Helse og omsorg med 9 mill, med finansiering av tilsvarande mindreutgifter/meirinntekter på sentrale postar.

Tertial 2/2017

Innhald

Økonomi pr 2.tertial 2017	2
Sentrale postar - Frie inntekter og netto finansinntekter/utgifter	2
Drift tenesteområda.....	4
Organisasjon.....	8
Vedlegg 1: Nærare om tenesteområder og einingar	11
Tenesteområde Oppvekst	11
Tenesteområde helse og omsorg.....	14
Tenesteområde Samfunnsutvikling.....	17
Felles økonomi	19
Vedlegg 2. Saker til Kommunestyre 2.tertial.....	20
Vedlegg 3. Andre vedlegg.....	21

Økonomi pr 2.tertial 2017

Sentrale postar - Frie inntekter og netto finansinntekter/utgifter

	Reknskap pr 2.tert. 2017	Budsjett pr 2.tert 2017	Avvik pr 2.tert 2017	Årsbudsjett 2017	Reknskap pr 2.tert 2016
Rammetilskot inkl inntektsutjamning	97 467 165	96 890 793	576 372	147 027 000	95 409 628
Andre statlege overføringar	130 600	-	130 600	-	313 670
Skatt	69 833 814	69 200 000	633 814	100 000 000	68 619 153
Eigedomsskatt	28 019 919	25 500 000	2 519 919	34 000 000	24 824 039
Konsesjonskraft	5 859 849	4 992 800	867 049	7 900 000	-
Konsesjonsavgift	-	-	-	3 100 000	-
Utbytte og renteinntekter	2 795 997	2 479 996	316 001	2 720 000	2 673 316
Renter	-2 492 718	-5 466 660	2 973 942	-8 200 000	-2 286 136
Avdrag	-1 232 569	-9 799 992	8 567 423	-14 700 000	-3 730 056
Gevinst aksjar og obligasjonar	2 727 047	-	2 727 047	-	1 678 529
Avsetjing til fond/overføring til kapitalrekneskap	2 000 000	1 333 333	666 667	-10 600 000	279 356
Bruk av fond	-	-	-	1 675 000	-
Sum	205 109 104	185 130 270	19 978 834	262 922 000	187 781 499

Nokre av postane over har periodiseringsavvik. Avvik på avdrag, konsesjonskraft og avsetjing til fond/overføring til kapitalrekneskap utgjer om lag 10,1 mill som må sjåast på som eit periodiseringsavvik. I tillegg er gjeldsporteføljen sett saman slik at avdrag ikkje vert belasta jamnt ut over året, reelt avvik her er om lag 1,9 mill. Justert for dette er reelt positivt avvik på 8,8 mill.

Skatt og rammetilskot

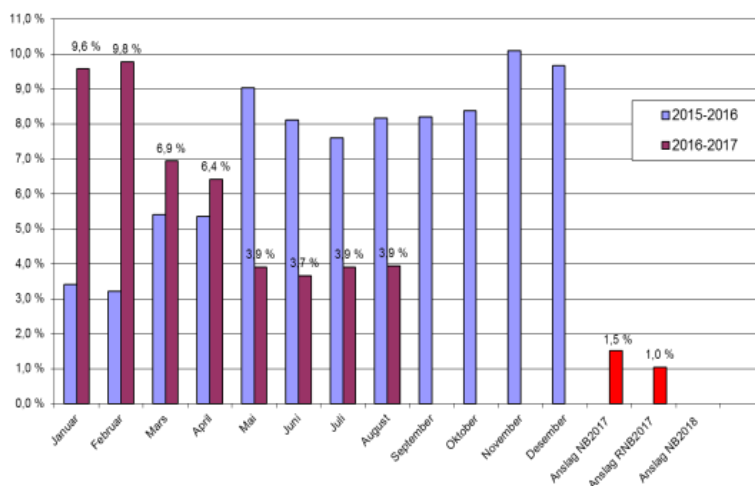
Eigen skatteinngang har vekt frå 2016, og det er ei meirinntekt i høve budsjett 2017. Inntektsutjamninga er avhenging av nasjonal skatteinngang, og her er det framleis litt usikkert på korleis dette påverkar Vaksdal kommune, men pr 2.tertial er det noko høgare inntekt enn budsjettet.

Den sterke skatteveksten i 2016 avtar. Skatteveksten på årsbasis vart i statsbudsjettet for 2017 anslått til 1,5 pst for kommunane og 1,7 pst for fylkeskommunane. I revidert nasjonalbudsjett (RNB) vart vekstanslaga satt ned til henholdsvis 1,0 pst og 1,2 prosent. Veksten hittil i år ligger fortsatt godt over årsanslaget. For Vaksdal kommune er samla skatt og inntektsutjamning opp 2,6% frå same periode i 2016. Vi kan anta at det vil kunne verte ei samla meirinntekt på skatt og inntektsutjamning på om lag 1,5 mill.

Eigedomsskatt

Eigedomsskatt er auka med 2 promille på hytter og hus frå 2016, men har også ei meirinntekt i høve budsjett 2016. Avviket er i hovudsak på verk og bruk, og det kan forventast ei meirinntekt her på om lag 3 mill.

Skatteinngang, akkumulert - kommunene - pst-ending fra året før

Renteinntekt/Utbytte

Foreløpig er det mindre inntekter her, men det er forventa ei meirinntekt i høve budsjett 2017 på om lag 0,3 mill, som i hovudsak skuldast høgare utbytte frå BKK enn venta.

Aksjar og obligasjonar

Det har dei siste åra vore mindre inntekt enn budsjettet, men med positive tal i 2016. Pr 2.tertial er det positiv avkastning i høve aksjebenchmark (Oslo Børs – OBX), dette gjeld både aksje- og obligasjonsporteføljen. Den største delen av gevinsten er knytt til auka marknadverdi på aksjar og obligasjonar.

Gevinst er ikkje budsjettet. Pr 2.tertial er det positive avviket på 2,7 mill, og dersom vi legg eit forsiktig anslag til grunn kan vi forvente ei samla meirinntekt på om lag 3 mill.

Meir detaljar finn ein i vedlagte rapport frå BCM

Renter og avdrag

Pga lave rentenivå har kommunen lånt til lavare rente enn budsjett-renta, og det er forventa at det samla vert i underkant av 3 mill i mindreforbruk her. Mindreforbruk på avdrag er eit periodiseringsavvik.

Meir detaljar knytt til låneporteføljen finn ein i vedlagte rapport frå BCM.

Avsetjing til fond / overføring til kapitalrekneskap

Summen i årsbudsjett 2017 på 10,6 mill er samansett slik:

Resultat 2016	-11 195 438
Resultat 2016: Vedteken avsetning til disposisjonsfond for reduksjon i låneopptak 2018	9 195 438
Budsjett 2017: Vedteken avsetning til investering sal av konsesjonskraft - redusert låneopptak	5 300 000
Budsjett 2017: Vedteken avsetning til disposisjonsfond	2 200 000
Budsjett 2017: Vedteken avsetning til investering ved auka eigedomsskatt - redusert låneopptak	2 000 000
Avsetjing av konsesjonsavgift til bunde fond	3 100 000
Sum	10 600 000

Oppsummert frie inntekter og netto finansinntekter / utgifter

Det er først og fremst to forhold som skapar usikkerheit i prognosa fram mot 31.12.2017.

Inntektsutjamninga er avhengig av nasjonal skatteinnang, og er samstundes noko vanskeleg å periodisere i budsjettet. Ut frå tal pr 2.tertial ser vi at vi kanskje kan forvente ei meirinntekt på om lag 1,5 mill. Aksjar og obligasjonar har gitt mindreinntekt dei siste åra, men viser no betre avkastning, noko som vil kunne medføre eit positivt avvik på om lag 3 mill.

Vi kan forvente lave renter i heile 2017, og her vil det verte eit mindreforbruk i høve budsjett.

Samla vil ein på sentrale postar kunne forvente ei meirinntekt på **10,8 mill** for året .

Drift tenestoområda

Me er inne i eit svært krevende driftsår og kjenner på utfordringane på alle område av drifta. Tabellen under viser resultat pr 2.tertial, underskotet er samla 6,8 mill.

Midtvegs i året har det vorte gjennomført ei endra organisering, som betyr at det er nokre endringar i rammene samanlikna med 1.tertial. I denne rapporten vert resultat presentert etter den nye organiseringa, også når vi samanliknar mot 2016.

Tenestoområde	Regnskap pr 2.tertial 2017	Budsjett pr 2.tertial 2017	Avvik pr 2.tertial 2017	Årsbudsjett 2017	Regnskap pr 2.tertial 2016
Felles	19 892 134	19 665 635	-226 496	27 715 157	14 639 998
Helse og omsorg	86 122 419	80 396 583	-5 725 832	111 807 603	79 265 736
Oppvekst	56 057 499	54 420 052	-1 637 447	82 765 238	57 615 799
Samfunnsutvikling	26 758 984	27 544 077	785 093	40 634 002	25 673 563
Sum	188 831 036	182 026 347	-6 804 682	262 922 000	177 195 096

(Samfunnsutvikling er ekskl sjølvkost)

Inntekter og utgifter er periodisert i samsvar med normale sesongsvingingar. Den økonomiske situasjonen er krevjande og det er sett i verk tiltak som skal ha effekt utover hausten. Heile organisasjonen gjennomfører tiltak for å redusere det samla avviket for kommunen.

Gjennom 1.tertial var det fokus på å kartleggje situasjonen og finne løysingar for å nå budsjettbalanse pr 31.12.2017. Meirforbruket pr 1.tertial var om lag 3,1 mill. Utfordringa med å redusere drifta og meirforbruket har vore sær sars vanskeleg grunna behov utover det som er lagt til grunn i budsjettet på fleire område av drifta. Pr 2. tertial har avviket auka til 6,8 mill.

Oppvekst

Oppvekst har ei samla budsjetttramme på 82,8 mill. Ved omorganisering er 10,9 mill flytta frå tenestoområde Helse og omsorg til Oppvekst innafor tenestene helsestasjon, sosial og barnevern. I tillegg har eininga fått tilført 0,5 mill til læremidler i skulen (jfr KST sak 45/2017).

Pr 2. tertial er det eit avvik på -1,6 mill innafor tenestoområdet. Det er venta balanse ved årsslutt.

Avvik innafor Barnehage skuldast i hovudsak høgare personellutgifter enn budsjettet, delvis grunna driftsmessig auke og framandspråklege barn. Innafor Skule er avviket knytt til reduserte oppholdsbetalingar SFO, utgifter til gjesteelevar og tilbod til fleispråklege elevar. Meirkostnader i samband med tilbod til framandspråklege elevar er ikkje kompensert pr. 2 tertial, dette vert avrekna mot slutten av året. Dette gjeld og barnehage, helsestasjon og sosial. Innafor økonomisk sosialhjelp er det eit avvik på -1,1 mill som delvis vil verta dekkja av midlar frå introduksjonsordninga. Barnevernstenesta har eit avvik på -0,6 mill som er knytt til ikkje budsjetterte tiltak som har oppstått i året.

Tenestoområde	Regnskap pr 2.tertial 2017	Budsjett pr 2.tertial 2017	Avvik pr 2.tertial 2017	Årsbudsjett 2017	Regnskap pr 2.tertial 2016
Felles oppvekst	13 370 678	12 929 403	-441 276	15 167 238	16 246 331
Skule	28 780 880	28 290 016	-490 864	45 157 000	28 263 894
Barnehage	13 905 941	13 200 633	-705 307	22 441 000	13 105 574
Sum	56 057 499	54 420 052	-1 637 447	82 765 238	57 615 799

Helse og omsorg

Helse og omsorg har ei samla budsjettramme på om lag 111,8 mill. Ved omorganisering er 10,9 mill flytta frå tenesteområde Helse og omsorg over til Oppvekst. Dette gjeld Vaksdal Intro Senter (VIS), helsestasjon, barnevern og sosialteneste.

Helse og omsorg er inne i ein periode med tilpassingar og endringar. Det er ein utfordrande periode før me har fått på plass tenestene i alle trinn i omsorgstrappa. Det krev kompetanseheving, utvikling av nye metodar og godt samarbeid på tvers for å sikra best mogleg pasientflyt og tidleg innsats der ressursar og kompetanse vert nytta på rett stad.

Pr 2.tertial er det eit avvik på -5,7 mill innafor tenesteområdet. Kostnadane går no ned, men med eit stort etterslep er avviket venta å auke ut året.

Det har vore store utgifter til utskrivingsklare/ferdigbehandla pasienter frå sjukehus pr 1.tertial, i 2.tertial er dette redusert. Sjukeheimstenesta har framleis utfordringar med bruk av fleire sjukeheimplassar enn det som er budsjettet. Auka behov i kombinasjon med få ledige plassar har medført auka drift. Situasjonen er i ferd med å normalisere seg og andre tiltak er og vert fortløpande sett i verk for å tilpasse drifta framover. I Heimetenesta har det vore meirkostnadar til bemanning inna heimesjukepleie og bufellesskap for funksjonshemma, det har medført auka avvik fram mot 2. tertial.

Kommunen har fått forskings, innovasjons- og kompetansemidler til aktiviteter i Lev Vel prosjektet. Tilskota dekker store deler av kostnader prosjektet og eininga har hatt med prosjekt- og utviklingsarbeidet, t.d vikarkostnader når fast tilsette deltek i prosjekt eller kompetansehevande tiltak. Det vil verte eit mindreforbruk på fellekostnadar for tenesteområde ut året sidan prosjektinntekter dekker prosjektkostnader.

Tenesteområde	Regnskap pr 2.tertial 2017	Budsjett pr 2.tertial 2017	Avvik pr 2.tertial 2017	Årsbudsjett 2017	Regnskap pr 2.tertial 2016
Felles Helse og omsorg	1 884 723	3 331 513	1 446 790	4 896 850	2 439 327
Rus & psykiatri, lege	11 477 530	11 977 347	499 818	15 320 753	5 978 872
Heimetenesta	41 448 132	37 294 346	-4 153 782	49 633 000	39 269 753
Sjukeheimstenesta	31 312 034	27 793 377	-3 518 658	41 957 000	31 577 784
Sum	86 122 419	80 396 583	-5 725 832	111 807 603	79 265 736

Store avvik og krevande tilpassing av tenestene over dei siste åra gjer at rådmann har varsla ein internrevisjon av helse og omsorg som skal vurdere ulike forhold ved drifta herunder vedtakspraksis i samsvar med kriteria for tenester, bemanningsplanlegging og ressursbruk i samsvar med vedtak, bruk av styringssystem-/data, bruk av mynde iht. delegering og ev. andre tema som vurderast undervegs. Denne vil gjennomførast i 3. kvartal og på nyåret.

Samfunnsutvikling

Samfunnsutvikling har ei budsjettramme på om lag 40,6 mill. Av dette er 1 mill tilført til reasfaltering av kommunale vegar og 0,5 mill til miljøforbetringar (jfr KST sak 45/2017). Pr 2.tertial er det eit avvik på 0,8 mill. Det er venta balanse ved årsslutt.

Innføring av registreringsystem og auka aktivitet knytt til økonomistyring har gitt resultat.

Tenesteområde	Regnskap pr 2.tertial 2017	Budsjett pr 2.tertial 2017	Avvik pr 2.tertial 2017	Årsbudsjett 2017	Regnskap pr 2.tertial 2016
Samfunnsutvikling	26 758 984	27 544 077	785 093	40 634 002	25 673 563

Felles økonomi

Felles økonomi er politisk, rådmann og fellesstab, andre fellesutgifter og diverse tilskot (mellom anna Kyrkja, AO- senter og Frivilligsentral). Konesjonskraft vert inntektsført her.

Pr 2.tertial er det eit meirforbruk på om lag 0,2 mill. Avviket er eit periodiseringsavvik knytt til IKT-drift. Midlar avsett til Aksjon sjukefråvær er flytta frå felles økonomi til helse og omsorg i samvar med vedteke mandat.

Tenesteområde	Regnskap pr 2.tertial 2017	Budsjett pr 2.tertial 2017	Avvik pr 2.tertial 2017	Årsbudsjett 2017	Regnskap pr 2.tertial 2016
Politisk/Rådmann/Stab	19 892 134	19 665 635	-226 496	30 417 765	14 622 058

Prognose for 2017

Dei største utfordringane er knytt til omstilling innafor Helse og omsorg. Det har vore høgare bruk av sjukeheimstenester enn vanleg, men slike svingningar må også forventast i periodar. Nedgangen i tal eldre er likevel reell, det viser befolkningsdata frå SSB pr 1. juli i år. Handlingsrommet i dei nærmaste åra må nyttast til å gjere nødvendige endringar for å møte utfordringane med ein større del eldre framover. Det er ei krevande, men nødvendig tilpassing når inntektsgrunnlaget vert stadig strammare jf. Økonomiplanen.

Betre dimensjonering av tenestene på ulike omsorgsnivå vil gje reduserte kostnader, pr 2.tertial er ikkje dei økonomiske effektene av dette tilstrekkelege.

Skule og Barnehage har gjennomført justeringar i samband med oppstart nytt barnehage- og skuleår. Det har vore lav utnytting av barnehagekapasiteten i 2016, og opptak no i 2017 medfører auka ressursbruk frå hausten. Gjesteelevar som går på skule i andre kommunar medfører behov for omfordeling av ressursar. Det er også meirforbruk innafor barneverntenesta og sosialtenesta.

Prognosen for året er at tenesteområda Oppvekst og Samfunnsutvikling vil klare balansekravet i budsjettet 2017. For Helse og omsorg vil vi kunne forvente eit samla meirforbruk for året på 9 mill. For sentrale poster er det venta meirinntekter/mindreforbruk tilsvarande 10,8 mill.

Det vert foreslått justering av ramme for helse og omsorg, og det vert arbeidd vidare med å redusere meirforbruket og å tilpasse drifta til framtidig endra rammevilkår.

Status investering

Pr. 2.tertial er det følgjande status.

	Rekneskap pr 19.09	Budsjett 2017	Rest 2017	Kommentar 2017
Ikt- og datasikkerhetsløsning	820 610	1 200 000	379 390	Pågår
Investering kyrkjer - årleg løyving	0	200 000	200 000	Styrt av kyrkjeleg fellesråd
Prosjekt demenssenter/helsehus - bygg	22 671	6 000 000	5 977 330	Kontrahering entreprenør sprinkling omsorgsbustader Daletunet pågår Kontrahering arkitekt/rådgj. pågår
Prosjekt demenssenter/helsehus - utstyr	0	2 000 000	2 000 000	Panlegging og tilbod pågår
Innovasjon i omsorg	200 000	300 000	100 000	Pågår
Folkehelse og familie - samlokalisering heradshus	0	700 000	700 000	Kontrahering arkitekt/rådgj. pågår
Opprusting uteområde skular/barnehage	182 999	200 000	17 001	Vaksdal skule, rest Dale barnehage
Dale barne- og ungdomsskule	1 355 070	3 500 000	2 144 930	Pågår, byggeprogram utarbeidd
Tilbygg vaksdal skule	91 858	1 500 000	1 408 142	Kontrahering av arkitekt pågår
Stamnes oppvektstun	279 102	4 000 000	3 720 898	Byggeprogram utarbeidd, sak til behandling
Ventilasjon dale barnehage	591 541	1 000 000	408 459	Pågår
Investeringar kommunale bygg	17 471	3 900 000	3 882 530	Planlegging og kontrahering pågår for fleire byggeprosjekt
Tilstandsregistrering administrasjonsbygg	568 144	600 000	31 856	Utført
Ombygging/oppgradering kommunale utleigebustader	199 064	2 000 000	1 800 936	Seksjonering Vaksdalsgarden 10 pågår
Tettanaset t1	1 372 948	19 200 000	17 827 052	Kontrahering entreprenør pågår
Bustader jamne	0	2 000 000	2 000 000	Avventer ny høyring reguleringsplan
Andre møteplassar / grøntanlegg / nærmiljø	0	300 000	300 000	Vert foreslått overført til 2018
Teknisk stasjon maskiner/utstyr	3 388 828	1 800 000	-1588828	Utført, ingen overskriddingar pga restmidlar frå 2016
Digitalisering arkiv	21 847	800 000	778 153	Pågår
Trafikksikringstiltak	0	200 000	200 000	Planlegging tiltak Dale pågår
Rassikring/rasvurdering	0	150 000	150 000	Prosjekt Faresonekart NVE/NGI under arbeid. Kommunal kostnad opsonar ca 75.000 kr.
Opprusting kaier	0	450 000	450 000	På vent
Kommunale vegar-oppgradering	50 000	200 000	150 000	Pågår
Kommunale bruer- oppgradering	0	450 000	450 000	Kvamstobrau på vent grunna avklaring NVE om Kupebekken
Kommunale vassverk	8 671	1 500 000	1 491 330	Kontrahering av nytt styringsanlegg pågår
Avlaup kloakkar	8 671	1 500 000	1 491 330	Kontrahering av nytt styringsanlegg pågår
Avlaupsanering vaksdal	0	5 000 000	5 000 000	På vent
Oppgradering dalevågen avlaupsrenseanlegg	0	500 000	500 000	På vent
Avlaupsanering stanghelle	0	500 000	500 000	På vent
Brannstasjon vaksdal - forprosjekt	0	100 000	100 000	På vent
Feiebil	0	500 000	500 000	Planlagt utført 3. tertial
Områdeplan vaksdal	475 598	1 000 000	674 402	Pågår
Områdeplan stanghelle	1 128 951	1 000 000	221 049	Pågår
Sum	10 784 044	64 750 000	55 554 788	

Organisasjon

Omstilling og endring

Samla er rammene reduserte frå tidlegare, og tilpassingar og effektivisering er nødvendig i budsjettåret og seinare.

I budsjettet for 2017 står det meir om kva grep me vil gjera for å løyse oppdraget vårt:

« *Det skal gjennomførast tilpassingar til reduserte budsjettammer og effektivisering av tenestetilbodet i alle einingar og på alle nivå. Dette vil krevje tilstrekkeleg leiar kraft, medverknad frå tilsette, samarbeid med tillitsvalde og aktiv stabstøtte i gjennomføringa. Det vil også vera behov for justeringar i organiseringa, t.d. vil det vera naturleg å tilpasse organiseringa i helse og omsorg i samsvar med Lev Vel – prosjektet*». Dette er også skildra i økonomidelen og under tenesteområda.

Status sentrale arbeidsoppgåver i året

- Tilpassing av organisasjonen er på det næraste fullført, kun mindre justeringar gjenstår.
- Arbeidet med ny arbeidsgjevarpolitikk er under arbeid, er litt forseinka pga kapasitetmangel
- Lokale lønsforhandlingar for alle kapitla i tariffområdet skal haldast innan 15.10. Oppgjeret er innafor ei ramme på 2,4 %, lokalt pott til fordeling utgjør 0,9 %.

Måloppnåing pr. 2 tertial

- Organisasjonsutvikling og innovasjon: Lev Vel prosjektet har framdrift etter planen med mange delprosjekt som delvis er finansiert av innovasjonsmidlar. Uviklingsprogram innan skule og barnehage inngår i samarbeidsprogrammet i regionen, i tillegg har vi eigne prosjekt lokalt og saman med andre kommunar. Ulike effektiviseringstiltak som vil gi gevinstar er gjennomført eller pågår, t.d knytt til digitalisering. Metodar frå LEAN er tatt i bruk i forbetring av arbeidsprosesser og kvalitet i tenesteytinga.
- Kompetanseutvikling: Kompetanseutvikling er ein stor del av aktivitetane i LeV Vel prosjektet som me har fått ymse eksterne midlar til. Eininga har i tillegg kompetansetiltak lokalt og vidareutdanning eksternt. Skule har eige løp for etter- og vidareutdanning i tillegg til eige arbeid. Arbeidet i regi av Udir gir også skulane våre eit kompetanseløft. Barnehage vidarefører sine program. Andre tenester har ulike, meir individuelle og fagspesifikke kompetanseløp. Når ny arbeidsgjevarstrategi er vedtatt vil det vera naturleg å revidere strategiske kompetanseplanar. Kompetansekravet har auka på alle område av drifta, som arbeidsgjevar må me både utvikle, vedlikehalde og rekruttere rett kompetanse på stadig fleire område.
- Verksemdsstyring og kvalitetsutvikling: Saman med kommunane i IKT området har me hatt eit større prosjektarbeid i år for å betre verktøya våre for verksemdsstyring. Frå 2018 skal desse takast i bruk, det vil også gje oss ein raskare og betre arbeidsflyt. Fagsystema og dei sentrale styringssystema vert betre integrert og arbeidsprosessane digitaliserte. Arbeidet med kvalitetssystemet pågår og vert tatt i bruk av fleire einingar framover.
- Digitalt førsteval: I IKT samarbeidet har vi fleire prosjekt på å heldigitalisere eller automatisere tenester som t.d byggesøknader, plan og høyringsprosesser, barnehageplass, SFO m.v . Arbeid med utvikling av en tenesteportal med «min side-funksjonalitet pågår. Ny læringsplattform for skule, nye tenesteapper og andre digitale kommunikasjonsløysingar er andre døme på prosjekt som er i oppstart eller pågår.

Inkluderande arbeidsliv, HMT og sjukefråver

Kommunen har eigen lokal handlingsplan for IA arbeidet. Alle einingar har lokale arbeidsmiljøgrupper som er sett saman av verneombod, plasstillitsvald(e) og leiar(ar). Dei utarbeider lokale handlingsplaner, planlegg og gjennomfører ulike tiltak på arbeidsplassane. Frå i år har arbeidsmiljøgruppene ansvar for å utarbeide lokale oppfylgingsplanar etter medarbeiderundersøkinga.

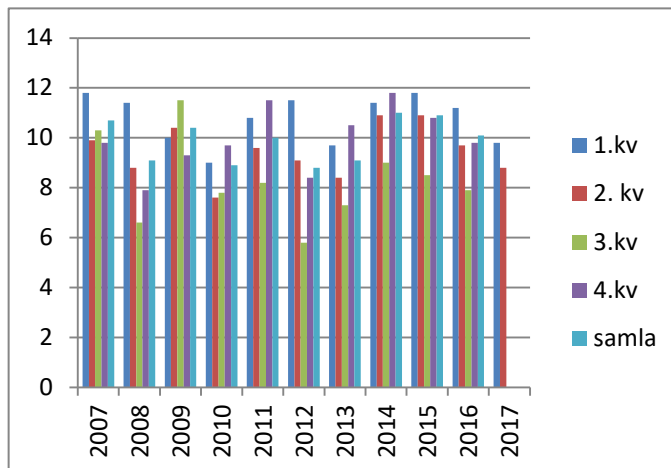
Det er gjennomført medarbeidarundersøking i mars i samsvar med planen. Vi nyttar eit verktøy frå KS og sjølve undersøkinga er ny av året. Oppslutninga var svært god med heile 73 % . 10-faktor er eit forskningsbasert verktøy for å måle variablar som er avgjerande for å oppnå gode resultat – og som kan påvirkasr gjennom målretta utviklingsarbeid. Undersøkinga er både medarbeiderskaps- og leiingsorientert og legg spesiell vekt på mestring, motivasjon og bruk av kompetanse. Den har femdelte skala med påstander hvor 1 er svært uenig og 5 er svært enig. Dei 10 faktorane med snittscore for kommunen er :

1.Oppgavemotivasjon	Snitt : 4,1
2.Mestringstro - tiltro til egen jobbkompetanse.	Snitt : 4,2
3.Opplevd selvstendighet	Snitt : 4,1
4.Bruk av kompetanse	Snitt : 4,1
5.Mestringsorientert ledelse	Snitt : 4,1
6.Rolleklarhet – tydelig kommuniserte forventninger	Snitt : 4,1
7.Relevant kompetanseutvikling	Snitt : 3,5
8.Fleksibilitetsvilje – villighet til å være fleksibel på jobb	Snitt : 4,3
9.Mestringsklima - kultur for å samarbeide og gjøre hverandre gode	Snitt : 4,0
10.Nytttemotivasjon– ønske om å bidra til nytte og måloppnåelse for andre	Snitt : 4,6

Utvikling sjukefråver

Høgt sjukefråver er ein av hovudutfordringane for kommunane samla sett. Pr 1. kvartal 2017 er fråveret i KS-området 9,9 % (KS Arbeidsgivermonitor2017). I Vaksdal har fråveret over tid vore høgt og blant dei høgaste i fylket. Arbeidet med å redusere sjukefråveret er høgt prioritert og utviklinga viser ei liten positiv trend dei siste åra og hittil i år.

År	1.kv	2. kv	3.kv	4.kv	samla
2007	11,8	9,9	10,3	9,8	10,7
2008	11,4	8,8	6,6	7,9	9,1
2009	10	10,4	11,5	9,3	10,4
2010	9	7,6	7,8	9,7	8,9
2011	10,8	9,6	8,2	11,5	10
2012	11,5	9,1	5,8	8,4	8,8
2013	9,7	8,4	7,3	10,5	9,1
2014	11,4	10,9	9	11,8	11
2015	11,8	10,9	8,5	10,8	10,9
2016	11,2	9,7	7,9	9,8	10,1
2017	9,8	8,8			

Eining	1/17	1/16	2/17	2/16	3/17	3/16	4/17	4/16	2016	2015	Måltal
Barnehage	9,7	13,4	8,5	12,3		5,1		8,8	9,8	13,3	8
Skule	9,5	8,5	9,3	8,9		2,5		6	6,4	4,8	5
Folkehelse og familie	6,2	5	4,8	3,7		5,2		9,4	5,9	11,3	7,5
Samfunnsutvikling	11,7	12	8	7,2		7,8		10,6	9,4	11,5	7
Heimetenesta	14,8	13,8	13	15,7		15,1		13,5	14,5	13,8	9,5
Sjukeheimstenesta	9,7	13,3	10,8	15,1		14,7		13,2	14,1	17,5	9,5
Rådmann, stab, PPT, lærlinger mm	7,3	7,8	7,1	5,4		5,3		5,8	6	2,2	2,5
Kommunen samla	9,8	11,3	9,8,8	9,8		8,5		9,8	10,1	10,9	7

Aksjon sjukefråver er ei styrking av tiltak for å redusere sjukefråveret. Midlane for 2017 er sett av til ei satsing innan helse og omsorg der individtilpassa trening med fysioterapeut er hovudsatsinga. AMU er styringsgruppe for arbeidet som kom i gang i haust.

Mellombels tilsette 31.08.17 etter AML §14-9 a og b

14-9 a når arbeidet er av midlertidig karakter

- 2 personer (1,5 årsverk) mellombels tilsett i stilling i påvente av rekruttering i stilling
- 1 person (0,67 årsverk) mellombels oppgave som utgår, kort
- 1 person (0,2 årsverk) mellombels jobbtrening (NAV)

14-9 b for arbeid i stedet for en annen eller andre (vikariat)

- 6 personer (3,6 årsverk) i sjukevikariat (kort)
- 9 personer (5,8 årsverk) i sjukevikariat etter maksdato (lang)
- 14 personer (10,5 årsverk) i vikariat for personar i foreldrepermisjon,
- 2 personar (1,47 årsverk) i vikariat for personar med utdanningspermisjon

Ø-

Vedlegg 1: Nærare om tenesteområder og einingar

Tenesteområde Oppvekst

Tenesteområdet oppvekst er skular, barnehagar, PPT, barnevern, helsestasjonen, NAV og Vaksdal introjenter.

Tenesteområde	Regnskap pr 2.tertial 2017	Budsjett pr 2.tertial 2017	Avvik pr 2.tertial 2017	Årsbudsjett 2017	Regnskap pr 2.tertial 2016
Felles oppvekst	13 370 678	12 929 403	-441 276	15 167 238	16 246 331
Skule	28 780 880	28 290 016	-490 864	45 157 000	28 263 894
Barnehage	13 905 941	13 200 633	-705 307	22 441 000	13 105 574
Sum	56 057 499	54 420 052	-1 637 447	82 765 238	57 615 799

Tenesteområdet Oppvekst har etter endringar i organisasjonen etter 1. tertial fått ansvar for barnevern, helsestasjon, NAV og VIS i tillegg til tidlegare skule, barnehage og PPT. Rapportering i 2. tertial vert difor noko avikande frå 1. tertial.

Tenesteområdet har eit negativt avvik på om lag - 1,6 mill. Ved utgangen av 2. tertial har NAV (økonomisk sosialhjelp), barnevern (særleg tiltak i familien), skule og barnehage dei største negative avvika. Tilpassing til rammevilkåra som ligg i budsjettet har stort fokus og vi arbeider kontinuerleg for å tilpassa drifta i heile oppvekst og forventar å gå i balanse ved årsslutt. Ein usikkerheitsfaktor er barnevenet med tiltak utanfor familie. Barnevenet sine tiltak i familie/heim er positivt, men det er dyre tiltak som ofte må kjøpast eksternt pga manglande kompetanse. Som liten kommune er det ikkje forventa at ein har denne typen spesialkompetanse. Barnevenet er ved utgangen av 2. tertial fullt bemanna.

Nav og Samfunnsutvikling har i samarbeid tilsett ein aktivitetskoordinator som skal vera eit tilbod til dei som mottek økonomisk sosialhjelp med mål om å rettleie personar under 30 år inn i arbeid eller vidare utdanning. På helsestasjonen er det tilsett helsesøster som startar i august og dette er særleg positivt for skulehelsetenesta.

Vaksdal introjenter er budsjettetert til å gå i 0, då statlege tilskot skal dekke utgifter og drift av introjenteret, i tillegg til å dekke kostnader andre einingar og avdelinga har i høve auka drift/oppgåver. Vi har periodiseringsavvik i høve overføringar til skule og barnehage frå VIS når det gjeld opplæring av minoritetsspråklege og det er i perioden utestående tilskot frå staten til intro.

Innan oppvekst er 2. tertial prega av avslutning og oppstart av barnehage- og skuleår. Ved avslutning av skuleåret vart det gjennomført overgangssamtalar frå barnehage til skule og frå barneskule til ungdomsskule slik at ein i størst grad sikra ein god start for born på nye arena. 10. årssteg gjennomførte avsluttande eksamen og fekk vitnemål.

Alle barnehagane og skulane melder om ein god oppstart av nytt barnehage- og skuleår. I august starta det 201 born i barnehagane våre og i skulane starta det 485 elevar. Av desse elevane er det 8 som har skuleplass ved Mo skule i Modalen. I 1. klasse starta det 48 born frå Vaksdal kommune. Stanghelle skule har den største auka i elevtal med vel 10 %.

Fødselsår	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	Samla
Vaksdal	12	12	19	17	29	14	21	0	0	0	124
Stanghelle	18	17	10	11	15	9	13	0	0	0	93
Dale	14	13	20	11	8	20	12	41	37	39	215
Stamnes	4	0	9	9	6	7	2	0	0	0	37
Eidslandet	0	0	1	0	3	1	0	1	2	0	8
Eksingedalen	0	0	1	1	0	1	2	0	3	0	8
Samla	48	42	60	49	61	52	50	42	42	39	485

Oppvekst eigarar og oppvekstleiarane har gjennom leiarutviklingsprogram fått auka kunnskap om dialogbasert styring. Det er utarbeid tilstandsrapport for skule som vart lagt fram for politisk nivå våren 2017. Skulane har òg hatt oppstart med nasjonalt rettleiarkorps «Rettleiing for kvalitetsutvikling», Udir, der fokus har vore analyse av den enkelte skule sine læringsresultat, læringsmiljø og dei tilsette si vurdering. Analysane og vurderingane skal danne grunnlag for felles utviklingsområder i skulane i Vaksdal dei neste to åra. Ved oppstart i haust hadde skulane felles planleggingsdag med fokus på læreplanforståing og framtidasskule.

HMT:

Skulane har eit auka sjukefråvær samanlikna med tidlegare år og ligg overmåtalet sitt, medan barnehage har lågare sjukefråvær og ligg undermåtalet sitt i 2. kvartal. Det er variasjon i sjukefråværet mellom dei ulike skulane og barnehagane.

Barnehagane og skulane arbeider med nærvær på arbeidsplassen der fokus er kor viktig den enkelte tilsette er for kvaliteten på tenesta. Stabilitet i personalet gjev tryggleik for born og unge.

Skulane og barnehagane har gjennomført dialogmøter i høve NAV i 2. tertial. Alle barnehagane og skulane har gjennomført vernerunde og alle har verneombod.

Eining	Delmål	1. tertial	2. tertial	
Barnehage	8 %	9,7	8,8 %	
Skule	5 %	9,5	9,3 %	

Barnehage

	Regnskap pr 2.tertial 2017	Budsjett pr 2.tertial 2017	Avvik pr 2.tertial 2017	Årsbudsjett 2017	Regnskap pr 2.tertial 2016
Barnehage	13 905 941	13 200 633	-705 307	22 441 000	13 105 574

Barnehage har eit negativt avvik på om lag 0,7 mill,-. Større refusjon til andre kommunar enn forventa skuldast delar av det negative avviket. Auka barnetal gjev forventa auke i brukarbetaling vil styrke budsjettet. I løpet av hausten er det mål om at budsjettet gå i balanse.

I barnehage var Knutatunet barnehage på Stanghelle sommarope i veke 29 – 31, medan dei andre barnehagane hadde feriestenging. Born frå dei andre barnehagane i kommunen hadde høve til å nytta seg av barnehagetilbodet i Knutatunet. Det var tilsette representert frå alle barnehagane i ferieturnusen i Knutatunet. Med denne organiseringa var ein eller fleire kjente vaksne for alle borna som nytta seg av sommartilbodet. Vi ser at det er varierende bruk av plassane om sommaren sjølv om det er meld inn behov på våren.

Ved oppstart av det nye barnehage- og skuleåret 2015 -2016 hadde vi til saman 201 born delt på 12 avdelingar som følgjer i barnehagane:

Område	Tal avdelingar	Tal born	Tal plassar
Stanghelle	5	85	125
Vaksdal	4	63	92
Stamnes	1	14	17
Dale	2	36	36
Samla	12	201	270

Ny lov om Utvida rett til barnehage, der born som er født innan 30. november førre år får rett til barnehageplass, og eit forholdsvis stort årskull i 2015 gjer at det er ei auke i tal barnehageplassar året 2017/2018. Barnehage har hausten 2017 auka drifta i barnehage med ei ekstra avdeling i tillegg til fleire større avdelingar. Dette fører til fleire tilsette i barnehagen frå hausten 2017. Det må sjåast i heilårsperspektiv. Bemanninga i barnehage er hausten 2017 3 tilsette pr 18 plassar (1 pedagog + 2 barnemedarbeidarar). I dei barnehagane der det er over 18 barn på ein eller fleire avdelingar, vert det sett inn 1 pedagog ekstra pr. 18 plassar.

Ny rammeplan for barnehage vart vedteke av stortinget i april 2017 og var gjeldande frå 1. august 2017. Barnehagane arbeider med læringsløyper for å få implementert rammeplanen. Det vil òg verta utvikla læringsløyper til TRAS og DUÅ.

Skule

	Regnskap pr 2.tertial 2017	Budsjett pr 2.tertial 2017	Avvik pr 2.tertial 2017	Årsbudsjett 2017	Regnskap pr 2.tertial 2016
Skule	28 780 880	28 290 016	-490 864	45 157 000	28 263 894

Skule har eit negativt avvik på om lag 0,5 mill. Skulane har ved oppstart haust justert drifta slik at ein ved utgang av året vil gå i balanse. Ein kritisk faktor er at vi har fleire elevar frå kommunen som bur i fosterheim i andre kommunar. Dette er budsjettert lågare enn dei forventade kostnadane for 2017.

Skule fekk i 2017 tilskot frå staten til tidleg innsats på omlag kr. 600 000,- meir enn budsjettert. Tilskotet vert nytta til lærarressursar på 1. – 4. trinn og gjer til at vi kan oppretthalda nokon av delingstimate i norsk, engelsk og matematikk og til tillegg ha ekstra styrking på lesing ved gjennomføring av lesekurs for elevar som treng det. Vi har likevel færre timar til dette enn tidlegare pga reduserte økonomiske rammer til undervisningstimar dei siste åra.

Auka busetjing av flyktingar og familiegjennforeing viser eit auka elevtal i skulane våre. Ved oppstart i august har nær 25 % av elevane ved barnetrinnet på Dale barne- og ungdomsskule minoritetsbakgrunn. På ungdomstrinnet er talet lågare med vel 4 %. Dale barne- og ungdomsskule arbeider godt for å få å gje god norskopplæring for minoritetspråklege elevar.

Vi held fram med systematisk arbeid med PALS som verktøy slik at det fortsatt vert ein del av kvardagen i skulane. 1. august kom det endra lovverk knytt til trygt og godt skulemiljø for elevane. Dei tilsette har gjennomgått nytt regelverk ved oppstart skuleåret, leiarane har vore på opplæring ved Fylkesmannen i Hordaland og alle foreldre har fått informasjon og presentasjon på foreldremøta i haust. Skulane vil fortsetje å ha fokus på endra lovverk slik at vi sikra trygt og godt skulemiljø for alle elevane i Vaksdal.

Ved avslutning av skuleåret 2016/2017 viste grunnskulepoenga at 10. årsteg hadde auka grunnskulepoeng samanlikna med tidlegare år og elevane frå Vaksdal har høgare poeng enn landet elles. Særleg eksamnesresultata i munnleg eksamen og skriftleg matematikk er gode. Skule er særskild nøgd med resultatet.

Vaksdal kommune	2011-12	2012-13	2013-14	2014-15	2015-16	2016-17
Grunnskulepoeng	37,2	36,3	38,6	37,3	39,9	41,5

Tenesteområde helse og omsorg

Tenesteområde helse og omsorg er justert og me har no ei helse og omsorgseining. Eininga har to avdelingar med Helsehuset på Dale og Ressurssenter demens på Vaksdal. Legetenesta, fysio- og ergoterapi, rus og psykiatri inngår i eininga sitt ansvarsområde. Tenesteområdet utfører tenester i heile skalaen for tenesteyting og femner om alle aldersgrupper og alle diagnosegrupper. Målsetnaden er at den einskilde i størst mogleg grad kan meistra eige liv.

Tenesteområde	Regnskap pr 2.tertial 2017	Budsjett pr 2.tertial 2017	Avvik pr 2.tertial 2017	Årsbudsjett 2017	Regnskap pr 2.tertial 2016
Felles Helse og omsorg	1 884 723	3 331 513	1 446 790	4 896 850	2 439 327
Rus & psykiatri, lege	11 477 530	11 977 347	499 818	15 320 753	5 978 872
Heimetenesta	41 448 132	37 294 346	-4 153 782	49 633 000	39 269 753
Sjukeheimstenesta	31 312 034	27 793 377	-3 518 658	41 957 000	31 577 784
Sum	86 122 419	80 396 583	-5 725 832	111 807 603	79 265 736

Ved utgangen av 2. tertial har tenesteområdet eit avvik på 5,7 millioner. Prognosa ut året er eit negativt avvik på rundt 9 millionar etter at tiltak er iverksett og refusjonar og overføringar er komme inn.

Det største reelle avviket finn me innanfor Daletunet/Helsehuset og skuldast bruk av fleire sjukeheimsplassar enn det er budsjettert for. Innan heimetenesta skuldast overskridingar overforbruk på lønspostar, særleg knytt til Elvavegen og til bemanning ferie. Fellesområdet har overskridingar på betaling til spesialisthelsetenesta for fleire utskrivingsklare pasientar enn budsjettert, men innkomne tilskot gjer at området totalt har overskot mot budsjett.

Vinteren 2017 vart det ein stor auke i tal utskrivingsklare pasientar. Fleire veker fekk me meldt 5-7 pasientar, noko som er langt meir enn det ein kan forventa i ein kommune av Vaksdal sin storleik. Få ledige rom på langtidsavdelingane medførde også bruk av fleire korttidsrom.

Utskrivingsklare pasientar frå sjukehus, tal døgn:

	1. tertial	2. tertial
2017	120	61
2016	14	73
2015	80	9

Tal sjukeheimsplassar vart noko redusert, men måtte midlertidig aukast opp att i starten av 2. tertial. Overforbruket i Elvavegen stagnerte etter ny turnus meir tilpassa døgnrytmen til brukarane. Vedtak vart gjennomgått, og fleire heimebuande som tidlegare ville ha fått tildelt heimhjelp/heimesjukepleie, har klart seg med tilrettelegging og opplæring i bruk av hjelpemiddel. Talet brukarar har gått ned i heimetenesta, men talet vedtakstimar har auka. Ein har færre brukarar, men dei er sjukare og krev meir innsats. Fleire enn før ønskjer også å få dø i eigen heim. Reduksjon av vakter/stillingar i heimetenesta har derfor vore råd berre periodevis fram til august.

Tiltak som er sett i gang etter 1. tertial: tal sjukeheimsplassar vert gradvis redusert, og den midlertidige oppauken i juni vert fjerna. Stillingar vert holdne vakante i påvente av tilsetjing, lågare vikarbruk på nokre avdelingar og streng vurdering ved innleige av vikarar. I tillegg vert det jobba med tiltak for å sikra BEON-prinsippet om at tenester skal verta gitt på beste effektive nivå.

På inntektsida vert refusjon for ressurskrevjande brukarar noko høgare enn budsjettert, og det manglar også andre refusjonar/tilskot som vil betra botnlinja noko.

Prosjektprogrammet «Lev Vel i Vaksdal»: aktivitetar og framdrift er i tråd med vedteke styringsdokument og milepælplan. Alle aktivitetar er knytt opp til målsetninga for prosjektarbeidet og sentrale styringsdokument som Kommunedelplan helse og omsorg, Økonomiplan og Budsjett for Vaksdal kommune. (Sjå vedlagde oversikt over aktivitetar/tiltak knytt til målområde.)

Det er i 2017 søkt om skjønsmidlar, innovasjonsmidlar og kompetansemidlar frå Fylkesmannen. Me har totalt fått 1.206.000 i tilskot innan desse tre områda. I tillegg har me fått kr. 600.000 frå Fylkesmannen i samband med utarbeiding av ny habiliterings- og rehabiliteringsplan og mindre summar frå samarbeidspartar til dekking av utgifter i samband med delprosjekt.

Mål og måloppnåing

Mål uttrykt i budsjett 2017	Tiltak	Status
Utgreiing, planlegging, gjennomføring av tiltak som styrkar dei to manglande trinna i omsorgstrappa.	Styrking av tverrfaglege ressursar. Auka stillingar for fysio- og ergoterapeut. Utprøving og implementering av nye tenester og metodar. Justera organisasjonskartet for meir effektiv drift.	Fysioterapeut er tilsett, ergoterapeut vert tilsett i 3. tertial. Fleire prosjekt på gang rundt utprøving av nye metodar, t.d. teknologi og samarbeid med frivillige. Vert implementert i tenestene fortløpande. Justering vart gjort i 2. tertial, gjekk frå tre einingar til ei eining.
Alle einingar skal gjennomføra brukarundersøking.	Deltaking i nasjonale undersøkingar. Lokalt tilpassa undersøkingar.	Brukarundersøkingar er planlagt gjennomført på nokon avdelingar i 3. tertial. Innbyggjarundersøking for alle i aldergruppa 67 – 75 år er gjennomført. Brukarundersøkingar er gjennomført i samband med revisjon.
I løpet av året skal første trinn av brukarlab for teknologi på Helsehuset vera etablert.	Førebels plassering av brukarlab i tilgjengeleg rom. Plassera ut produkta frå prosjekt saman med Karde og andre egna produkt. Tilgang til pc med nett-tilgang i tilknytning til brukarlab for rettleiing og informasjon om aktuelle app-ar og nettsider. Deltaking i aktuelle prosjekt og samarbeid for utprøving av aktuell teknologi og produkt.	Det vart etablert førebels brukarlab i Glashuset på Daletunet i slutten av april. Produkt frå Karde-prosjektet er plassert der saman med andre egna produkt. Pc med nett-tilgang er plassert på og ved brukarlab. Vert nytta til råd og rettleiing og til opplæring av brukarar. Deltak i eksterne prosjekt/samarbeid. M.a. deltaking i teknologinettverk og to nye prosjekt saman med Karde.
Tildelingskriterier for tenester skal reviderast med endringar som følgje av lovendring som gir rett til sjukeheim eller liknande bustad.	Utarbeida og vedta kommunal forskrift knytt til rett til sjukeheim eller liknande bustad.	Lokal forskrift er utarbeida og vert sendt til høyring og lagt fram til politisk handsaming i 3. tertial. Tildelingskriterier vert gjennomgått når sentral forskrift er utarbeida.

Helse- og omsorgseininga

Brukarane av tenesta skal få bu heime så lenge som råd. Tenester vert tildelte etter individuelle vurderingar og i tråd med vedtekte serviceerklæringar.

Økonomi

Tabell 1. Netto driftstal pr. utgangen av perioden/måneden.

	Regnskap pr 2.tertial 2017	Budsjett pr 2.tertial 2017	Avvik pr 2.tertial 2017	Årsbudsjett 2017	Regnskap pr 2.tertial 2016
Rus & psykiatri, lege	11 477 530	11 977 347	499 818	15 320 753	5 978 872
Heimetenesta	41 448 132	37 294 346	-4 153 782	49 633 000	39 269 753
Sjukeheimstenesta	31 312 034	27 793 377	-3 518 658	41 957 000	31 577 784
Sum	84 237 696	77 065 070	-7 172 622	106 910 753	76 826 409

Underskotet er primært på løn og særleg knytt til bruk av fleire sjukeheimplassar på Daletunet enn budsjettert og periodar med auka bemanning i heimetenesta. Heimesjukepleien har hatt reduksjon i tal brukarar men periodevis stor auke i vedtakstimer. T.d. har det vore periodar med 5 færre brukarar, men 50 fleire vedtakstimar pr. veke. Dette skuldast at det er dårlegare brukarar som i snitt

krev meir tenester. Høgt sjukefråvær og vanskar med å få tak i nok vikarar med rett kompetanse har gjort at ein har nytta overtid og vikarbyrå.

Innleige vert vurdert strengt framover. Tal sjukeheimplassar vert redusert, og tal vakter i heimesjukepleien vart redusert med 3 pr. veke frå 01.08. Ytterlegare reduksjon vert gjort når det er forsvarleg.

Det vert jobba med tiltak og tilpassing for å få effektiv drift i eininga og for å få på plass alternativ som bidreg til at brukarar kan meistra livet godt og bu heime så lenge som råd med minst mogleg personhjelp. Nokre slike tiltak er på plass, men me treng eit større spekter av dei, dvs utbygging av dei nedste trinna i omsorgstrappa. Ei tverrfagleg samansett gruppe gjennomgår søknader og vurderar tiltak på lågare nivå før heimesjukepleie og institusjonsplass vert tildelt. I slike tiltak inngår tilrettelegging, hjelpemiddel og teknologi og opptrening og rehabilitering. Dette er i tråd med presiseringar frå Helse- og omsorgsdep. om at rehabiliteringspotensialet alltid skal utgreiast før kompenserande tiltak og tenester vert tildelt.

Det vert også jobba med oppretting av bualternativet «Omsorg pluss», omsorgsbustad som kan vera alternativ til sjukeheimplass og som vert betre tilrettelagt i f.t. individuelle behov. Tilrettelegging for dette bualternativet starta i 2. tertial. Tverrfaglegheit og tilgang til personell med rehabiliteringskompetanse vert styrka på korttidsavdelinga. Denne avdelinga skal i 3. tertial delta i kvalitetsutviklingsnettverk for å sikra rutinar som bidreg til effektiv drift, kvalitet og pasientsikkerheit. Dagsenteret på Daletunet er planlagt flytta for å få plass til fleire dagpasientar.

Mål og måloppnåing / Tenesteproduksjon

Mål uttrykt i budsjett 2017	Tiltak	Status
Innføra ernæringskartlegging som ein del av dei systematiske prosedyrane i Heimetenesta.	Delta i ernæringsnettverk knytt til pasienttryggleikskampanjen	Første samling i nettverket var i mars, vert avslutta i 3. tertial. Har starta arbeid med kartleggingsverktøy og innføring av tiltak.
Kartleggja brukarar for å utvikla tenestetilbodet og omprioritera ressursar.	Gjennomføra kartlegging, laga rapport og analysa.	Kartlegging vert utført etter justering av organiseringa i helse og omsorg. Opplæring i SAMPRO i 3. tertial.
Flytte dagsenter for psykisk utviklingshemma til andre lokaler i samarbeid med AO senteret.	Planleggja og utgreia og høyring blant involverte partar Laga teikningar og prosjektera Anbod, ombygging og innreia (teknologi)	Har byrja planlegging – første utkast av teikningar er laga. Byrja høyring blant dei tilsette både i Elvevegen og Ao – senteret.
Fysisk samlokalisering av avdelingar som kan ha nytte av å samarbeida.	Planleggja i arb.gruppe Helsehus og Ressurscenter Utnytta areal som står tomme	Arbeidsgrupper knytt til Helsehus og Demenscenter har starta planlegging. Mindre endringar er gjort, flytting av faggrupper i 3. tertial.
Implementera systematisk brukarundersøking på korttidsavdelinga.	Gjennomføra undersøking for pasientar på korttidsavdelinga.	Vert utført i 3. tertial.
Ta i bruk metodar som mogleggjer brukarmedverknad frå personar med demens og deira pårørande for å nytta deira innspel ved utforming av ressurscenter for demens.	Medvirka i prosjektet Medvirk Dem (forskningsprosjekt rundt brukarmedverknad frå personar med demens og deira pårørande)	Samarbeid med forskarar er etablert, og planlegging er starta. Referansegruppe med pårøranderepresentantar er etablert og har hatt møte.
Iverksetja program for fagutvikling på ein av institusjonane.	Delta i Demensomsorgens ABC i regi av Utviklingssenteret. Delta i nettverk pasientsikkerheit.	Oppstart 3. tertial med deltakarar frå institusjonar og heimesjukepleie. Startar 3. tertial.
Gjennomføra prosjekt med fullelektronisk journalføring på ei av sjukeheimsgruppene.	Installere WiFi Etablere digitalt arkiv Opplæring av tilsette i bruken av EPJ (elektronisk pasientjournal)	WiFi er installert på Vaksdal sjukeheim. Digitalt arkiv er etablert, og det vert truleg konvertert fullstendig frå papirarkiv i 1. tertial 2018. Rutinar og opplæringsplan for tilsette er utarbeida.

Sjukefråvær 2017:

Eining	Mål:	1. kvartal	2. kvartal
Heimetenesta	9,5 %	14,8 %	13 %
Sjukeheimstenesta	9,5 %	9,7 %	10,8 %
Folkehelse og familie	7,5 %	6,5 %	4,8 %

Ser ein helse og omsorg som ei eining, er sjukefråværet om lag uendra frå 1. tertial. Som før er det langtidsfråværet som er høgt. Korttidsfråværet ligg mellom 1,2 – 3,2 %. Det er politisk vedteke at kommunen som arbeidsgivar skal jobba meir systematisk for å få ned sjukefråværet, og AMU har avgjort at sidan helse og omsorg har det høgaste sjukefråværet, skal satsinga starta her. Det er etablert ei tverrfagleg samansett arbeidsgruppe med kompetanse på området. Dei jobbar med oppretting av tilbod til aktuelle sjukemelde etter 14 dagars sjukefråvær.

Tenesteområde Samfunnsutvikling

Folketalsauke er ei hovudmålsetjing for kommunen og ligg til grunn for arbeidet med bustadutvikling, næringsutvikling og tenesteutvikling i kommunen fram mot 2040.

Mål og satsingar i 2017

- Arbeid med områdeplaner for Vaksdal og Stanghelle.
- Inngå avtale om utbygging på Stanghelle vest med akseptabel økonomisk risiko for kommunen.
- Aktiv deltaking i statleg reguleringsplan for ny veg og bane Arna - Stanghelle.
- Gjennomføre utbygging av nytt vassverk Vaksdal og tiltak knytt til avlaup.
- Planlegging av ny barne- og ungdomsskule på Dale samt tilbygg på Vaksdal skule.

Status:

Arbeidet med områdeplanar er i gang parallellt med planarbeidet for K5. Kommunen ved politisk og administrativt nivå er tett på prosessen med statleg reguleringsplan for veg og bane Arna-Stanghelle. Framlegg til planprogram er litt forseinka, men vil snart ligge føre.

Arbeid med utbygging av nytt vassverk på Vaksdal er starta opp att etter at alternativet for Sædalen er tatt ut av K5. For Stanghelle Vest er reguleringsplanen godkjent og detaljprosjektering av infrastruktur pågår. Prosjektering av infrastruktur til fyrste byggjetrinn er ferdigstilt. Etablering av infrastruktur vert lagt ut på anbod i september-oktober. I haust vil ein starte prosessen med sal til moglege utbyggarar av fyrste byggetrinn.

Planlegging av ny barne- og ungdomsskule har framdrift etter planen. Byggeprogram og kostnadsramme vert behandla politisk i haust.

Samfunnsutvikling

Økonomi

Tenesteområde	Regnskap pr 2.tertial 2017	Budsjett pr 2.tertial 2017	Avvik pr 2.tertial 2017	Årsbudsjett 2017	Regnskap pr 2.tertial 2016
Samfunnsutvikling	26 758 984	27 544 077	785 093	40 634 002	25 673 563

(tal er ekskl sjølvkost)

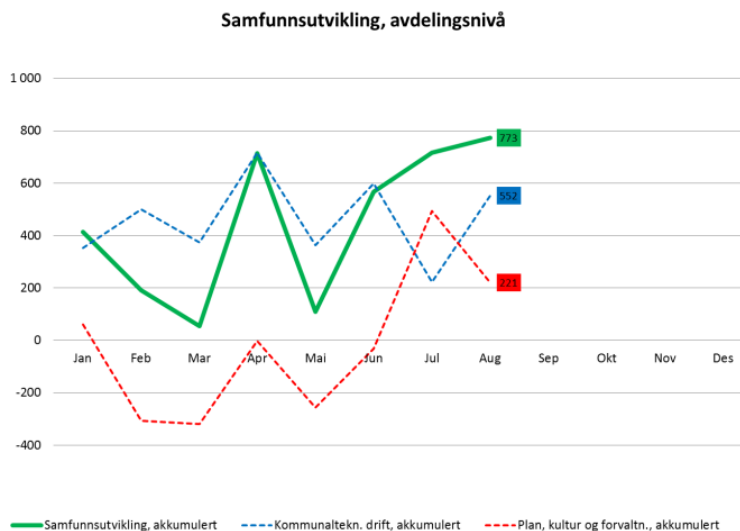
Det er tilført 1 mill til reasfaltering av kommunale vegar og 0,5 mill til miljøforbetringar.

Kommunalteknisk drift:

Det er særskilt eigeomsforvaltning som har eit stort avvik grunna høgare driftsutgifter og lågare inntekter. Noko av dette er skade etter lynnedslag som vert kompensert. Avviket vert dekkja opp av mindreforbruk på veg og grønt.

Plan, kultur og forvaltning:

Det er eit meirforbruk på plan, prosjekt og geodata som i hovudsak er knytt til svikt i inntekter på byggesak, samt kart og byggesak grunna lågare aktivitet i 2017 enn 2016.

I rekneskap pr 2.tertial er det fleire forhold som påverkar budsjettavviket, og som vert kommentert under:

Kontostreng		Beløp
	Budsjett-rekneskapsavvik som styrkar resultatet:	
4120 / D10020	Utbetaling av forsikringsoppgjør for skade på skule og sjukeheim på Vaksdal etter lynnedslag.	600 000
	Budsjett-rekneskapsavvik som svekkar resultatet:	
6000/ D40010	Periodiseringsavvik kalkingsanlegg Ekso (0 i årsbudsjett)	-195 000
1237-1690	Avvik grunna for høge timerater. Justering av rater med tilbakeverkande kraft for ansvar 6200 (VAR) samt investering vil få innverknad på resultatet	-300 000
6510	Feiarvesen. Periodiseringsavvik feiarvesen (sjølvkostteneste mede 0 i årsbudsjett).	-238 000
6000 - 238	Utbetaling av støtte til idrettsrådet	-230 000
	Sum	-363 000

Det vert gjort ytterlegare innstramming på på vikarbruk ut året for å sikre budsjettbalanse. Prognosen for året er å gå i null.

HMT

Sjukefråvær for Samfunnsutvikling pr 2. tertial er 8 % mot 7,2 i fjor. Det er særleg reinhald og vaskeri som har stort sjukefråvær, men utover i året er dette resusert.

Mål og måloppnåing / Tenesteproduksjon

Område	Mål	Resultat tertial 2
Arbeidsmiljø	Godt arbeidsmiljø med sjukefråvær under 7 %	 Sjukefråvær på 9,2 %
Kommunale bygg	Arealeffektiv og trygg bygningsmasse	 <ol style="list-style-type: none"> 1. Vedlikeholdsplan ikkje utarbeidd. 2. Bygningsmassen ikkje redusert. 3. Oppgradering av bygg x og bygg y. 4. Avstengt areal ?
Nærmiljø og møteplassar	Nærmiljø og møteplasser skal vere ein trivselsfaktor i lokalsamfunna og vere tilgjengeleg for alle.	 <ol style="list-style-type: none"> 1 Kunstprosjekt i offentlege rom er i gong, gjennomføring i 2018 2 Prioritert grøntområde i sentrum av Dale og Vaksdal 3 Avikling/avhending av 7 leikeplasser er ikkje utført.
Kulturskulen	Bli ein endå meir attraktiv arena for born og unge i Vaksdal Kommune	 36,6% ledig kapasitet pr 05.09.2017
Byggjesak	Ivareta innbyggjarane i kommunen på ein god og rett måte, i handsaming av byggjesaker. Overhalda fristane til handsamingstid.	 Ingen særlege merknader. Dispensasjonar kan ta noko lengre tid, med omsyn til høyringar. Regelverk i endringar, viktig å vere oppdatert.

Felles økonomi

Tenesteområde	Regnskap pr 2.tertial 2017	Budsjett pr 2.tertial 2017	Avvik pr 2.tertial 2017	Årsbudsjett 2017	Regnskap pr 2.tertial 2016
Politisk/Rådmann/Stab	19 892 134	19 665 635	-226 496	30 417 765	14 622 058

Felleskostnader er til dels vanskeleg å periodisere grunna varierende fakturering til kommunen. Mindreforbruket skuldast periodiseringsavvik.

Sjukefråvær og vakansar, i ein allereie liten stab, er ei utfordring for kapasiteten på fleire område innan drifta. Det er rekruttert ny HR leiar med oppstart tidleg haust.

Det er gjennomført nytt anbod på bedriftshelseteneste etter at kontrakten gjekk ut til sommaren.

God verksemdsstyring og gode styringsdata vert det jobba med kontinuerleg, likeeins opplæring av leiarar med økonomi- og personalansvar (einingsleiarar med sine avdelingsleiarar). Grunnlaget vert stadig betre, og med endra og meir krevjande rammevilkår, er dette heilt avgjerande for å lukkast med omstillingane og ein økonomi i balanse. Saman med kommunane i Nordhordland gjennomfører staben eit større prosjekt for å utvikle vårt felles økonomi, lønn og personalsystem. Målet er effektive arbeidsprosesser og gode styringsdata. Systemet med alle modular skal takast i bruk frå 2018.

Kvalitetssystemet er under innføring og heimetenesta og barnehage er først ut. Risiko- og sårbarhetsanalysar ligg til grunn for rutinar og sjekklister, og avviksdelen er knytt til dette.

Av andre digitaliseringssprosjekt som pågår er utvikling av fleire tenester på nett via Portal og Min side funksjonalitet. I tillegg pågår det digitaliseringsprosjekt innafor alle tenesteområde for å gje betre tenester, betre kommunikasjon og meir effektive arbeidsprosessar. Digitalisering er både ein forventning frå innbyggjarar og samarbeidspartar og heilt nødvendig for å klare omstillingane i organisasjonen.

Vedlegg 2. Saker til Kommunestyre 2.tertial

Saksnr	Møtedato	Sakstittel	Kommentar
27/2017	08.05.2017	Godkjenning av innkalling og saksliste	-
28/2017	08.05.2017	Godkjenning av møtebok	-
29/2017	08.05.2017	Referatsaker og meldingar	-
30/2017	08.05.2017	Årsmelding kontrollutvalet for 2016	ok
31/2017	08.05.2017	Budsjett vaksdal kommunale arbeids og opplæringscenter kf	ok
32/2017	08.05.2017	Planstrategi 2017-2020 - 2 gangs handsaming	Gjeldande
33/2017	08.05.2017	Interkommunalt samarbeid om tilsyn med forsøpling forurensingsloven - inngåing av avtale mellom vaksdal kommune og bir as	Ok
34/2017	08.05.2017	Lokal "forskrift om vass- og avlaupsgebyr i vaksdal kommune" endring i punkt i gjeldande forskrift	Gjeldande
35/2017	08.05.2017	Standard abonnementsvilkår for vann og avløp	Gjeldande
36/2017	08.05.2017	Interpellasjon fra mdg vaksdal - tiltak for å bekjempe problem med brunsniglar	Tiltak avklart i formannskapet. Førspurnad til lokale lag, ønsker tiltak neste år
37/2017	08.05.2017	Interpellasjon frå vakdal sv - vaksdal kommune som medlem av transparency international	Innmeldt
38/2017	08.05.2017	Søknad om pengestøtte til aksjon e16 voss-bergen	Innvilga
39/2017	26.06.2017	Godkjenning av innkalling og saksliste	-
40/2017	26.06.2017	Godkjenning av møtebok	-
41/2017	26.06.2017	Referatsaker og meldingar	-
42/2017	26.06.2017	Omlegging av takst og rabattsystemet for vossapakken	ok
43/2017	26.06.2017	Dale 1 kraftstasjon til kulturføremål - bkk as vaksdal kommune	avslutta
44/2017	26.06.2017	Tilstand administrasjonsbygg, næringsbygg med meir	ok
45/2017	26.06.2017	Rekneskap og årsmelding vaksdal kommune 2016	ok
46/2017	26.06.2017	Rekneskap og årsmelding 2016 for vaksdal kommunale arbeids og opplæringscenter kf	ok
47/2017	26.06.2017	Tertialrapport 1.tertial 2017	ok
48/2017	26.06.2017	Handlingsprogram og økonomiplan 2018-2021	Gjeldande
49/2017	26.06.2017	Politisk delegeringsreglement	Gjeldande
50/2017	26.06.2017	Gjennomgang av reglement for politiske utval	Gjeldande
51/2017	26.06.2017	Slik fungerer kommunestyret best	
52/2017	26.06.2017	Interpellasjon frå mdg vaksdal - regulering av kjøretillatelse for vannscootere i vaksdal kommune	Forskrift under arbeid
53/2017	26.06.2017	Søknad om skjenkeløyve for milano pizzeria vaksdal	Avslag meldt

Vedlegg 3. Andre vedlegg

Prosjektrapport Lev Vel i Vaksdal – status pr 2. tertial 2017

Rapport aksjar og obligasjonar – pr 31.08.2017

Rapport gjeldsporteføljen – pr 31.08.2017

Prosjektprogrammet «Lev Vel i Vaksdal» - status 2. tertial 2017

Aktivitetar og framdrift er i tråd med vedteke styringsdokument og milepælplan. Alle aktivitetar er knytt opp til målsetninga for prosjektarbeidet og sentrale styringsdokument som Kommunedelplan helse og omsorg, Økonomiplan og Budsjett for Vaksdal kommune.

Hovudmåla:

Meistring og deltaking heile livet.

Brukarmedverknad.

- Rutinar er innført på avdelingane for å sikra medverknad på individnivå frå brukar. Tilrettelegging vert gjort både på institusjon og i heim for å nytta ressursar og oppnå meistring av daglege aktivitetar
- Tilrettelegging og samarbeid for å gi tilbod om målretta aktivitetar på institusjon. Godt samarbeid med Den kulturelle spaserstokken og Røde Kors besøksvenner med besøkshundar. Fleire aktivitetar/tilbod er under planlegging, t.d. «Aktivitetsvenn».
- Begge sjukeheimsgruppene for personar med demens er plassert i etasje med utgang rett ut i hage noko som gjer uteområde og uteaktivitetar lettare tilgjengeleg.
- MotiView sykkel er kjøpt inn til Vaksdal sjukeheim (gåvemidlar frå Vaksdal Røde Kors besøksteneste). Vert teken i bruk i september.
- Kvardagsrehabilitering er innført. Der er hovudfokuset at brukar lagar sine egne mål knytt til rehabilitering.
- Tal dagplassar er auka, og det vert jobba med å oppretta tilrettelagt dagtilbod for personar med demens.
- Meistringsgruppe, tilbod til heimebuande uavhengig av diagnose, er gjennomført. Brukarrepresentant var med på planlegging, opplæring, gjennomføring og evaluering.
- Innbyggjarundersøking er gjennomført for alle mellom 67 – 75 år i kommunen.
- Teknologi vert utprøvt saman med innbyggjarar/brukarar for å auka meistring og trygghet, og for å kunne nytta personalressursar der dei trengs mest:
 - Innbyggjarar over 67 år har prøvd ut kvardagsteknologi kjøpt i vanleg handel, samarbeid med Karde A/S.
 - Skal prøva ut sensorteknologipakkar i 15 + 15 heimar og varslingsteknologi kjøpt i vanleg handel (4-5 heimar) saman med Karde A/S.
 - Deltak i Nasjonalt velferdsteknologiprogram saman med kommunane i Nordhordland for innføring av teknologi som kommunen skal skaffa.
 - Varslingsteknologi vert brukt på institusjonane for å sikra trygghet.
- Forskingsprosjektet «MedvirkDem» er under planlegging, og referansegruppe er oppretta. Målet er å få medverknad frå personar med demens og deira pårørande.

Mobilisera og engasjera samfunnet sine omsorgsressursar. Samarbeid med pårørande og frivillige.

- Pårørandemøte er innført som fast rutine årleg i sjukeheimstenesta og heimetenesta.
- Rutinar er/vert innført på avdelingane for å sikra samarbeid/medverknad frå pårørande.
- Brukarutval er etablert for institusjonane med 3 pårøranderepresentantar.
- To pårørande er med i referansegruppa for «MedvirkDem» der me skal intervjuar personar med demens og deira pårørande for å få innspel til utforming av tilbod innan demensomsorga i kommunen.
- Meir systematisk samarbeid med Frivilligsentral, Røde Kors og andre er etablert.
- Startar «Aktivitetsvenn» saman med Frivilligsentralen og Røde Kors Besøksteneste, i regi av Nasjonalforeningen for folkehelsen. Kontrakt er signert, arbeidsgruppe er etablert, og frivillige vert kursa hausten 2017 for å gjera aktivitetar saman med personar med demens, gjeld både heimebuande og dei på institusjon

Framtidsretta og berekraftige tenester.

- Arbeidsgruppene jobbar tett saman med Samfunnsutvikling for å utvikla alternative butilbod mellom heim og sjukeheim og få framtidsretta bygg innan helse og omsorg.
- Helsehus/Daletunet: mindre tilpassingar og endringar er gjort for etablering av Omsorg pluss og tryggleiksrom/leilighet.
- Anbud på prosjektering av helse- og omsorgsbygg lagt ut. Tildeling og oppstart blir i 3. tertial. Vil starta med prosjektering av pilotbustad(ar) på Jamnetunet og moglegeleghetsstudie for ressurscenter Vaksdal (Vaksdal sjukeheim). Forventar prosjektering fullført rundt årsskiftet.
- Leiargruppa held seg oppdatert på lovverk og styringssignal, og kompetanseheving vert planlagt og gjennomført i samsvar med kompetanseplan og styringsdokument.
- Organisering av utviklingsarbeid i prosjektprogram sikrar styring og endringar i praksis, og me sikrar at kompetanse og metodar som vert utvikla undervegs vert nytta i tenestene.
- Oppretting av ny stilling for ergoterapeut og omfordeling av arbeidsoppgåver mellom fysioterapeutane frigir meir ressursar til tilrettelegging, trening og rehabilitering.
- Visningsrommet Vågtech er opna. Det er eit rom der innbyggjarar kan komma for å sjå og prøva ulike produkt, og for å få og gi råd og tips som kan letta kvardagen.

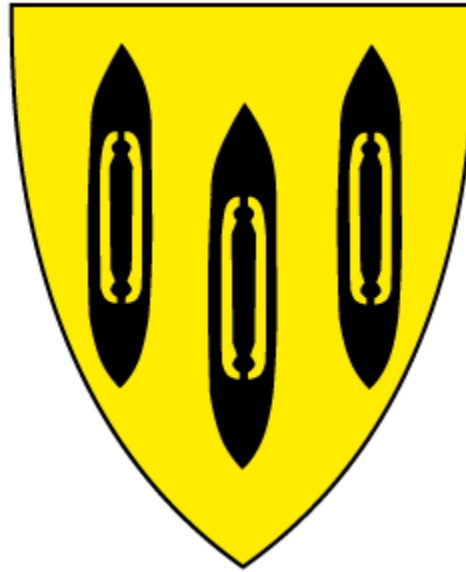
Systematisk og kontinuerleg utvikling og innovasjonsarbeid. Kompetanseutvikling.

- Har kompetanseplan som vert revidert årleg saman med tilsette og TV/HTV.
- Deltek i aktuelle nettverk for kompetanseheving og betring av rutinar, som Pasientsikkerhetskampanje «I trygge hender»:
 - Ernæringsnettverk starta våren 2017.
 - Leiing i pasientsikkerheit startar i september.

ABC-opplæring for tilsette i samarbeid med Utviklingscenteret og andre kommunar:

- Demensomsorgens ABC startar i september.
- Velferdsteknologiens ABC startar i oktober.
- «Livets siste dager» er innført som metode for omsorg og behandling av døyande.
- Vaksdal deltek saman med 9 andre kommunar i «Kunnskapskommunen», satsing på kompetanseutvikling og forskning med Bergen kommune som initiativtakar.
- Samarbeidar med AbleOn om utvikling av nye hjelpemiddel.

Finansrapport Vaksdal kommune

Langsiktige finansielle aktiva

Rapport pr. 2. tertial 2017 (1. januar – 31. august 2017)

Forbehold

Denne rapporten er utarbeidet av Bergen Capital Management AS (heretter BCM) i samsvar med forskrift om finansforvaltning og reglement for finansforvaltning vedtatt av kommunestyret i Vaksdal kommune. Rapporten baserer seg på kilder som vurderes som pålitelige, men BCM garanterer ikke at informasjonen i rapporten er presis eller fullstendig.

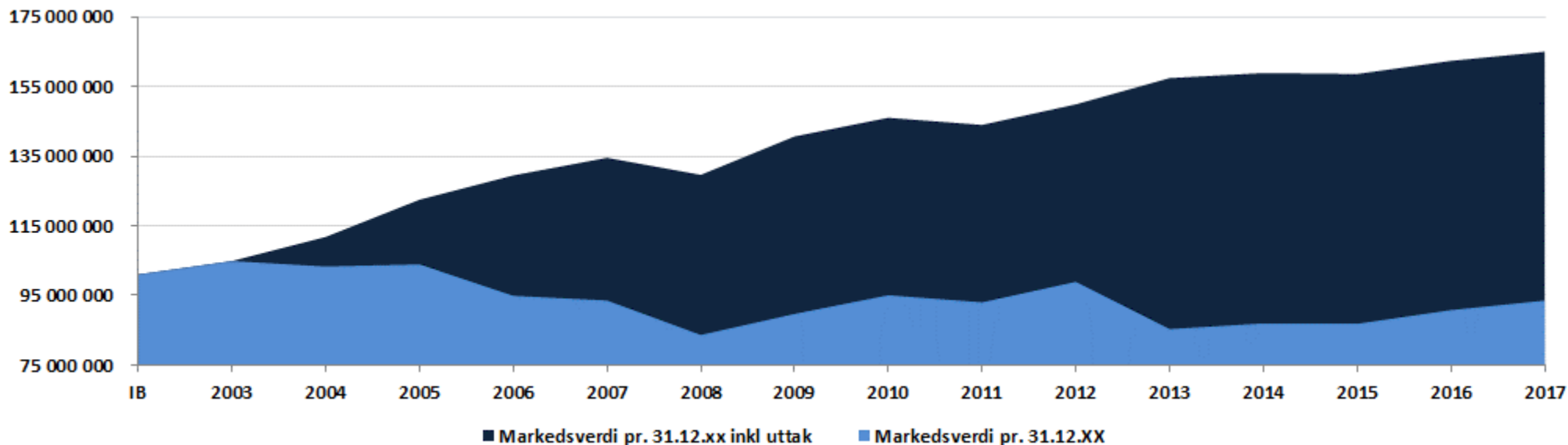
Uttalelsene i rapporten reflekterer oppfatninger på det tidspunkt rapporten ble utarbeidet, og BCM forbeholder seg retten til å endre oppfatninger uten varsel. Denne rapporten skal ikke forstås som et tilbud eller anbefaling om kjøp eller salg av finansielle instrumenter. BCM påtar seg intet ansvar for verken direkte eller indirekte tap eller utgifter som skyldes forståelsen av og/eller bruken av denne rapporten.

Denne rapporten er kun ment å være til bruk for våre klienter, ikke for offentlig publikasjon eller distribusjon, men BCM tar dog ingen forbehold om klienters eventuelle offentliggjøring. Ansatte i BCM kan eie verdipapirer i selskaper som er omtalt i rapporten, og kan kjøpe eller selge slike verdipapirer. Rapporten er utarbeidet på et gitt tidspunkt, verdiendringene kan være store i verdipapirmarkedet slik at endelig avkastning og resultat på et eventuelt avviklingstidspunkt kan være vesentlig lavere eller høyere. Det er brukt beste anslag på gitte tidspunkt som markedskurser/markedspriser i rapporten. Ved årsavslutning er det benyttet ligningskurser fastsatt av Verdipapirforetakenes Forbund for aksjer, sertifikater og obligasjoner. Det er brukt tidsvektet avkastning i beregningene. Forvaltningshonorarer er medberegnet i avkastningstallene.

Historisk avkastning i porteføljer forvaltet av BCM er ingen garanti for fremtidig avkastning. Fremtidig avkastning vil blant annet avhenge av markedsutviklingen, forvalters dyktighet, porteføljens risiko, samt kostnader ved forvaltning. Avkastningen kan bli negativ som følge av kurstap og verdiendringer. Rapporten inneholder kun langsiktige finansielle aktiva som er forvaltet av BCM og rapporten er utarbeidet i henhold til krav i finansreglementets kapittel 14 og spesielt risikoramme skissert i kapittel 14.3. Ved reproduksjon eller annen bruk av rapporten bør rapporten i sin helhet vedlegges. Rapporten gir et øyeblikksbilde på rapporteringstidspunkt, slik at porteføljens sammensetning og risiko p.t. kan være høyere eller lavere.

Langsiktighet i verdipapirmarkedet gir gode resultater

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	UB
Markedsverdi pr. 01.01.XX	101 034 666	104 906 130	103 352 776	103 951 944	94 924 212	93 587 793	83 682 030	89 715 839	95 092 461	93 039 353	98 963 972	85 363 717	87 004 330	86 880 224	90 806 974	101 034 666
Resultat aksjer	255 579	2 927 666	8 485 902	4 802 285	2 072 215	-9 360 829	6 384 677	3 201 285	-4 588 558	1 620 603	4 691 731	-580 842	-810 640	1 514 842	1 367 773	21 983 689
Resultat obligasjoner	3 615 885	3 988 980	2 213 266	2 169 983	2 991 366	4 455 066	4 649 132	2 175 337	2 535 450	4 304 016	2 858 015	2 045 901	517 153	2 246 293	1 296 983	42 062 711
Uttak (inkl. honorarer)	-	8 470 000	10 100 000	16 000 000	6 400 000	5 000 000	5 000 000	-	-	-	21 150 000	-175 052	-169 381	-165 729	-87 042	71 522 296
Markedsverdi pr. 31.12.XX	104 906 130	103 352 776	103 951 944	94 924 212	93 587 793	83 682 030	89 715 839	95 092 461	93 039 353	98 963 972	85 363 717	87 004 330	86 880 224	90 807 088	93 558 772	93 558 772
Markedsverdi pr. 31.12.xx inkl uttak	104 906 130	111 822 776	122 521 944	129 494 212	134 557 793	129 652 030	140 685 839	146 062 461	144 009 353	149 933 972	157 483 717	158 949 278	158 655 291	162 416 426	165 081 068	165 081 068

Tabell og figur viser utvikling i porteføljens markedsverdi i kroner siden oppstart i 2003. Oppdatert pr. 31. august 2017. Forvaltningshonorar er medregnet.

Oppsummering etter 2. tertial 2017

AKTIVAKLASSE	MARKEDSVERDI NOK	I PROSENT
Bankinnskudd	3 157 414	3 %
Sertifikat/obligasjoner	76 760 586	82 %
Aksjer	13 640 771	15 %
Totalt	93 558 771	100 %

TABELL 1: Fordeling på de ulike aktivaklassene i kroner og i prosent av samlet forvaltningskapital ved utløpet av rapporteringsperioden. Bankinnskudd inkluderer forfalte ikke innbetalte beløp.

AKTIVAKLASSE	I %	BENCHMARK	AVVIK
Sertifikat/obligasjoner	1,69 %	1,13 %	0,56 %
Aksjer	9,57 %	8,44 %	1,13 %
Totalt	2,93 %	2,23 %	0,71 %

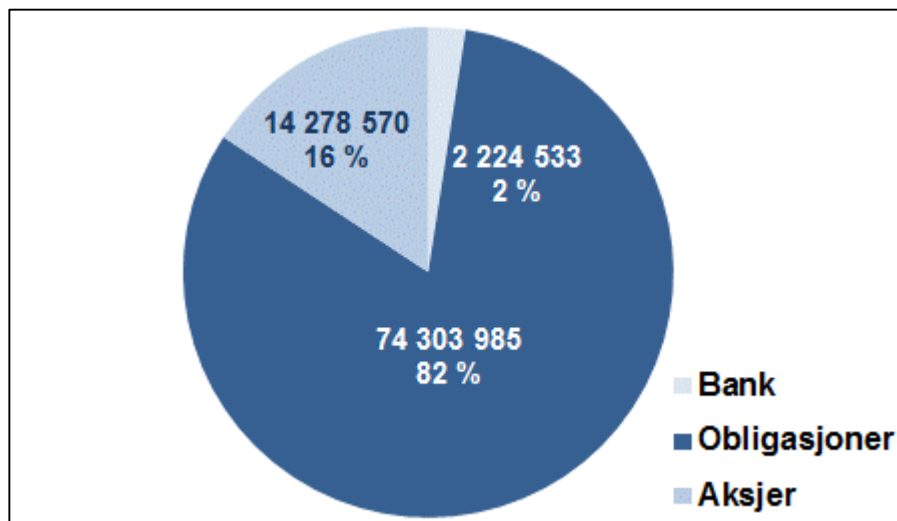
TABELL 2: Avkastning i prosent samlet og pr. aktivaklasse sammenlignet med benchmark ved utløpet av rapporteringsperioden. Avkastningssatsen inkluderer beregnede påløpte ikke kapitaliserte renter.

AKTIVAKLASSE	I KR.	BUDSJETT	AVVIK
Obligasjoner	1 296 983	-	1 296 983
Aksjer	1 367 772	-	1 367 772
Totalt	2 664 755	-	2 664 755

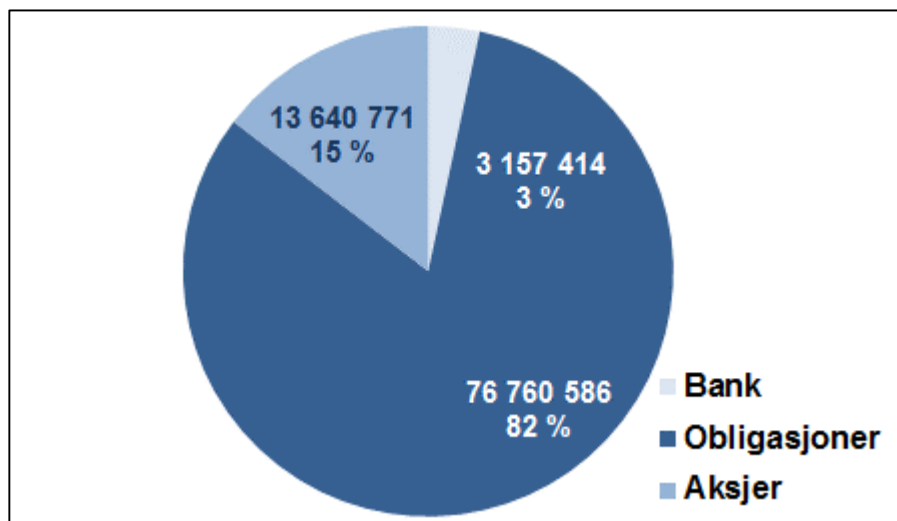
TABELL 3: Avkastning i kr. samlet og pr. aktivaklasse sammenlignet med budsjettet avkastning. Eventuelle avvik er forklart på side 7.

- Totalavkastning etter 2. tertial 2017 er på 2,93 %, dette er 0,71 prosentpoeng over "normalporteføljen". Aksjeporteføljen har levert 9,57 %, 1,13 prosentpoeng over benchmark. Obligasjonsporteføljen har levert 1,69 %, 0,56 prosentpoeng over benchmark som er norske statsobligasjoner med 3 års durasjon. "Normalporteføljen" består av 15 % aksjer og 85 % obligasjoner.
- Midlene har vært plassert i rentebærende verdipapirer med kort durasjon og høy kredittkvalitet. Renterisikoen er dermed lav. Aksjeporteføljen har bestått av norske aksjer og egenkapitalbevis.
- Det vurderes å øke kredittrisiko og renterisiko i løpet av 2017 innenfor finansreglementets rammer for å oppnå en høyere forventet avkastning. Basert på kommunen sin strategi om langsiktighet rundt sine aksjeinvesteringer finner en det rett å følge nåværende strategi med nøytralvekt i aksjer, og bruker svingningene i markedet til å gjøre enkelte kjøp og salg.
- Avvik mot norske statsobligasjoner med 3 års durasjon, fordi obligasjonsporteføljen har lavere renterisiko og høyere kredittrisiko enn benchmark indeksen. Kursene på obligasjonene er i 2017 skrevet noe opp. Porteføljen består av obligasjoner i norske sparebanker som antas å ha lav tapsrisiko. Kursjustering i vil derfor alt annet like komme igjen som høyere eller lavere avkastning i neste periode.
- Det er oppstått avvik mot aksjebenchmark som er Oslo Børs (OBX), fordi Vaksdal kommune sin aksjeportefølje har en annen og bredere sammensetning.

Plassering av langsiktige finansielle aktiva

FIGUR 1: Allokering av langsiktige finansielle aktiva forvaltet av BCM pr. 31.12.16.

FIGUR 2: Allokering av langsiktige finansielle aktiva forvaltet av BCM pr. 31.08.17.

- Midlene er pr. 31.08.17 plassert i bankinnskudd, aksjer, egenkapitalbevis og direkte eide rentebærende verdipapir utstedt av norske forretnings- og sparebanker.
- Samlet aktivaportefølje pr. 31.12.16 var kr. 90 807 088. Midler under forvaltning er pr. 31.08.17 kr. 93 558 771. Det har ikke vært innskudd eller uttak fra finansporteføljen forvaltet av BCM i 2017.
- Durasjon i renteporteføljen er 0,58, hvilket innebærer at porteføljen har lav renterisiko (definert som kursrisiko) slik at obligasjonens markedsverdi i liten grad påvirkes av en generell renteøkning.
- Rentebetingelsene på verdipapirene i obligasjonsporteføljen er flytende, og er knyttet opp mot 3 måneders NIBOR
- Investeringene er gjort i børsnoterte verdipapir med god omsetning og andre papirer med tilsvarende god likviditet. Plasseringene kan gjøres disponible for kommunen i løpet av kort tid.
- Ingen av obligasjonsutstederne eller verdipapirene i kredittporteføljen har lavere rating enn BBB-.
- Midlene er søkt plassert i henhold til kommunens etiske retningslinjer for finansielle investeringer.
- Porteføljen består av 13 ulike rentebærende papirer og 34 aksjer og egenkapitalbevis. Alle investeringene er gjort i norske kroner.
- Ingen enkeltplasseringer i rentebærende papirer utgjør mer enn NOK 9 millioner i pålydende verdi.
- 95 % av obligasjonene har BIS-vekt 20 %, 5 % har vekt 100 %.

Taktisk aktiva allokering – bruk av produktspekteret

Plassering	Minimum	Nøytral	Maksimum	Status	Vekt
Renteinstrument (obligasjoner, sertifikat, direkte innskudd, obligasjons- og pengemarkedsfond).	0 %	85 %	100 %	85 %	Nøytral
Egenkapitalinstrument og derivat (aksjer, egenkapitalbevis, aksjefond, aksjeindeksert obligasjonslån, opsjoner, forwards og futures).	0 %	15 %	20 %	15 %	Nøytral

TABELL 4: Allokering av langsiktige finansielle aktiva for Vaksdal kommune. Det skilles mellom rammer for bruk av renteinstrumenter og egenkapitalinstrumenter.

RENTEINSTRUMENT

A: I obligasjoner og sertifikat utstedt eller garantert av den norske stat. I obligasjoner og sertifikat utstedt av norske statsforetak underlagt lov om statsforetak av 30. august 1991. I obligasjoner og sertifikat utstedt av norske statsaksjeselskap underlagt lov om aksjeselskap av 4. juni 1976, jfr. 5418-3-18-5. I obligasjoner og sertifikat utstedt eller garantert av utenlandsk stat.

B: I obligasjoner og sertifikat utstedt eller garantert av norske eller utenlandske kommuner/ fylkeskommuner.

C: I bankinnskudd og i obligasjoner og sertifikat utstedt av DnB NOR og Nordea som kommunen har avtalefestet samarbeid med.

D: I bankinnskudd og i obligasjoner og sertifikat utstedt av banker som ikke er nevnt under punkt C. For forretnings- og sparebanker under dette punkt gjelder at de ved forrige årsskifte hadde tap på utlån mindre enn 2,5 prosent av brutto utlån.

E: I obligasjoner og sertifikat utstedt av kredittforetak som etter sine vedtekter bare yter lån mot pant i fast eiendom eller tilsvarende sikkerhet, dersom kredittforetaket ved forrige årsskifte hadde: 1) En forvaltningskapital på minst 3 mrd. 2) Tap på utlån mindre enn 1% av brutto utlån.

G: I pengefond og obligasjonsfond med like strenge krav til plasseringer som Vaksdal kommune selv har. For utenlandske penge- og obligasjonsfond forutsetter det en kredittrating tilsvarende A-kategorien hos S&P eller Moody's. Om det blir plassert midler i utenlandske papir, skal disse valutasisikres.

H: Ved gjenkjøpsavtaler (repo-forretninger) i obligasjoner nevnt under pkt. A-E over.

I: I obligasjoner og sertifikat notert på Oslo Børs storlånsektorliste og som også inngår i noen av punktene over.

J: I ansvarlige lån utstedt av banker og kredittforetak nevnt under punkt C og E.

EGENKAPITALINSTRUMENT

K: Plassering i aksjefond, aksjeindekserte obligasjonslån.

L: Direkteplasseringer i aksjer og egenkapitalbevis notert i organisert marked. Minimum 20 aksjer/egenkapitalbevis. Maksimum 15 % i en enkelt aksje.

M: Plasseringer i derivat som sikringsinstrument for posisjon som kommunen har i samme underliggende papir.

Med langsiktig likviditet menes det likviditet som er skilt fra kommunen sine midler beregnet for driftsformål. Kommunen sin målsetning ved plassering av langsiktig likviditet er å optimalisere avkastningen innenfor et akseptabelt risikonivå.

Kommunen sin målsetting ved plassering av langsiktig likviditet er å optimalisere avkastningen innenfor et akseptabelt risikonivå.

FIGUR 3: Risikoklasser i henhold til finansreglement vedtatt i Vaksdal kommune. Klasse A antas å bære minst risiko, klasse M mest risikabel. Mulighet for avkastning øker med risiko.

Risiko i henhold til finansreglementet

Klasse	Beløp	Maks	Andel	Status
A	-	100 %	0 %	✓
B	5 045 852	100 %	5 %	✓
C	-	100 %	0 %	✓
D	70 839 905	100 %	76 %	✓
E	-	100 %	0 %	✓
G	-	100 %	0 %	✓
H	-	100 %	0 %	✓
I	-	100 %	0 %	✓
J	4 032 244	100 %	4 %	✓
K	-	20 %	0 %	✓
L	13 640 771	20 %	15 %	✓
M	-	20 %	0 %	✓

TABELL 5: Fordeling på de ulike risikoklassene i prosent av samlet forvaltningskapital og sammenlignet med rammene gitt i finansreglementet.

For å styre kredittrisiko er det satt grenser for plasseringer i de ulike risikoklassene. På rapporteringstidspunktet var kun risikoklasse D, J og L benyttet, og plasseringen av alle midler er innenfor de rammene som er satt. Ved bruk av risikoklassene er det lagt vekt på avkastning, risiko, risikospredning og likviditet. Risikoklasse A og B er ikke brukt, da plasseringer i risikoklasse C og D (bankobligasjoner i norske banker, lik prioritert ved konkurs som bankinnskudd over 2 millioner) antas å ha lav risiko og god likviditet, samtidig som forventet avkastning er høyere enn i risikoklasse A og B. Risikoklasse L er direkteide aksjer og egenkapitalbevis notert på Oslo Børs, med god spredning både med hensyn på antall aksjer og sektor.

FIGUR 4: Kommentarer til risikofordelingen i porteføljen

Klasse	Største posisjon	Maks	Andel	Status
A	-	100 %	0 %	✓
B	5 045 852	100 %	5 %	✓
C	-	100 %	0 %	✓
D	9 090 803	10 %	10 %	✓
E	-	10 %	0 %	✓
G	-		0 %	✓
H	-	10 %	0 %	✓
I	-	5 %	0 %	✓
J	4 032 244	5 %	4 %	✓
K	-		0 %	✓
L	1 210 927	15 %	9 %	✓
M	-	100 %	0 %	✓

TABELL 6: Ramme for plassering pr. debitor regnet av samlet forvaltningskapital og sammenlignet med rammene gitt i reglementet. Risikoklasse L er i % av aksjeporteføljen.

For å redusere den bedriftsspesifikke risikoen i investeringsporteføljen og sikre en god diversifisering er det satt rammer for maksimal plassering pr. debitor. Den største aksjeposisjonen er i Telenor, og utgjør 9 prosent av aksjeporteføljen. I obligasjonsporteføljen er det en senior bankobligasjon i Sparebank 1 BV som utgjør den største debitoren i porteføljen, dette utgjør 10 prosent av totale midler til forvaltning av BCM. Det er kun risikoklasse D, J og L som er benyttet, og plasseringen av alle midler er innenfor de rammene som er satt i finansreglementet.

FIGUR 5: Kommentarer til debitorfordelingen i porteføljen

Avkastning etter 2. tertial 2017 sammenlignet med referanseindeks

Aktivklasse	Benchmark	Resultat i kr.	Resultat i %.	Benchmark	Avvik
Obligasjoner	Statsobligasjonsindeks 3 år (ST4X)	1 296 983	1,69 %	1,13 %	0,56 %
Aksjer	Norske aksjer (OBX)	1 367 772	9,57 %	8,44 %	1,13 %
TOTALAVKASTNING	NORMALPORTEFØLJEN	2 664 755	2,93 %	2,23 %	0,71 %

TABELL 7: Avkastning etter 2. tertial 2017 for Vaksdal kommune, samlet og pr. aktivklasse i kr. og prosent målt mot referanseindekser. "Normalporteføljen" består av 15 prosent aksjer og 85 % obligasjoner som har vært aktivaforordelingen i finansporteføljen forvaltet av BCM.

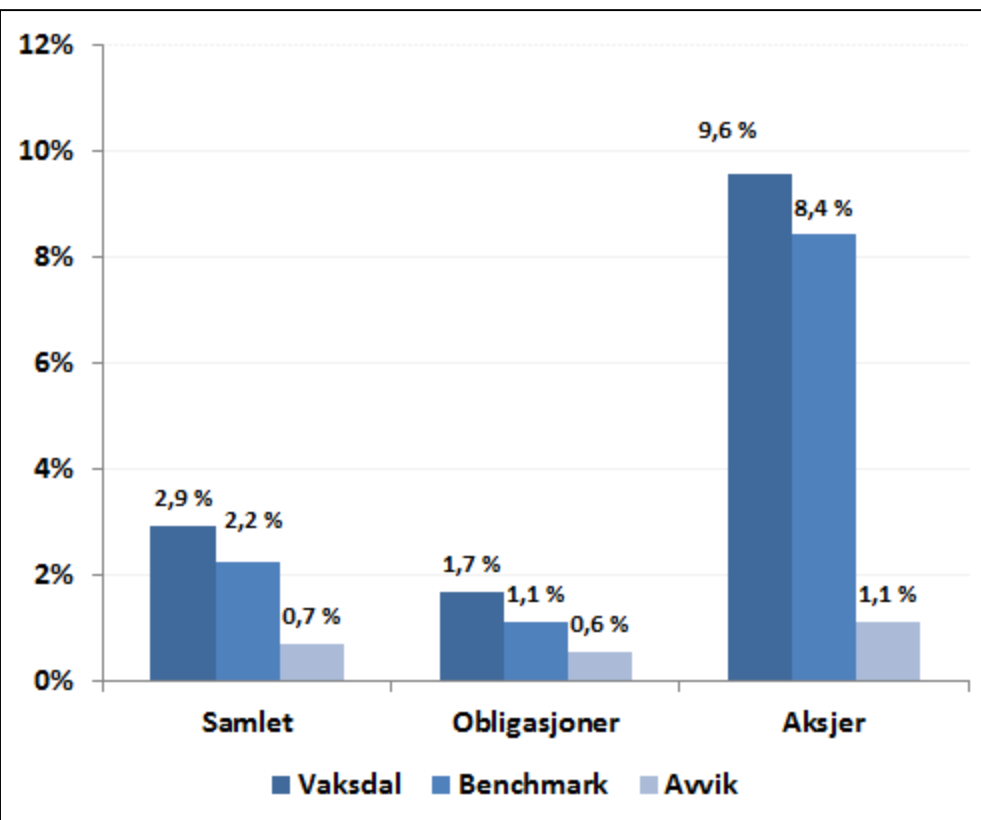
AVKASTNING MOT BUDSJETT:

Vaksdal kommune har i 2017 budsjettet med kr. 0 i avkastning på porteføljen forvaltet av BCM. Resultatet etter 2. tertial 2017 er kr. 2 664 755, fordelt på aksjer og egenkapitalbevis med kr. 1 367 772 og obligasjoner med kr. 1 296 983.

AVKASTNING MOT BENCHMARK:

Obligasjonsporteføljen har levert 0,56 % - poeng over benchmark. Differansen skyldes at porteføljen har lavere renterisiko og høyere kredittrisiko enn benchmark. De lange rentene er falt til historisk lave nivåer, forvalter har vurdert det som for risikabelt å ligge med høy renterisiko i porteføljen, dvs. for lang durasjon. Det vurderes fortløpende å øke porteføljens renterisiko, slik at den blir mer lik totalporteføljens benchmark (3 års stat) gjennom kjøp av obligasjoner med lenger løpetid. Dette vil bli aktuelt når man får et skifte i avkastningskurven. Aksjeporteføljen har levert 0,56 prosentpoeng over benchmark. Porteføljen består av norske aksjer og egenkapitalbevis, og har dermed en noe avvikende sammensetning enn en benchmark bestående som er Oslo Børs fondsindeks. Det er oppstått avvik mot aksjebenchmark som er Oslo Børs (OBX), fordi Vaksdal kommune sin aksjeportefølje har en annen og bredere sammensetning.

FIGUR 4: Kommentarer til avkastning i 2017 mot budsjett og benchmark for langsiktige finansielle aktiva forvaltet av BCM .

FIGUR 5: Tidsvektet avkastning Vaksdal kommune i 2017 sammenlignet med referanseindeks pr. aktivklasse og samlet for langsiktige finansielle aktiva.

Vurderinger og kommentarer

AKTIVAFORDELING OG STRATEGI CERTIFIKAT, OBLIGASJONER OG AKSJER

Ved utgangen av 2. tertial 2017 var porteføljen allokert med 3 prosent i bank, 82 prosent i obligasjoner og 15 prosent i aksjer og egenkapitalbevis.

De lange swaprentene holder seg historisk lavt. BCM fastholder sin strategi om plassering av majoriteten av porteføljen i obligasjoner med flytende rente (FRN obligasjoner), dvs. knyttet til 3 mnd NIBOR og regulering hver 3 mnd. I påvente av oppgang i renten er påslaget i renten i forhold til NIBOR tilfredsstillende, samtidig som kjøp av fastrenteobligasjoner fremdeles anses som risikofyllt ved en eventuell renteoppgang. Dette betyr at porteføljen fremover høyst sannsynlig vil bestå av FRN obligasjoner. I tråd med en "normalisering" av kapitalmarkedene, vil BCM søke å legge en større andel over i obligasjoner med høyere kredittpåslag, innenfor rammen av kommunens finansreglement, for å oppnå en høyere forventet avkastning over tid. BCM vil holde på sin strategi med relativt liten turnover i porteføljen.

Aksjer og egenkapitalbevis har etter 2. tertial gitt 9,5 % i avkastning. Porteføljen er investert i selskaper notert på Oslo børs, der 63 % av kapitalen er investert i selskapene notert på OBX. Verdsettelsen av norske aksjer vurderes å være på et moderat høyt nivå, pris / bok på 1,7 og pris / fortjeneste på 16. Basert på kommunen sin strategi om langsiktighet rundt sine aksjeinvesteringer finner en det rett å følge en strategi med nøytralvekt og bruker svingningene i markedet til å gjøre noen kjøp og salg. Mindre selskaper innen oljeservice, seismikk, shipping og offshore vil bli solgt ut ved anledning.

ENDRING I RISIKOEKSPONERING OG VURDERING AV RISIKO

Kredittrisikoen er styrt gjennom å klassifisere kredittrisikoen i risikoklasser. Midlene er plassert innenfor rammene i forvaltningsreglementet. Det er ikke valutarisiko. Porteføljen består av 13 obligasjoner og 34 aksjer. Investeringene er gjort i verdipapir notert på Oslo Børs, eller med tilsvarende god omsetning. Likviditetsrisikoen er lav, og investeringen kan omgjøres til kontanter i løpet av kort tid. Porteføljen er stresstestet, det potensielle tapet vurderes som akseptabelt i forhold til kommunenes risikobærende evne.

AVVIK FRA FINANSREGLEMENTET

I finansporteføljen forvaltet av Bergen Capital Management AS er det ingen avvik fra finansreglementet som ble vedtatt i Vaksdal kommunestyre 30. september 2014.

MARKEDSKOMMENTAR

Markedskommentar august 2017

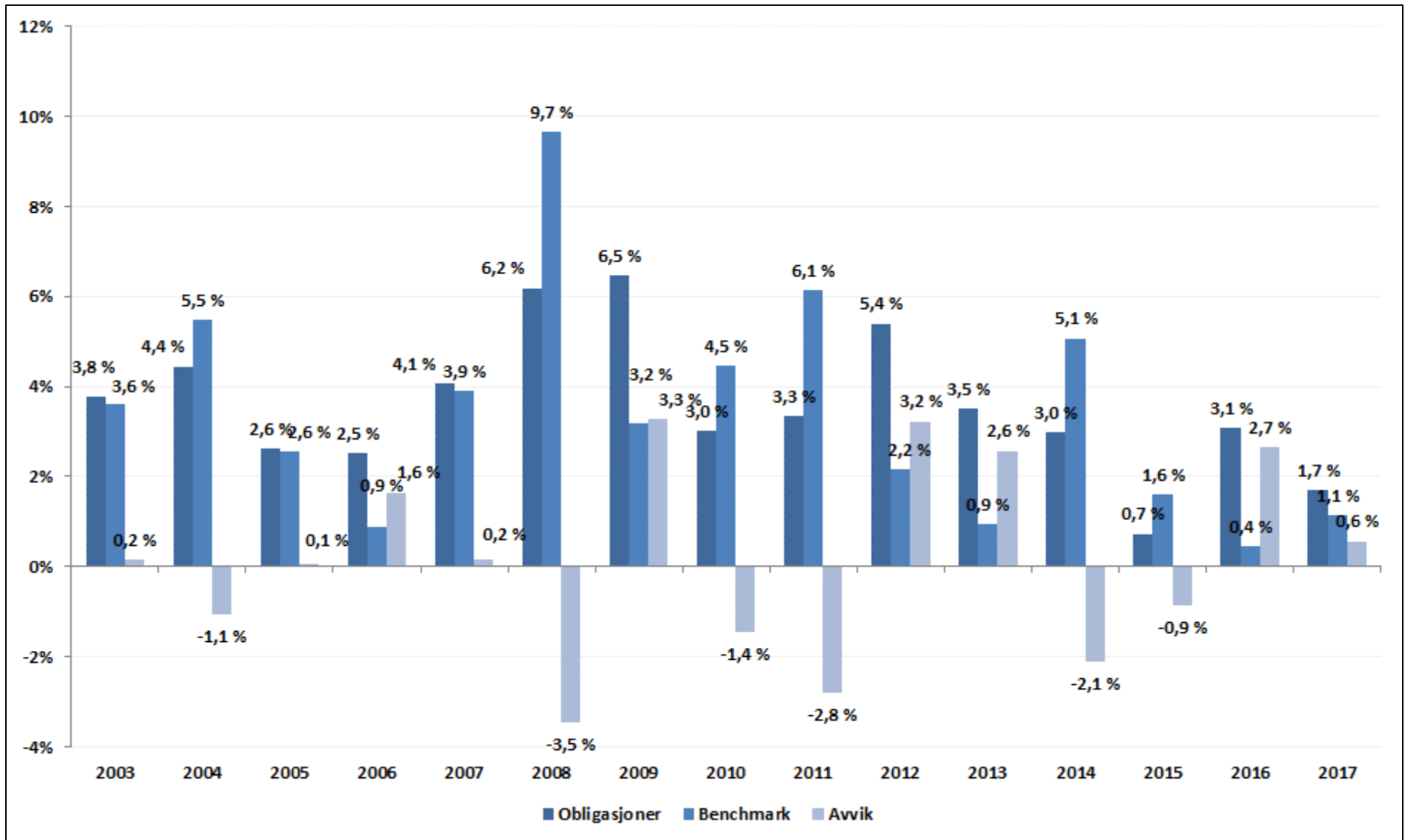
Norges Banks hovedstyre besluttet i juni å holde styringsrenten uendret på 0,50 prosent. Slik utsiktene og risikobildet ble vurdert er prognosen for styringsrenten at den vil ligge nær 1/2 prosent den nærmeste tiden (se figur). Det ble lagt vekt på at etter flere år med svak utvikling i norsk økonomi har veksten tatt seg opp. Lave renter, bedret konkurranseevne og ekspansiv finanspolitikk har bidratt til økt aktivitet. Hovedstyret poengterte at det likevel vil ta tid før virkningene av oljeprisfallet fases ut og aktiviteten normaliseres.

Ved utgangen av august er det tegn på at veksten i norsk fastlandsøkonomi har tatt seg opp, men det er lite som tyder på at vendepunktet vi nå ser i økonomien er starten på en ny langvarig opptur. Veksten er på et «gjennomsnittlig» nivå. Utfordringene ligger fremdeles foran oss, der omstilling, effektivisering og kostnadskutt er sentrale begreper. Kapasitetsutnyttelse er fremdeles lav og ventes ikke nå et normalnivå før i 2020. Veksten i BNP for fastlands-Norge var i 2016 den laveste siden finanskrisen. Det blir interessant å observere hvordan innstramming i kredittpraksis fra bankene, og nye krav til tilbydere av forbrukslån vil påvirke boligprisene fremover. Den høye boligprisveksten og oppgangen i gjeldsbelastningen tyder på at husholdningene er sårbare. En kraftig reduksjon i boligprisene vil kunne endre bildet til Norges Bank betraktelig. Svak kronekurs, ekspansiv finans- og pengepolitikk og lave renter har bidratt til et vendepunkt i norsk økonomi, men det er begrenset hva som kan trekke veksten ytterligere på kort sikt, omstilling er tidkrevende. Oljeprisen ser også ut til å ha stabilisert seg rundt USD 50 pr. fat, der videreføring av produksjonskutt fra OPEC og økt produksjon i USA trekker i hver sin retning. Neste rentebeslutning og pengepolitisk rapport offentliggjøres 21. september, det er foreløpig lite som tyder på noe annet enn fortsatt uendret rente.

I USA ventes det at renteøkningene fortsetter fremover. Siden desember 2015 har det nå vært 4 renteøkninger på til sammen 1 prosentpoeng og rentemarkedet ser også for seg 33 % sannsynlighet for en ny økning i løpet av året. Det bør nevnes at det til en viss grad er stigende inflasjon og vekst internasjonalt, og at retningen har snudd til en stigende trend. Dersom en legger til at NIBOR er på et historisk lavt nivå, kredittmarginer ned mot bunn siste 5 årene og historisk lave swaprenter, er det mye som taler for at vi begynner å nærme oss en bunn for de nominelle lånerentene for offentlig sektor. Lengre bindinger bør derfor vurderes på den delen av porteføljen som skal ha fastrente. Faktiske fastlånerenter for kommuner og fylkeskommuner er ved utgangen av august på henholdsvis 1,75 %, 2,15 % og 2,55 % for 5, 7 og 10 års løpetider.

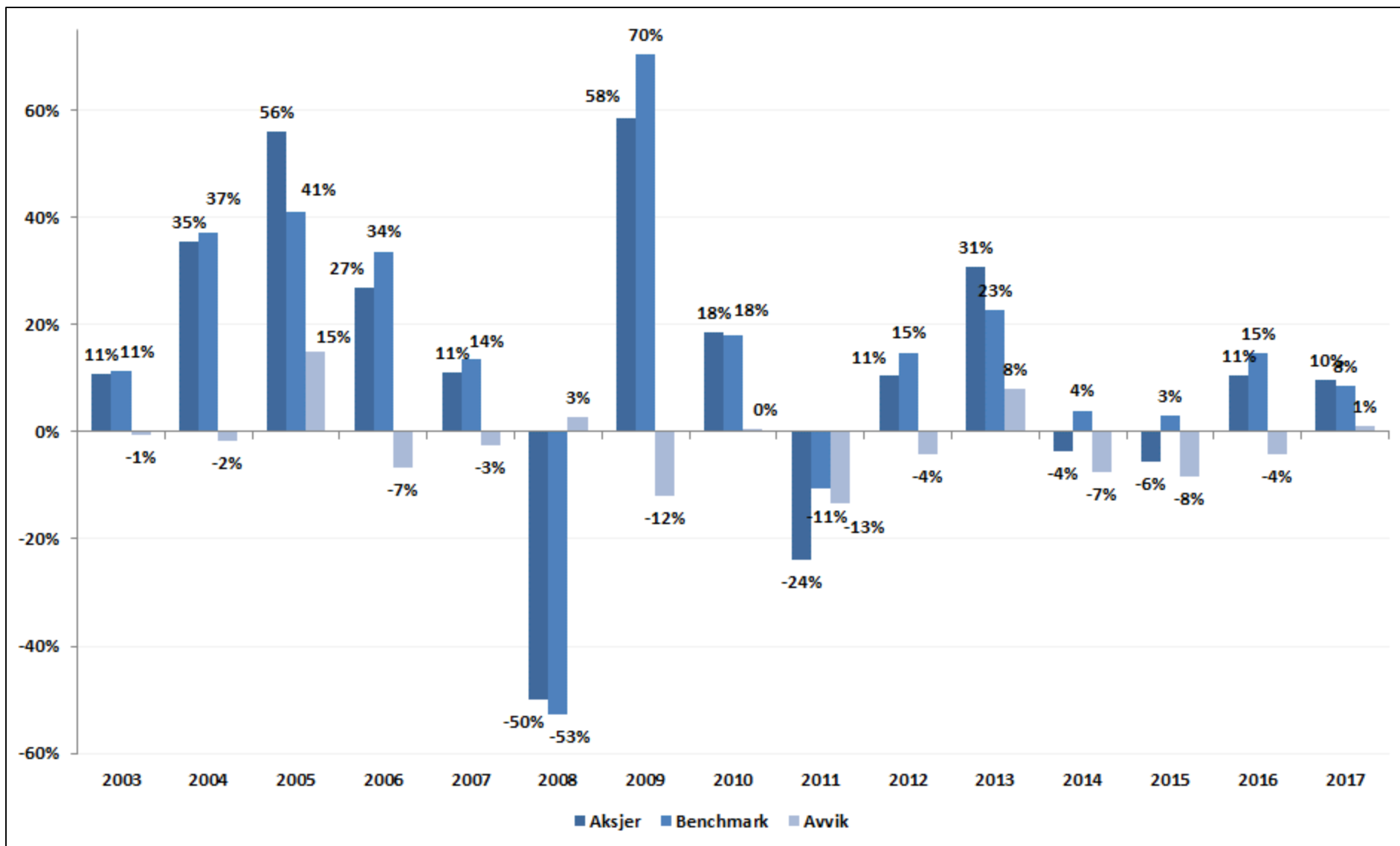
De korte rentene er ved utløpet av august lave, og forventes å være lave en lang periode fremover. 3 måneder NIBOR var 31. august på 0,79 %. Avkastning på relativt sikre obligasjoner, slik som kommunen er investert i, forventes derfor å ligge i området 1,50 til 1,75 % fremover.

Historisk avkastningsresultat obligasjoner og sertifikat

FIGUR 6: Tidsvektet avkastning obligasjoner forvaltet av BCM i perioden 2003 - 2017 sammenlignet med referanseindeks (norske statsobligasjoner med 3 års durasjon).

Historisk avkastningsresultat aksjer og egenkapitalbevis

FIGUR 7: Tidsvektet avkastning aksjer og egenkapitalbevis forvaltet av BCM i perioden 2003 - 2017 sammenlignet med norske aksjer (OBX).

Ord og uttrykk brukt i finansreglement og finansrapport

Aksje

Eierandel i aksjeselskap. Aksjeeierne er ikke personlig ansvarlige for selskapets forpliktelser. Alle aksjer (av samme klasse) gir lik rett i selskapet. Gjennom generalforsamlingen utøver Aksjeeierne den øverste myndighet i aksjeselskapet. Se også egenkapitalbevis.

Aksjeforvaltning

Styring og oppfølging av en portefølje av aksjer (eller andre egenkapitalinstrumenter).

Aktivklasser

Ulike typer verdipapirer, som for eksempel aksjer og obligasjoner.

Basispunkt

Et basispunkt er ett hundredels prosentpoeng. Denne måleenheten brukes særlig til å angi kostnader og avkastningsforskjeller i kapitalforvaltning.

BIS vekt (Bank of International Settlement)

Bank of international settlements (BIS) har satt opp retningslinjer for hvordan man skal risikovekte en låntager. Skalen går fra 0 til 1, hvor 0 er lavest. Staten er vektet 0, mens kommuner og banker er vektet 0,2. Industriselskaper er vektet 1. Vektingen innebærer at man kan låne ut 5 ganger så mye penger til en kommune som til industriselskaper for å oppnå samme kredittrisiko. BIS-vektingen påvirker blant annet Kommunalbankens kapitaldekning, og derigjennom størrelsen på bankens ansvarlige kapital.

Benchmark

Sammenligningsgrunnlag. I rentemarkedet benyttes ofte renten på statspapirer som benchmark, mens ledende aksjeindekser benyttes som benchmark i aksjemarkedet.

D-lånsrenten

Rente på overnatten-lån i Norges Bank.

Deflasjon

Vedvarende fall i det generelle prisnivået (se inflasjon).

Derivat

En finansiell kontrakt hvor verdien avhenger av verdien til en underliggende variabel på et fremtidig tidspunkt. Priser på finansielle aktiva, råvarer osv. benyttes ofte som underliggende variabel. Opsjoner og terminkontrakter er eksempler på derivater.

Durasjon

Durasjonen til en fastrenteobligasjon er den tid det i gjennomsnitt tar før alle kontantstrømmer (rentekuponger og hovedstol) forfaller til betaling. Durasjonen (egentlig modifisert durasjon) gir i tillegg uttrykk for hvor følsom verdien av obligasjonen er for endringer i rentenivået, og forteller hvor mange prosent verdien av obligasjonen vil gå ned med dersom markedrentene stiger med ett prosentpoeng. Lang durasjon betyr at obligasjonsverdien er svært følsom for renteendringer.

Effektiv rente

Avkastningen (årlig rente) man vil oppnå ved å investere i et rentepapir til dagens kurs og sitte på det til forfall. Kalles også yield.

Egenkapitalinstrumenter

Aktivklasse som i hovedsak omfatter (fysiske) aksjer, aksjefuturekontrakter og opsjoner knyttet til aksjeverdier.

Egenkapitalbevis

Verdipapir som ligner på en aksje, men som skiller seg med hensyn til eierrett til selskapsformuen og innflytelse i selskapets organer. Egenkapitalbevis kan utstedes av sparebanker, kredittforeninger og gjensidige forsikringselskaper for å tiltrekke seg ny kapital.

Emisjon

Innhenting av kapital ved utstedelse av verdipapirer. Ved en aksjeemisjon blir det utstedende aksjeselskapet tilført ny egenkapital, mens ved utstedelse av obligasjons- og sertifikatlån blir utsteder tilført ny fremmedkapital.

ESB

Den europeiske sentralbanken, lokalisert i Frankfurt, som fra 1. januar 1999 har hatt ansvaret for å utforme og gjennomføre pengepolitikken innenfor den monetære unionen i EU.

Fastrenteobligasjon

Obligasjon som gir samme nominelle rente i hele løpetiden.

Finansieringsforetak

Samlebetegnelse for finansieringsselskaper og kredittforetak.

Finansieringsselskap

Selskap som har konsesjon til å drive finansieringsvirksomhet, men ikke er bank, forsikringselskap eller låneformidlingsforetak. I motsetning til kredittforetak er finansieringsselskap ikke obligasjonsutstedende.

Finansinstitusjoner

Selskap, foretak eller annen institusjon som driver finansieringsvirksomhet, med unntak av offentlige kredittinstitusjoner og fond, verdipapirfond, verdipapirforetak. Finansinstitusjon er en samlebetegnelse for banker, finansieringsforetak og forsikringselskaper.

Finanstilsynet

Finanstilsynet fører tilsyn med finansinstitusjoner, institusjonene i verdipapirmarkedet, pensjonskasser, revisorer, regnskapsførere, eiendomsめglere og inkassoselskaper.

F-innskudd

Bankenes innskudd i Norges Bank til fast rente og løpetid.

Float

Floatperiode: Perioden fra det tidspunkt betalers konto belastet et beløp til det tidspunktet mottakers konto godskrives det samme beløp. Floatinntekt: Avkastningen den betalingsformidlende institusjon har av floatbeløpet i floatperioden.

F-lån

Bankenes lån i Norges Bank til fast rente og løpetid.

Foliorenten

Renten bankene får på sine innskudd fra en dag til den neste i Norges Bank. Foliorenten er det viktigste virkemiddelet i pengepolitikken.

Forvaltningskapital

Den samlede verdien av midlene en finansinstitusjon har til forvaltning. Forvaltningskapitalen tilsvarer balansesummen. Forkortelsen GFK benyttes for gjennomsnittlig forvaltningskapital.

FRA-rente

Forward Rate Agreement. Fremtidig renteaftale. Aftale mellom to parter om å fastlåse rentesatsen på et fremtidig innlån eller utlån for en gitt periode.

Gjenkjøpsavtale

Salg av verdipapirer der man samtidig gjør en avtale om å kjøpe papirene tilbake på et senere tidspunkt til en avtalt pris.

Hybridkapital

Som andre bedrifter er bankene finansiert ved egenkapital og lån. Hybridkapital er en mellomting mellom egenkapital og lån. Hybridkapital er egenkapital i dårlige tider, og lån i gode. Avkastningen til hybridkapitalen er en rente, på samme måte som andre obligasjoner, med fast eller flytende rente. Det gjør at avkastningen på hybridkapital er trygg og forutsigbar, på samme måte som annen gjeld. Egenkapitalen får derimot utbytte, som varierer fra år til år. Hvis en bank taper mye penger, går det utover egenkapitalen. Men hybridkapitalen skal også skrives ned i samme takt som denne. På samme måte; hvis en bank går så dårlig at den ikke har lov til å betale utbytte til egenkapitalen, skal den heller ikke betale renter på hybridkapitalen.

Ord og uttrykk brukt i finansreglement og finansrapport

IMM-dager

Vanlig brukte forfallsdager for standardiserte pengemarkedsprodukter (forkortelsen står for International Money Market).

Implisitt volatilitet

Forventet fremtidig volatilitet utledet fra opsjonspriser.

Indeks

En veiet sum av økonomiske/finansielle størrelser. Indeks er benyttes til å si noe om utviklingen over tid. Konsumprisindekser og aksjeindekser er eksempler på hyppig benyttede indekser.

Inflasjon

Vedvarende vekst i det generelle prisnivået. Inflasjonen måles vanligvis ved veksten i konsumprisindeksen (KPI).

Intervensjoner

Norges Banks kjøp og salg av utenlandsk valuta med sikte på å påvirke valutakursen.

Kapitaldekning

Et forholdstall som sier noe om soliditeten til finansinstitusjoner og verdipapirforetak. Det er spesielle regler for hvordan kapitaldekningen skal beregnes. Se Finanstilsynets nettsider om kapitaldekning.

Konkurransereksindeksen (KKI)

Indeks som viser verdien av norske kroner målt mot et veid gjennomsnitt av valutæene til 25 av Norges viktigste handelspartnere. Stigende indeksverdi betyr svakere kronkurs.

Korrelasjon

Korrelasjonen mellom to variable beskriver graden av samvariasjon. Dersom korrelasjonen er lik 1 beveger de to variablene seg alltid helt i takt. Dersom det er null korrelasjon, beveger de seg helt uavhengig av hverandre.

KPI

Konsumprisindeks. Indeks som måler veksten i konsumprisene (se inflasjon).

KPI-JAE

Et mål på veksten i konsumprisene justert for avgiftsendringer og uten energivarer. KPI-JAE er et mål på den underliggende prisstigningen.

Kredittforetak

Foretak som i hovedsak finansierer sin utlånsvirksomhet ved utstedelse av obligasjoner.

Kredittindikatorer (K2, K3)

Månedlige indikatorer for kreditt til publikum (kommuneforvaltning, ikke-finansielle foretak og husholdninger). De viktigste indikatorer omfatter henholdsvis publikums bruttogiøld til innenlandske kreditorer (K2) og til alle kreditorer, dvs. inkludert utlandet, (K3).

Kredittinstitusjon

Foretak som mottar innskudd eller andre tilbakebetalingspliktige midler og yter lån for egen regning.

Kredittrisiko

Risiko for at motpart ikke oppfyller sine forpliktelser. I et låneforhold består kredittrisikoen i at låntager ikke oppfyller låneavtalen.

Likviditetspremie

Ulike verdipapirer er mer eller mindre lett omsettelige. For eksempel omsettes det i de fleste land statsobligasjoner for store beløp hver dag, mens det for enkelte obligasjoner utstedt av private selskaper kan være vanskelig å finne en kjøper eller selger om en ønsker å foreta en handel. Papirer som det vanskelig å få solgt har gjerne litt høyere avkastning på grunn av det. Denne meravkastningen kalles en likviditetspremie.

Likviditetsrisiko (for finansinstitusjoner)

Risiko for økte kostnader som følge av at en motpart ikke gjør opp sin forpliktelse til rett tid. Risikoen skyldes at finansinstitusjonene, og spesielt bankene, i stor grad finansierer en forholdsvis langsiktig utlånsportefølje med kortsiktige innskudd eller innlån.

Likviditetsrisiko (i finansielle markeder)

Risikoen for å oppnå en dårlig pris fordi antallet aktuelle kjøpere/selgere i markedet er lite. OBX er de 25 mest likvide aksjene på Oslo børs. OB Match er øvrige aksjer med minimum 10 handler pr. dag. OB Standard er aksjer med mindre enn 10 handler pr. dag.

M2

Pengeholdende sektors (publikum og andre finansielle foretak enn banker og statlige låneinstitutter) beholdning av sedler og mynt, ubundne bankinnskudd og banksertifikater. M2 betegnes som det brede pengemengdebegrepet. Se også pengemengden.

Markedskapitaliseringsvekter

Markedskapitaliseringsvekter er vekter som svarer til den andel hvert aktivum eller aktivaklasse eller land/region har av total markedsverdi innenfor et definert univers. For Petroleumsfondet brukes slike vekter til å bestemme hvor stor andel hvert lands aksjeindeks skal ha i totalindeksen for en region.

Markedsrisiko

Risiko for potensielt tap i form av redusert markedsverdi som følge av prisfluktasjoner i finansielle markeder.

Meravkastning, mindreavkastning

Se differanseavkastning.

Nominell rente

Pålydende rente på en finansiell fordring. Se også realrente.

Nullkupongobligasjon

En obligasjon uten rentebetaling. Nullkupongobligasjoner legges ut til underkurs, dvs. til en kurs lavere enn pålydende verdi, og løses inn til pålydende verdi ved forfall.

Obligasjon

Standardisert omsettelig lån med opprinnelig løpetid på minst ett år. Betingelsene ved et obligasjonslån, slik som løpetid, rente, renteutbetalingsdatoer og eventuelle rentereguleringsbestemmelser, avtales ved utstedelsen av lånet.

Operasjonell risiko

Risiko knyttet til faren for forstyrrelser og avbrudd av driftsmessig art, for eksempel brudd på prosedyrer, feil i IT-systemer eller maskinvarer, regelbrudd, bedragerier, brann og terrorangrep.

Oppgjørsrisiko

Risiko for tap og likviditetsproblemer i forbindelse med avregnings- og oppgjørsfunksjonene. Oppgjørsrisiko omfatter kredittrisiko, likviditetsrisiko, juridisk risiko og operasjonell risiko. Ved betalingsformidling blir transaksjoner generert av kunder og de resulterende eksponeringer vil ikke være resultat av eksplisitte kredittvurderinger. Risikoen som oppstår i et betalingssystem.

Opsjon

Man skiller mellom to typer opsjoner, kjøpsopsjoner og salgsopsjoner. En kjøpsopsjon (salgsopsjon) er en rett, men ikke plikt til å kjøpe (selge) et underliggende aktivum til en på forhånd avtalt pris. Mulige underliggende aktiva er aksjer, valuta m.m.

Pengemarkedsfond

Pengefond eller sameie som tar i mot penger fra publikum og investerer dem videre i kortsiktige verdipapirer.

Pengemengden

Pengeholdende sektors beholdning av sedler og mynt, bankinnskudd og andre finansielle instrumenter som inngår i ulike pengemengdebegreper (se også M2). Pengeholdende sektor består av publikum (kommuneforvaltningen, ikke-finansielle foretak og husholdninger) samt andre finansielle foretak enn banker og statlige låneinstitutter. (Merk at det gjelder andre definisjoner for basispengemengden).

Ord og uttrykk brukt i finansreglement og finansrapport

Pengeoppgjøret

Pengedelen av verdipapiroppgjøret.

Pengepolitikk

Myndighetens styring av renter og likviditet i markedet for norske kroner. Det viktigste virkemiddelet i pengepolitikken er renten på bankenes innskudd i Norges Bank (foliorenten).

Portefølje

Brukes om samlet mengde av de verdipapirer som et fond blir investert i. Petroleumsfondets portefølje består blant annet av aksjer, aksjefuturekontrakter, obligasjoner, pengemarkedsplasseringer, rentefuturekontrakter og valutaterminkontrakter.

Realrente

Realrenten er nominell rente korrigert for prisstigning (inflasjon).

Referanseportefølje

En referanseportefølje er en tenkt portefølje med en bestemt sammensetning av verdipapirer (obligasjonsindeks eller aksjeindeks) som en forvalter resultatmåles i forhold til. Referanseporteføljen representerer en nøytral investeringsstrategi.

Rentebærende instrumenter

Finansielle kontrakter der avkastningen er knyttet til en avtalt rente av en pålydende verdi. Et eksempel er obligasjoner.

Renteforvaltning

Styring og oppfølging av en portefølje av rentebærende instrumenter.

Rentefølsomhet

Sier noe om hvor mye kursen på et rentefond endres ved renteendring på ett prosentpoeng i pengemarkedet.

Rentemargin

Differansen mellom (en banks) utlåns- og innskuddsrente.

Rentepapirer

Fellesbetegnelse for obligasjoner, sertifikater og statskassveksler.

Renterisiko

Risiko for potensielt tap i form av redusert markedsverdi som følge av fluktuasjoner i renten.

Risikopremie

Den ekstra avkastningen en investor forventes å oppnå ved en risikabel investering i forhold til en risikofri investering. Investeringer i statlige rentepapirer benyttes vanligvis som det risikofrie sammenligningsgrunnlaget, selv om ingen investeringer er helt uten risiko.

Sertifikat

Standardisert omsettelig lån med løpetid på inntil 12 måneder (ett år). Se også obligasjon.

Short-salg

I mange markeder er det tillatt å avtale salg av verdipapirer man ikke eier. På avtalt leveringsdato må imidlertid selgeren ha papiret, enten etter å ha kjøpt det eller vanligere ved å ha lånt det av en tredjepart. Short-salg kan være lønnsomt dersom man venter at prisen på verdipapiret skal synke før man må kjøpe det.

Spread

Brukes generelt om forskjellen mellom to priser. I obligasjonsmarkedet brukes spread om forskjellen mellom salgs- og kjøpskurs på en obligasjon. Ved omsetning av obligasjoner tar ikke meglerne direkte betalt for sine tjenester, men stiller i stedet kurser for kjøp og salg.

Standardavvik

Standardavvik er et mål som viser hvor mye verdien av en variabel kan ventes å svinge. For en konstant verdi vil standardavviket være lik 0. Høyere standardavvik betyr større svingninger.

Statskassveksel

Et standardisert omsettelig lån utstedt av den norske stat med løpetid under ett år og ingen rentebetalinger. Se også nullkupongobligasjon.

Styringsrente

Sentralbankens sentrale rente i utøvelsen av pengepolitikken. I Norge er dette foliorenten.

Støttekjøp

En sentralbanks kjøp av en valuta for å øke prisen/kursen på valutaen (se intervensjoner).

Swap

Avtale mellom to parter om å bytte fremtidige kontantstrømmer. For eksempel kan den ene parten betale den andre flytende rente, mens den selv mottar fast rente.

Taktisk aktivaallokering

Å velge andre aktiva- eller markedssammensetninger enn i referanseporteføljen med sikte på å oppnå høyere avkastning.

Terminkontrakter

Kontrakter om kjøp eller salg av aktiva på et fremtidig tidspunkt og til en bestemt pris. Petroleumsfondet kjøper og selger valuta på termin, for å unngå valutakursrisiko i forhold til referanseporteføljens valutassammensetning.

Terminrenter

Terminrenter er renter som løper mellom to fremtidige tidspunkter. Terminrentene kan under visse forutsetninger gi uttrykk for markedets forventninger om fremtidig rentenivå.

Valutakurs

Prisen på et lands valuta målt mot andre lands valuta, for eksempel norske kroner per euro.

Valutaopsjoner

En rett, men ikke plikt, til å kjøpe eller selge et bestemt beløp valuta til en på forhånd avtalt valutakurs.

Valutaeserver

Norges Banks beholdninger av finansielle aktiva i utenlandsk valuta som skal kunne benyttes i gjennomføringen av pengepolitikken. Norges Bank forvalter i tillegg Statens Petroleumsfond på vegne av Finansdepartementet.

Valutarisiko

Risiko for potensielt tap i form av redusert markedsverdi som følge av fluktuasjoner i valutakursen.

Valutaswapmarkedet

Et marked der to aktører i dag foretar et bytte mellom to valutaer med avtale om å reversere byttehandelen på et fremtidig tidspunkt til et bestemt kursforhold mellom de to valutaer (valutabytteavtale).

Verdipapirfond

Et fond som eies av en ubestemt krets av personer og hvor midlene i det vesentlige er investert i verdipapirer.

Verdipapirforetak

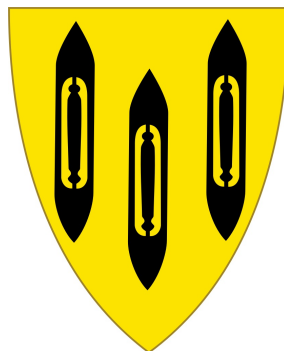
Foretak som yter investeringstjenester.

Volatilitet

Et statistisk mål for svingningene i en tidsserie.

VPS

Verdipapirsentralen (VPS) er en privat, selveiende institusjon, opprettet ved lov om verdipapirsentral, som driver et elektronisk rettighetsregister for aksjer, obligasjoner og andre finansielle instrumenter med i hovedsak norske utsteder.

Finansrapport Vaksdal kommune

Forvaltning av gjeldsportefølje og finansieringsavtaler

Rapport 2017 1 januar til 31 august

(Rapportdato 31. august, utskrevet 14. september 2017)

Innholdsfortegnelse

- Side 3: Oppsummering og nøkkeltall – del I**
- Side 4: Oppsummering og nøkkeltall – del II**
- Side 5: Fordeling rentebinding**
- Side 6: Finansreglementets krav og strategi**
- Side 7: Porteføljens rentebindingstid og renterisiko**
- Side 8: Porteføljens kapitalbinding og refinansieringsrisiko**
- Side 9: Utvikling i rentebindingstid**
- Side 10: Utvikling i gjennomsnittrente**
- Side 11: Utvikling i lånegjeld**
- Side 12: Opptak av nye lån og refinansieringer i perioden**
- Side 13: Forfall og rentereguleringer i perioden**
- Side 14: Motpartoversikt lån**
- Side 15: Motpartoversikt rentebytteavtaler**
- Side 16: Markedskommentar**
- Side 17: Ordliste, forklaringer og beregninger**
- Appendiks I: Oversikt rentebetingelser og rentekostnader**
- Appendiks II: Stamdataoversikt**

Forbehold

Denne rapporten er utarbeidet av Bergen Capital Management AS (heretter BCM) i samsvar med forskrift om finansforvaltning og Kundens reglement for finansforvaltning. Rapporten baserer seg på kilder som vurderes som pålitelige, men BCM garanterer ikke at informasjonen i rapporten er presis eller fullstendig.

Uttalelsene i rapporten reflekterer oppfatninger på det tidspunkt rapporten ble utarbeidet, og BCM forbeholder seg retten til å endre oppfatninger uten varsel.

Denne rapporten skal ikke forstås som et tilbud eller anbefaling om kjøp eller salg av finansielle instrumenter. BCM påtar seg intet ansvar for verken direkte eller indirekte tap eller utgifter som skyldes forståelsen av og/eller bruken av denne rapporten.

Denne rapporten er kun ment å være til bruk for våre klienter, ikke for offentlig publikasjon eller distribusjon, men BCM tar dog ingen forbehold om klienters eventuelle offentliggjøring. Ansatte i BCM kan eie verdipapirer i selskaper som er omtalt i rapporten, og kan kjøpe eller selge slike verdipapirer.

Rapporten er utarbeidet på et gitt tidspunkt, verdiendringene kan være store i låne- og verdipapirmarkedet slik at endelig resultat vil kunne avvike, det er brukt beste anslag på gitte tidspunkt som markedspriser i rapporten.

Historisk resultat i porteføljer forvaltet av BCM er ingen garanti for fremtidig resultat. Fremtidig resultat vil blant annet avhenge av markedsutviklingen, forvalters dyktighet, porteføljens risiko, samt kostnader ved forvaltning.

Rapporten inneholder kun gjeld som er forvaltet av BCM. Rapporten er utarbeidet på basis av opplysninger fra långivere og Kunde, BCM kan ikke ta ansvar for riktigheten av denne informasjonen oppgitt fra tredjeparter. Ved reproduksjon eller annen bruk av rapporten bør rapporten i sin helhet vedlegges. Rapporten gir et øyeblikksbilde på rapporteringstidspunkt, slik at porteføljens sammensetning og risiko p.t. kan være høyere eller lavere.

BCM vil sjekke av status mot Kundens finansreglement ved rapportering. Men BCM oppfordrer Kunden til å foreta nødvendige kontroller, da det er Kunden selv de facto som er ansvarlig for at gjeldsporteføljen er i henhold til vedtatt reglement. Dersom BCM ikke mottar innvendinger mot rapporten innen 10 virkedager etter utsendt rapport anses rapporten som korrekt og akseptert av Kunden.

Oppsummering og nøkkeltall – del I

Nøkkeltall	31.08.2017	01.01.2017	Forklaring	Kommentar
Total lånegjeld	Kr. 319 411 010	Kr. 296 899 540	Viser samlet lånegjeld ved utløpet av rapporteringsperioden. Inkluderer alle lån som er gjengitt i stamdataoversikten.	
Rentebindingstid (inkl. rentebytteavtaler med fremtidig oppstart dersom det finnes slike i porteføljen).	1,22 ÅR	0,41 ÅR	Måltallet angir porteføljens vektete gjennomsnittlige rentebindingstid. Tallet viser hvor lenge renten på sertifikat, lån og obligasjoner i porteføljen er fast, hensyntatt alle kontantstrømmer (rentebetalinger, avdrag og hovedstol). Dersom en låneportefølje uten avdrag og årlige rentebetalinger har rentebindingstid på 1 betyr det at porteføljen i gjennomsnitt har en rentebinding på 12 måneder. Rentebindingstid er et kontantstrøm basert nøkkeltall og benyttes fremfor durasjon som er basert på markedsverdier.	
Vektet gjennomsnittrente	1,70 %	1,60 %	Måltallet angir porteføljens vektete gjennomsnittlige kupongrente, effektiv rente vil avvike noe. Ved sammenligning mot referanserente må det tas hensyn til durasjon og rentesikringsstrategi.	
Kapitalbinding	4,66 ÅR	3,16 ÅR	Måltallet angir porteføljens vektete gjennomsnittlige kredittbinding. Tallet viser hvor lang tid det i gjennomsnitt tar før renter, avdrag og hovedstol er nedbetalt eller forfalt til betaling. Desto høyere tall, desto mindre refinansieringsrisiko har porteføljen alt annet like.	

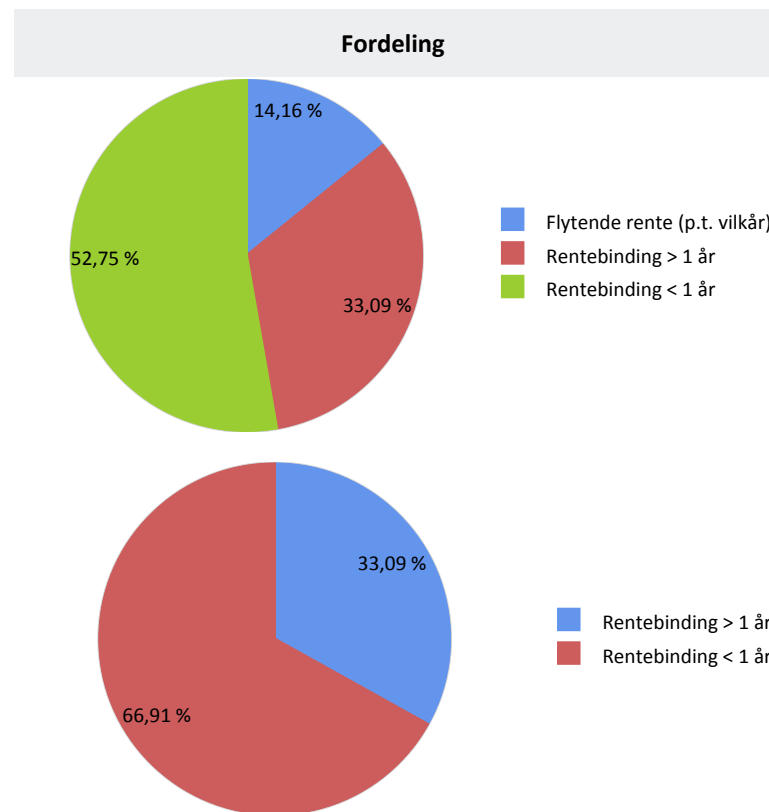
Oppsummering og nøkkeltall - del II

Nøkkeltall	31.08.2017	01.01.2017	Forklaring	Kommentar
Derivat volum (i % av gjeld)	0,00 %	0,00 %	Andel derivater (rentebytteavtaler, FRA, etc.) i (%) forhold til lånevolum.	
Rentebinding under 1 år	66,91 %	91,59 %	Andel forfall av rentebinding kommende år, dette nøkkeltallet viser hvor stor andel av porteføljen som har renteregulering innenfor det nærmeste året.	
Kapitalbinding under 1 år	20,19 %	72,78 %	Andel forfall kommende år, dette nøkkeltallet viser hvor stor andel av porteføljen som kommer til forfall innenfor det nærmeste året.	
Rentesensitivitet (1 %-poeng økning)	Kr. 2 137 209	Kr. 2 719 322	Estimat på økt rentekostnad ved 1 % - poeng økning i det generelle rentenivået (total gjeld x Rentebinding under 1 år x 1 %). Viser hvor mye porteføljens rentekostnad kommer til å øke med p. a. 1 år frem i tid ved 1%- poeng økning i det generelle rentenivået. Måltallet er lineært.	

Fordeling rentebinding

Fordeling	Saldo	Prosentvis av total
Rentebinding over 1 år (fastrente)	105 690 140	33,09 %
Rentebinding under 1 år (flytende rente)	168 485 000	52,75 %
Sum rentebinding	274 175 140	85,84 %
Flytende rente (p.t. vilkår)	45 235 870	14,16 %
SUM	319 411 010	100,00 %

Fordeling	Saldo	Prosentvis av total
Rentebinding over 1 år (fastrente)	105 690 140	33,09 %
Rentebinding under 1 år (flytende rente)	213 720 870	66,91 %
SUM	319 411 010	100,00 %

Forklaring til tabeller og grafer

Tabellene over viser fordelingen for gjeldsporteføljen angitt ved bruk av enkel rentebinding. Lån med rentebinding over 1 år er fastrentelån eller obligasjonslån med gjenværende rentebinding over 1 år på rapporteringsdato. Lån med flytende rente er sertifikat, obligasjoner og gjeldsbrevlån med gjenværende rentebinding under 1 år. Dersom porteføljen inneholder lån med p.t. vilkår har de 14 dagers rentevarsel og oppsigelsestid og en rentebinding på $14 / 365 = 0,04$. Dersom porteføljen inneholder lån med Nibortilknytning (3 eller 6 MND) er de sortert som lån med rentebinding under 1 år. Det er til enhver tid gjenværende rentebinding som er utgangspunkt for beregning av om fastrentene er under eller over 1 år. Figurene viser grafisk fordeling av gjeldsporteføljen målt ved bruk av enkel rentebinding. Alle lån som er medtatt i beregningen er gjengitt i "stamdataoversikten" som er vedlagt denne rapporten.

Finansreglementets krav og strategi

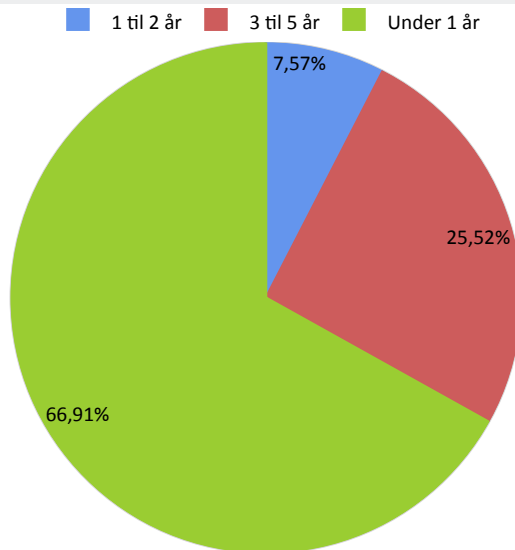
Krav i gjeldende reglement	Status	Kommentar
Innhente minst 2 konkurrerende tilbud ved refinansieringer og låneoptak	OK	
Refinansieringsrisiko skal reduseres ved å spre forfall/renteregulering	OK	
Størrelse på enkeltlån, ikke vesentlig andel av totalporteføljen	OK	
Rapportering i henhold til gjeldende reglement og forskrift	OK	
Fordeling av låneoptak på flere långivere	OK	
Nye låneoptak tatt opp i tråd med reglene i Kommuneleien § 50	OK	

Krav til forvaltning av gjeldsporteføljen i henhold til gjeldende finansreglement. Kommentar kun dersom det er avvik fra finansreglement.

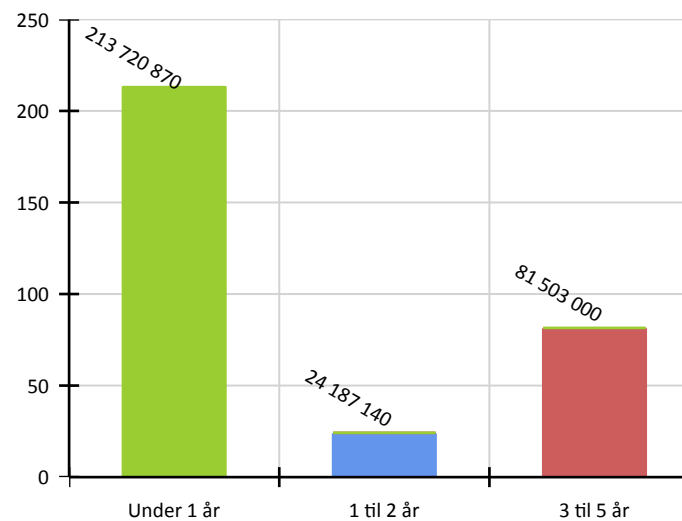
Porteføljens rentebindingstid og renterisiko

Intervall	Pålydende i NOK	Rentebindingstid	Andel	Akkumulert andel	Økning i rentekostnad ved 1% renteøkning
Under 1 år	213 720 870	0,02	66,91%	66,91%	kr 2 137 209
1 til 2 år	24 187 140	1,09	7,57%	74,48%	kr 2 379 080
2 til 3 år	0	0,00	0,00%	74,48%	kr 2 379 080
3 til 5 år	81 503 000	4,39	25,52%	100,00%	kr 3 194 110
> 5 år	0	0,00	0,00%	100,00%	kr 3 194 110
SUM	319 411 010	1,22	100,00%		

Rentebindingsintervall i % av porteføljen

Rentebindingsintervall i NOK

Kommentar

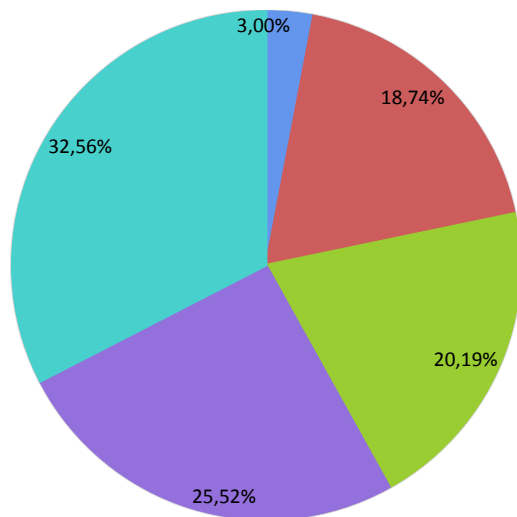
Rentebindingstid brukes ofte for å måle renterisiko. Det gir et uttrykk for hvor følsom kontantstrømmene til lånene er for en endring i markedsrentene. Man kan se på rentebindingstid som vektet gjennomsnittlig rentebinding for et lån eller en plassering. Porteføljens rentebindingstid er i tabellen målt ved slutten av rapporteringsperioden. Rentebindingen er i tråd med finansreglement og rentesikringsstrategi, hvor forutsigbarhet i rentekostnadene er et viktig element. Portefølj med rentebindingstid under 1 år vil være svært sensitive for bevegelser i markedsrentene. Portefølj med rentebindingstid over 5 år vil ha svært forutsigbare rentekostnader i de kommende årene. Alt annet like vil en slik forutsigbarhet ha en pris / «forsikringspremie», som må vurderes opp mot reduserte rentekostnader. Kolonnen økning i rentekostnad ved 1 %- poeng renteøkning viser økt årlig rentekostnad om 1 år, om 2 til 3 år, om 3 til 5 år og om 5 år dersom renten stiger med 1%-poeng. Dvs. når alle bindingene i porteføljen er løpt ut vil økt rentekostnad være 1 % x total gjeld.

Porteføljens kapitalbinding og refinansieringsrisiko

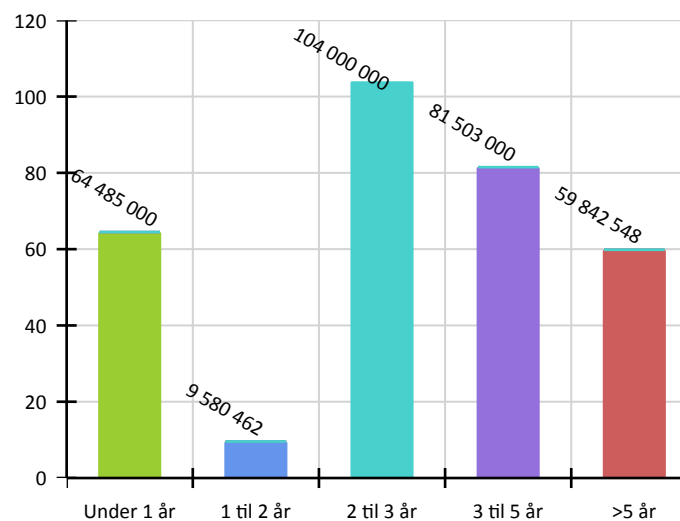
Forfallsintervall	Pålydende i NOK	Kapitalbinding	Prosentvis andel av porteføljen	Kommentar
Under 1 år	64 485 000	0,06	20,19%	Tabellen viser gjenværende tid frem til forfallstidspunkt for lånene i porteføljen. Det er tatt hensyn til kapitalbevegelser som f.eks. avdrag i beregningene. Desto høyere tall desto lavere refinansieringsrisiko. Et 3MND sertifikat vil ved inngåelse ha 0,25 i kapitalbinding. Figurene viser en grafisk fremstilling av refinansieringsrisikoen i porteføljen. Porteføljer med kapitalbinding under 1 år har et stort kapitalbehov det kommende året. Porteføljer med kapitalbinding over 5 år antas å ha en «normal» forfallsstruktur. Porteføljens kapitalbinding må vurderes ut fra et kostnads-, rente og porteføljeperspektiv. Korte lån er normalt sett vesentlig billigere enn lengre lån. Beregninger av nøkkeltall er gjort ved bruk av lånets nedbetalingsprofil, långiver har ofte en mulighet til å kreve førtidig innfrielse slik at juridisk løpetid kan avvike.
1 til 2 år	9 580 462	1,07	3,00%	
2 til 3 år	104 000 000	2,75	32,56%	
3 til 5 år	81 503 000	4,39	25,52%	
>5 år	59 842 548	13,88	18,74%	
SUM	319 411 010	4,66	100,00%	

Forfallsintervall i % av porteføljen

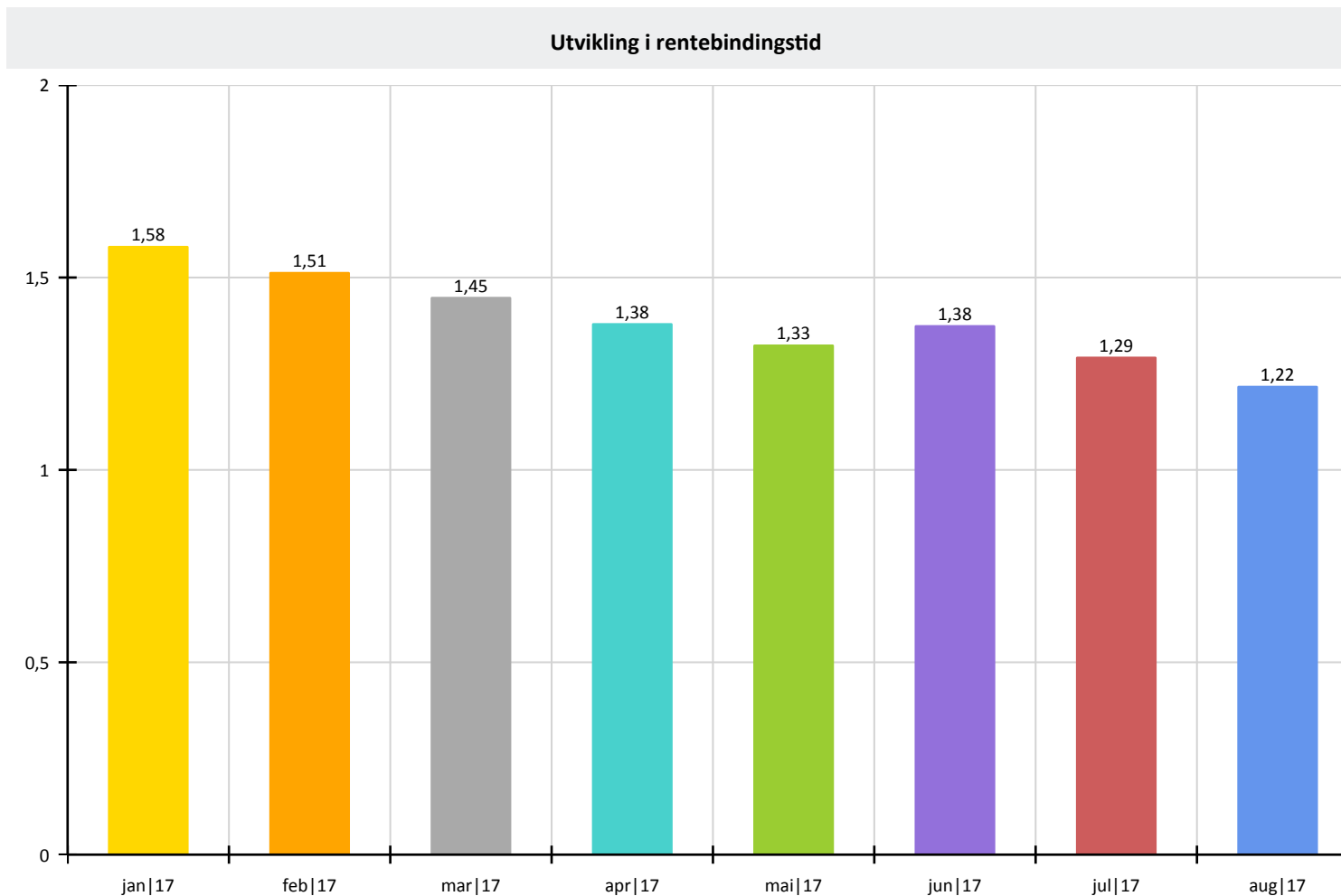
1 til 2 år >5 år Under 1 år 3 til 5 år 2 til 3 år

Forfallsintervall i NOK

Utvikling i rentebindingstid

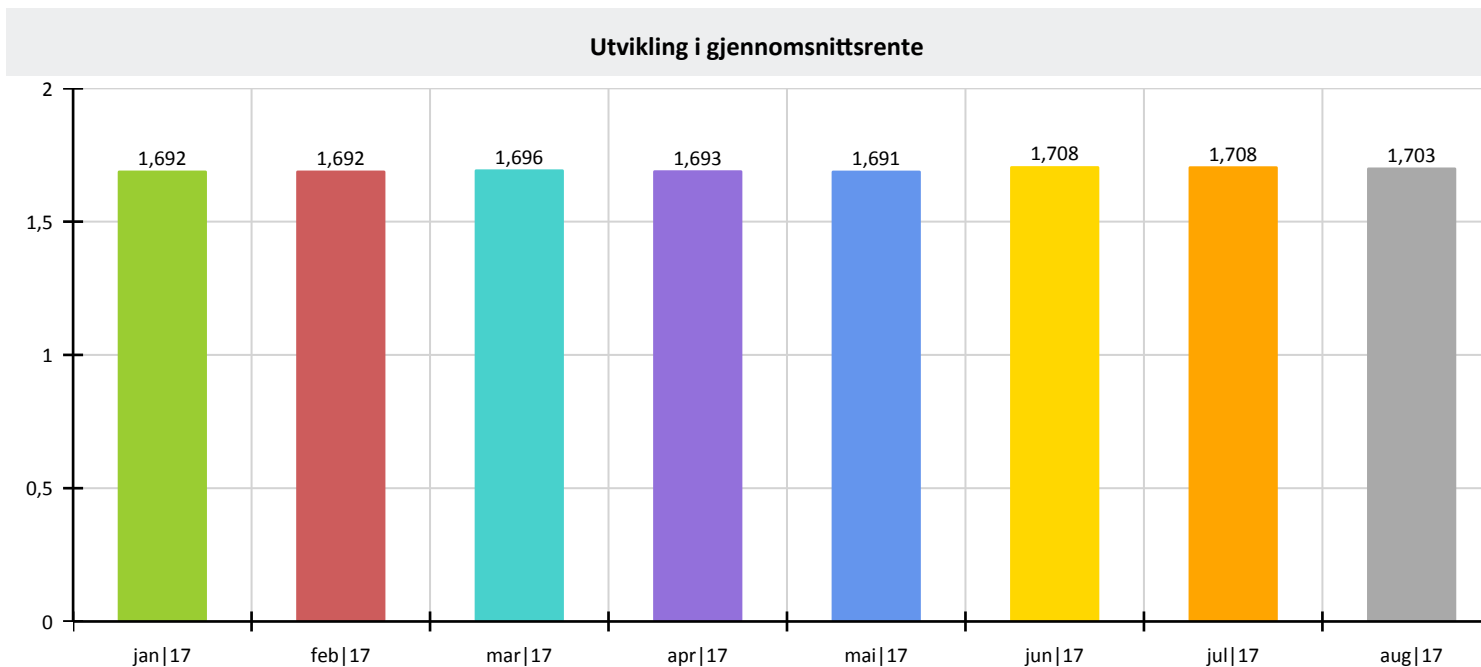
Kommentar

Rentebindingstid er målt ved utløpet av hver måned i rapporteringsperioden.

Den venstre akse angir rentebindingstid i antall år.

Utvikling i rentebinding er beregnet eksklusiv rentebytteavtaler med fremtidig oppstart. Se side 3 for beregninger inklusiv fremtidige rentebytteavtaler.

Utvikling gjennomsnittrente

Kommentar

Vektet gjennomsnittrente er målt ved utløpet av hver måned i rapporteringsperioden.

Den venstre aksene angir gjennomsnittrente i %.

Porteføljen og markedsrenter

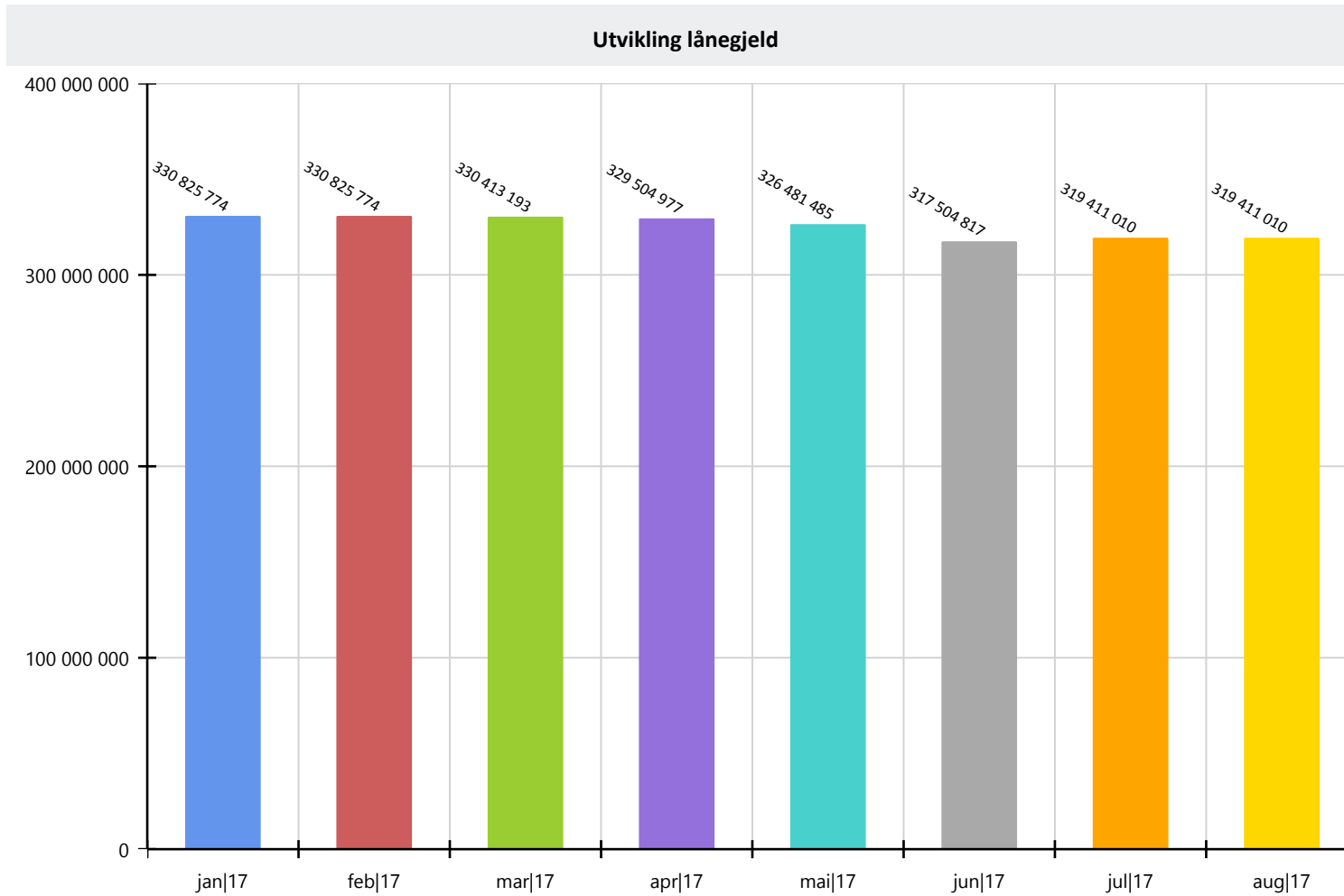
(Rentene er justert for kredittmargin (påslag), og indikerer derfor faktiske lånerenter for angitt løpetid)

Vektet gjennomsnittrente	P.T.KBN	Norges Bank (foliorenten/styringsrenten)	3 MND	6 MND	12 MND	3 År	5 År
1,70 %	1,50 %	0,50 %	0,79 %	0,93 %	1,08 %	1,57 %	2,00 %

Markedsrenter og porteføljens betingelser

Ved utløpet av rapporteringsperioden

Utvikling i lånegjeld

Kommentar

Lånegjeld er målt ved utgangen av hver måned i rapporteringsperioden.

Den venstre aksene angir lånegjeld i kroner.

Opptak av nye lån og refinansieringer i perioden

Ny långiver	Dato	Beløp	Rente	Forfall/renteregulering	Nytt lånenummer	Kommentar
KBN	20.01.2017	81 503 000	1,879	20.01.2022	20170066	
Nordea Mkts	31.01.2017	48 440 000	1,250	02.06.2017	NO0010783376	
KBN	02.06.2017	104 000 000	1,300	02.06.2020	20170298	
Husbanken	25.07.2017	2 000 000	1,623	01.08.2042	13565009	

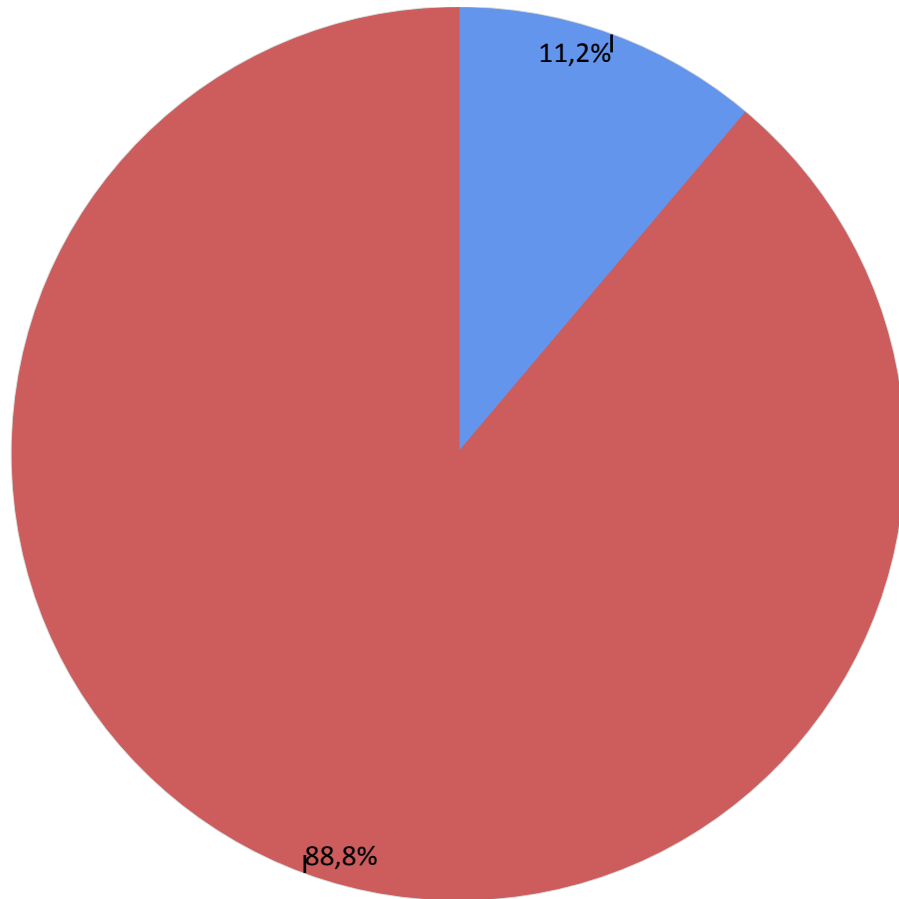
Forfall og rentereguleringer i perioden

Ny långiver	Dato	Beløp	Rente	Forfall/renteregulering	Nytt lånenummer	Kommentar
KBN	20.01.2016	47 483 000	1,350	20.01.2017	20160038	
Nordea Mkts	01.02.2016	48 440 000	1,315	31.01.2017	NO0010757172	
Husbanken	01.01.2016	105 269	1,620	31.05.2017	13551797.10.B	
Nordea Mkts	31.01.2017	48 440 000	1,250	02.06.2017	NO0010783376	
Nordea Mkts	02.06.2016	55 560 000	1,255	02.06.2017	NO0010766769	

Motpartsoversikt lån

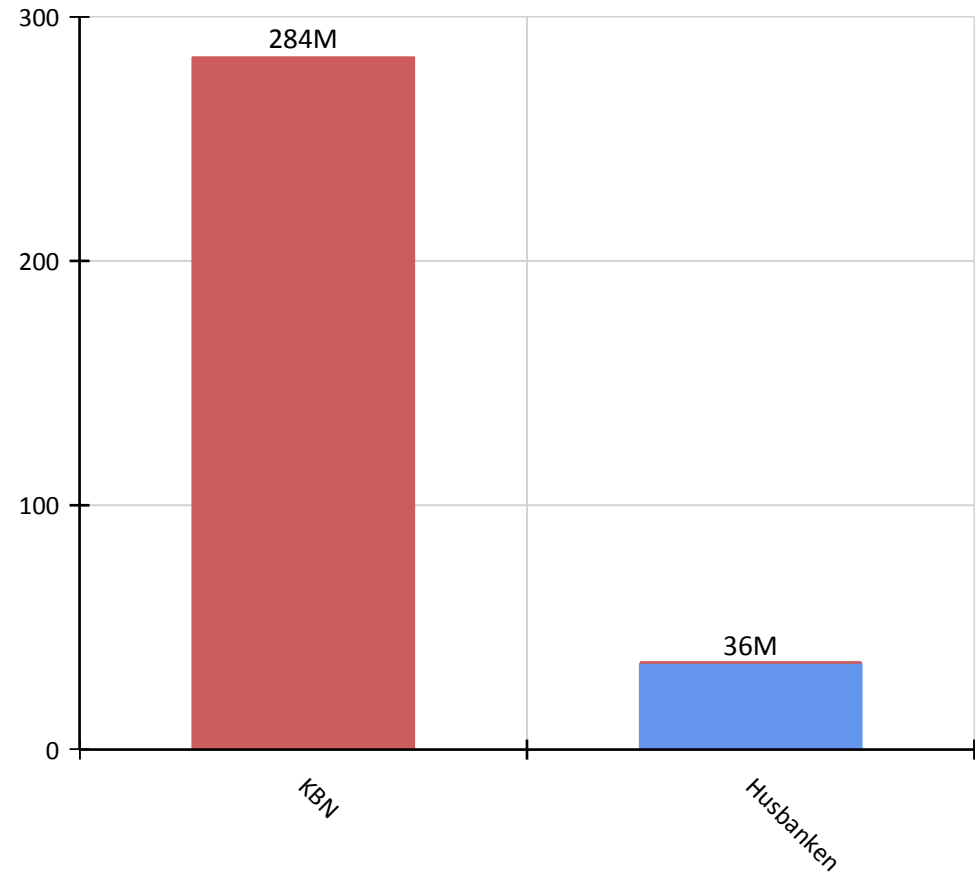
Motpartsoversikt i prosent

Husbanken KBN

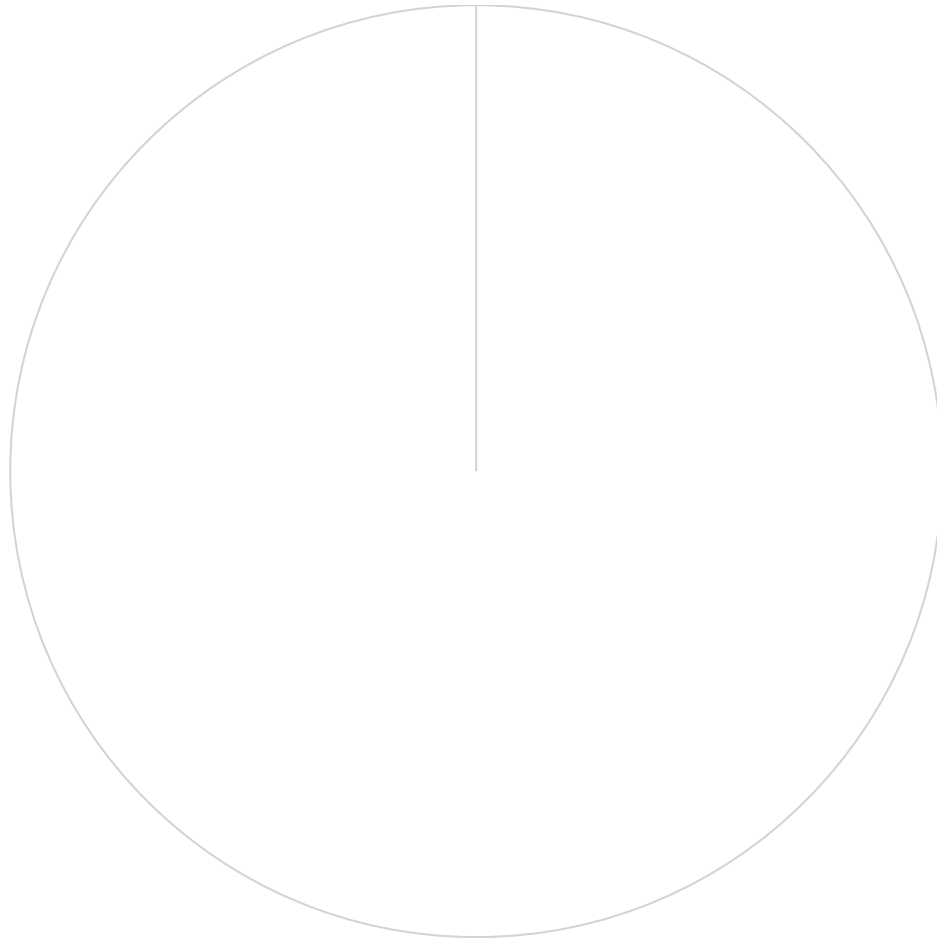
Motpartsoversikt i NOK

KBN Husbanken

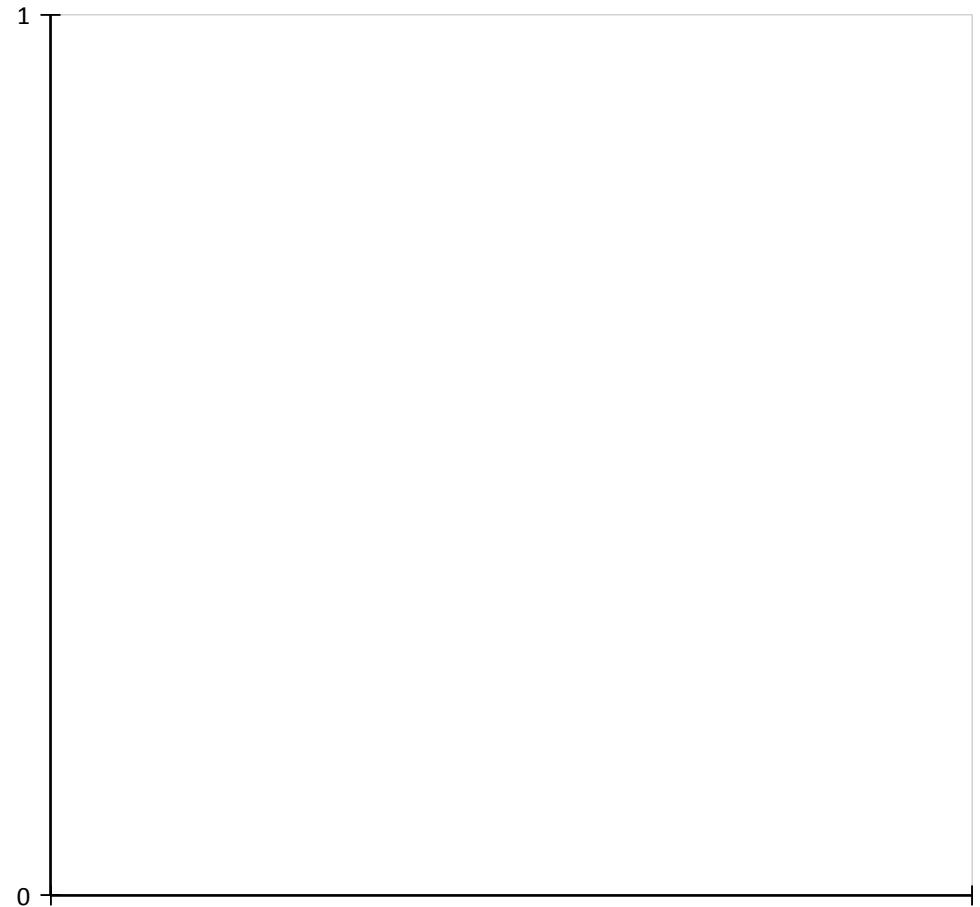

Motpartsoversikt rentebytteavtaler

Motpartsoversikt i prosent

Motpartsoversikt i NOK

Dersom siden er tom, betyr det at kommunen ikke har aktive renteswapper.

Markedskommentar

Norges Banks hovedstyre besluttet i juni å holde styringsrenten uendret på 0,50 prosent. Slik utsiktene og risikobildet ble vurdert er prognosen for styringsrenten at den vil ligge nær 1/2 prosent den nærmeste tiden (se figur). Det ble lagt vekt på at etter flere år med svak utvikling i norsk økonomi har veksten tatt seg opp. Lave renter, bedret konkurransevne og ekspansiv finanspolitikk har bidratt til økt aktivitet. Hovedstyret poengterte at det likevel vil ta tid før virkningene av oljeprisfallet fases ut og aktiviteten normaliseres.

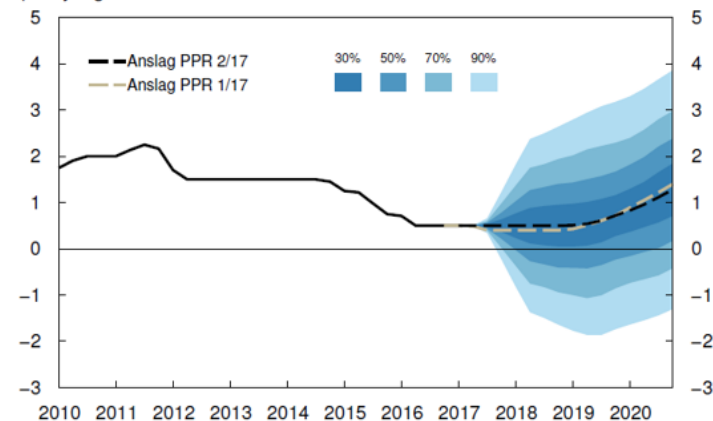
Ved utgangen av august er det tegn på at veksten i norsk fastlandsøkonomi har tatt seg opp, men det er lite som tyder på at vendepunktet vi nå ser i økonomien er starten på en ny langvarig opptur. Veksten er på et «gjennomsnittlig» nivå. Utfordringene ligger fremdeles foran oss, der omstilling, effektivisering og kostnadsuttak er sentrale begreper. Kapasitetsutnyttelse er fremdeles lav og ventes ikke nå et normalnivå før i 2020. Veksten i BNP for fastlands-Norge var i 2016 den laveste siden finanskrisen. Det blir interessant å observere hvordan innstramning i kredittpraksis fra bankene, og nye krav til tilbydere av forbrukslån vil påvirke boligprisene fremover. Den høye boligprisveksten og oppgangen i gjeldsbelastningen tyder på at husholdningene er sårbare. En kraftig reduksjon i boligprisene vil kunne endre bildet til Norges Bank betraktelig. Svak kronekurs, ekspansiv finans- og pengepolitikk og lave renter har bidratt til et vendepunkt i norsk økonomi, men det er begrenset hva som kan trekke veksten ytterligere på kort sikt, omstilling er tidkrevende. Oljeprisen ser også ut til å ha stabilisert seg rundt USD 50 pr. fat, der videreføring av produksjonskutt fra OPEC og økt produksjon i USA trekker i hver sin retning. Neste rentebeslutning og pengepolitisk rapport offentliggjøres 21. september, det er foreløpig lite som tyder på noe annet enn fortsatt uendret rente. I USA ventes det at renteøkningene fortsetter fremover. Siden desember 2015 har det nå vært 4 renteøkninger på til sammen 1 prosentpoeng og rentemarkedet ser også for seg 33 % sannsynlighet for en ny økning i løpet av året. Det bør nevnes at det til en viss grad er stigende inflasjon og vekst internasjonalt, og at retningen har snudd til en stigende trend. Dersom en legger til at NIBOR er på et historisk lavt nivå, kredittmarginer ned mot bunn siste 5 årene og historisk lave swaprenter, er det mye som taler for at vi begynner å nærme oss en bunn for de nominelle lånerentene for offentlig sektor. Lengre bindinger bør derfor vurderes på den delen av porteføljen som skal ha fastrente. Faktiske fastlånerenter for kommuner og fylkeskommuner er ved utgangen av august på henholdsvis 1,75 %, 2,15 % og 2,55 % for 5, 7 og 10 års løpetider.

Bergen Capital Management lanserte sine anslag på 3 måneders sertifikatrenter (budsjetterenter) for perioden 2017 til 2021 i slutten av august. Det indikeres nivå på 1,17 %, 1,56 %, 2,00 %, 2,29 % og 2,69 % for henholdsvis 2017, 2018, 2019, 2020 og 2021. Til sammenligning får vi 1,10 %, 1,10 %, 1,19 %, 1,62 % og 2,26 % i samme periode med utgangspunkt i Norges Bank sin pengepolitiske rapport fra juni.. Anslagene er på 3 måneders sertifikatrente, kommunen må selv justere for sin egen finansiering / kapitalbinding ved budsjettering. BCM sine anslag ligger noe høyere enn markedet og Norges Bank. Det er lagt vekt på at utviklingen i norsk økonomi har vært god den siste tiden, kombinert med fallende arbeidsledighet er det mye som taler for at utviklingen ligger 2 år i forkant av prognosene. USA har allerede økt sin rente 4 ganger, og vi ser også stigende vekst og inflasjon internasjonalt. Inflasjonen i Norge er fortsatt lav, men økt aktivitet og avtagende arbeidsledighet tilsier at prisveksten vil ta seg opp. Det forutsettes imidlertid en svært gradvis og forsiktig økning av renten, og at både oljepris og norske boligpriser holder seg på dagens eller stigende nivåer fremover.

Når det gjelder kortere rentebindinger anbefales 12 måneder sertifikat. Både Nibormargin og kredittmargin er nå kommet kraftig ned sammenlignet med siste 6 måneder, kombinert med en uendret eller stigende styringsrente det neste året er det lite som tilsier store besparelser ved å rullere korte 3 måneders sertifikater fremfor å binde renten i 12 måneder i området rundt 1,00 – 1,10 prosent. Minner om at vi senhøsten 2016 hadde korte sertifikatrenter opp mot 1,60 %, også da med styringsrente på 0,50 prosent.

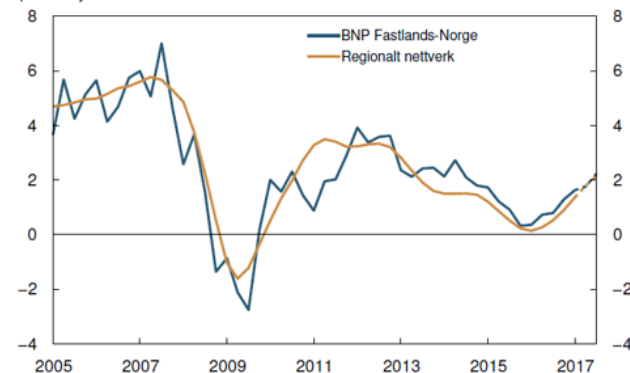
Kilde: Bergen Capital Management AS / Norges Bank / Bloomberg, 31. august 2017

Figur 1.1a Anslag på styringsrenten med usikkerhetsvifte og anslag på styringsrenten fra PPR 1/17. ¹⁾ Prosent. 1. kv. 2010 – 4. kv. 2020²⁾

1) Usikkerhetsviftene er basert på historiske erfaringer og stokastiske simuleringer fra vår makroøkonomiske hovedmodell, NEMO. Usikkerhetsviften for styringsrenten tar ikke hensyn til at det eksisterer en nedre grense for renten.
2) Anslag for 2. kv. 2017 – 4. kv. 2020 (stiplet).
Kilde: Norges Bank

Figur 1.5 BNP for Fastlands-Norge og Regionalt nettverks indikator for produksjonsvekst ¹⁾. Firekvarterersvekst. Prosent. 1. kv. 2005 – 3. kv. 2017 ²⁾

1) Rapportert produksjonsvekst siste tre måneder konvertert til kvartalstall (heltrukken). Kvartalstallene er beregnet som en sammenvekting av tremånedersstall basert på når intervjuene er foretatt.
For 2. kv. 2017 er forventet vekst i produksjon en sammenvekting av rapportert vekst siste tre måneder og forventet vekst neste seks måneder og 3. kv. 2017 er forventet vekst neste seks måneder (stiplet oransje linje).
2) Anslag for 2. kv. 2017 – 3. kv. 2017 (stiplet).
Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Ordliste, forklaringer og beregninger

Deflasjon er reduksjon i det generelle prisnivået på varer og tjenester. Det motsatte av deflasjon er inflasjon.

Derivatvolum er en betegnelse på beholdning av derivat i % av samlet gjeld. Et derivat er et verdipapir der verdi avhenger av et underliggende aktivum på et fremtidig tidspunkt. F.eks. rentebytteavtale eller FRA.

Durasjon er den vektete gjennomsnittstiden til renteregulering på et lån beregnet ut fra nåverdien på fremtidige kontantstrømmer. Durasjon måler prissensitivitet til et lån med hensyn til endringer i renten. Durasjonen til en fastrenteobligasjon er den tid det i gjennomsnitt tar før kontantstrømmene (renter og hovedstol) forfaller til betaling. Durasjonen (egentlig modifisert durasjon) gir i tillegg uttrykk for hvor følsom verdien av obligasjonen er for endringer i rentenivået, og forteller hvor mange prosent verdien av obligasjonen vil gå ned med dersom markedsrentene stiger med ett prosentpoeng. Lang durasjon betyr at obligasjonsverdien er følsom for renteendringer. Durasjon baseres på beregning av markedsverdi, rentebinding er mer kontantstrømbasert og antas å være mer egnet som risikomål i offentlig sektor.

Fastrente er definert som gjeldsbrevlån eller obligasjoner som har gjenværende rentebinding på over ett år.

Finansreglement gir en samlet oversikt over fullmakter, rammer og retningslinjer for finansforvaltningen. Det fastsetter rammene for en forsvarlig og hensiktsmessig finansiell risikoprofil.

Flytende rente er definert som gjeldsbrevlån, sertifikat og obligasjoner som har gjenværende rentebinding under ett år.

Forfallsdato er den spesifikke dagen en inn- eller utbetaling skal skje på (betalingsfrist).

Gjeldsbrevlån er den mest benyttede låneformen i bankene. Lån blir knyttet til et gjeldsbrev. Det er et dokument hvor låntaker erklærer å skyldte penger. I gjeldsbrevet står det bestemmelser som regulerer forholdet mellom låntaker og långiver. Kommunalbanken og KLP Kommunekreditt utsteder gjeldsbrevlån med flytende – og fastrente samt gjeldsbrevlån med sertifikat og obligasjonsvilkår.

Inflasjon er vedvarende vekst i det generelle prisnivået. Inflasjon måles vanligvis ved veksten i konsumprisene. Norges Banks operative gjennomføring av pengepolitikken rettes inn mot lav og stabil inflasjon. Det operative målet for pengepolitikken er en årsvekst i konsumprisene som over tid er nær 2,5 prosent.

Kapitalbinding er volumveid gjennomsnitt av gjenværende tid frem til forfallstidspunktet for et gjeldsbrevlån, sertifikat eller obligasjon. F.eks. vil et 3 måneders sertifikat ha 0,25 i kapitalbinding på oppstartstidspunktet.

Konsumprisindeksen (KPI) er et mål for prisnivået til konsumprodukter og viser prisutviklingen på varer og tjenester som private husholdninger etterspør. Den prosentvise endringen i KPI brukes ofte som et generelt mål for inflasjon i en økonomi.

Kredittmargin (spread) er rentedifferansen mellom kredittobligasjonen og swaprente med samme løpetid. I det norske markedet benyttes swaprenten som målestokk, mens man i Euromarkedet noen ganger benytter statsrenten.

Kredittrisiko er risiko for at motpart ikke oppfyller sine forpliktelser. I et låneforhold består kredittrisikoen i at låntager ikke oppfyller låneavtalen.

Kupongrente er den faste renten på obligasjoner ved utstedelsestidspunktet. Når det generelle rentenivået synker vil en gitt kupongrente bli mer attraktiv og kursen på obligasjonen vil stige. Når det generelle rentenivået stiger blir effekten motsatt.

ISIN (lånenummer) er et nummer som brukes for å identifisere ulike verdipapirer, inkludert gjeldspapir, aksjer, opsjoner, derivater og rentederivater.

Markedskommentar er beskrivelse av dagens økonomiske situasjon og den fremtidige situasjonen basert på tolkninger av tilgjengelig informasjon. Uttalelsene reflekterer oppfatninger på det tidspunktet de ble laget, og BCM forbeholder seg retten til å endre oppfatninger uten forvarsel.

Markedsrisiko er risiko for potensielt tap i form av redusert markedsverdi som følge av prisfluktuasjoner i finansielle markeder.

Motpartsrisiko er forstått å være den type og grad av risiko forbundet med hver part i en avtalefestet ordning og risiko for at den andre parten opprettholder sine forpliktelser. For lån antas motpartsrisikoen for låntager å være lav. For rentebytteavtaler må motpartsrisiko vurderes ved kontraktsinngåelse.

Nibor (Norwegian Interbank Offered Rate) er en samlebetegnelse på norske pengemarkedsrenter med ulike løpetider, som skal gjenspeile rentenivået som långiver krever for et usikret utlån i norske kroner med levering om to dager, «spot».

Nøkkeltall anvendes innen økonomi for å sammenligne selskaper eller organisasjoner og deres virksomhet. Nøkkeltall som er fremhevet i rapporten antas å være spesielt viktig for den aktuelle kommune eller kunde.

Obligasjon er et standardisert omsettelig lån med opprinnelig løpetid på minst ett år. Betingelsene ved et obligasjonslån, slik som løpetid, rente, utbetalingsdatoer og eventuelle rentereguleringer avtales ved utstedelsen av obligasjonen.

Oppgjøringsrisiko er risiko for tap og likviditetsproblemer i forbindelse med avregnings- og oppgjøringsfunksjonene. Oppgjøringsrisiko omfatter kredittrisiko, likviditetsrisiko, juridisk risiko og operasjonell risiko. Risikoen som oppstår i et betalingssystem.

Oslo børs er Norges eneste regulerte markedsplass for omsetning av aksjer, egenkapitalbevis og andre verdipapirer, som derivater og obligasjoner.

P.a. rente er en enkel beregning for å vise forventet rentekostnad de neste 12 månedene. Beregnet som restgjeld x kupong.

P.t rente er en rente med kort renteregulering (vanligvis 14 dager) som vanligvis følger långivers innlånskostnader. Den følger også utviklingen i de korte pengemarkedsrentene og endres i takt med disse.

Påløpte renter viser akkumulerte, ikke betalte renter for det aktuelle lånet på rapporteringstidspunkt. Påløpte renter pr. 31. desember er således det rentebeløpet som skal anordnes til dette året. Påløpte renter i rapporten er beregnet med utgangspunkt i lånets stamdata. Husbanken har egne beregningsmetoder som ikke lar seg gjenskape på en enkel måte. Påløpte renter beregnet for Husbanklån kan derfor avvike noe. Påløpte renter er beregnet pr. t +1 på tilsvarende måte som for årsoppgaver.

Rapporteringsperiode er den aktuelle perioden som det rapporteres for. Rapporteringsdato og intervall er angitt på rapportens forside.

Refinansieringsrisiko er risikoen for at lån som forfaller ikke får ny finansiering og dermed må innfris. For fylkeskommuner og kommuner gjenspeiles denne risikoen i stor grad i volatiliteten i kredittmarginer som kan endre seg ved hver refinansiering. Risikoen kan reduseres ved å forlenge løpetiden i låneporteføljen, og ha tilstrekkelig likviditet til å dekke forfall eller tilgang til andre former for kreditt.

Rentebetingelser er til enhver tid gjeldende betingelser knyttet til det enkelte lånet.

Rentebindingstid (i år) er volumvektet gjennomsnitt av gjenstående rentebindingstid for lån og rentebytteavtaler.

Rentebinding inklusive forwardkontrakter (i år) er volumvektet gjennomsnitt av gjenstående rentebindingstid for lån og rentebytteavtaler. Denne varianten av nøkkeltallet tar hensyn til rentebytteavtaler som har oppstart frem i tid.

Rentebytteavtale (også kjent som renteswap) er en finansiell avtale om å bytte rentebetingelser for en periode. Et eksempel er å gå fra flytende rente til fastrente på et lån.

Rentefølsomhet sier noe om hvor mye kursen på et rentefond endres ved renteendringer. Måler prisleisomheten til et fond ved mindre parallelle endringer på rentekurven.

Rentekostnad er kostnaden ved å låne penger. Betegnelse på den delen av betalte renter som skal anordnes på det spesifikke året.

Renteregulering er endring av lånerenten en eller flere ganger i låneperioden. Ny rente settes i forhold til rentereguleringsklausulen i lånekontrakten.

Renterisiko kan deles i markedsbasert- og kontantstrømbasert risiko. Markedsbasert renterisiko er risiko for potensielt tap i form av redusert markedsverdi som følge av endringer i renten. Kontantstrømbasert risiko er risiko for økte rentekostnader ved økninger i det generelle rentemarkedet.

Sertifikat er et rentebærende papir i likhet med obligasjoner. Forskjellen mellom papirene er at sertifikat har maksimal løpetid på ett år.

Stamdataoversikt viser en oppsummering av utvalgte sentrale betingelser og forutsetninger for de ulike lån, sertifikat og obligasjoner.

Styringsrenten er Norges Banks sentrale rente i utøvelsen av pengepolitikken. I Norge er dette representert ved foliorenten.

Swap (rentebytteavtale) er en avtale mellom to parter om å bytte fremtidige kontantstrømmer. For eksempel kan den ene parten betale den andre flytende rente, mens den selv mottar fast rente eller omvendt.

Tillitsmann i et obligasjonslån er en fellesrepresentant for obligasjonseierne hvis hovedoppgave er å ivareta deres interesser og rettigheter overfor låntaker. Tillitsmann i det norske markedet er vanligvis Nordic Trustee.

Total lånegjeld viser samlet lånegjeld som det rapporteres for. Samlet oversikt over lånene som inngår i rapporten finnes under kapittelet «stamdata».

Total rente er lånets gjeldende kupong, dvs. referanserente med tillegg av kredittmargin.

Valutakurs er prisen på et lands valuta målt mot andre lands valuta, for eksempel norske kroner per euro.

Valutarisiko er risiko for potensielt tap i form av redusert markedsverdi som følge av fluktasjoner i valutakursen.

Vektet gjennomsnittrente er volumvektet gjennomsnitt av kupongrenter for lån og rentebytteavtaler.

Verdipapirsentralen (VPS) er en privat, selveiende institusjon, opprettet ved lov om verdipapirsentral, som driver et elektronisk rettighetsregister for aksjer, obligasjoner og andre finansielle instrumenter med i hovedsak norske utstedere.

Oversikt rentebetingelser og rentekostnader

Instrument	Ref. nr	Motpart	Beløp	Påløpte renter	Rente	Margin	Tot rente	P.a. rente	i % av gjeld
Hovedbok, Gjeldsbrevlån									
Lån	20100663	KBN	24 187 140	-280 248	3,160	0,000	3,160	764 314	7,57 %
Lån	20150446	KBN	64 485 000	-1 010 982	1,660	0,000	1,660	1 070 451	20,19 %
Lån	20150461	KBN	9 580 462	-99 999	1,500	0,000	1,500	143 707	3,00 %
Lån	20170066	KBN	81 503 000	-940 135	1,879	0,000	1,879	1 531 441	25,52 %
Lån	20170298	KBN	104 000 000	-341 756	0,900	0,400	1,300	1 352 000	32,56 %

283 755 602

-2 673 120

4 861 913

88,84 %

Instrument	Ref. nr	Motpart	Beløp	Påløpte renter	Rente	Margin	Tot rente	P.a. rente	i % av gjeld
Hovedbok, Husbanken - Innlån									
Lån	13559398.10	Husbanken	11 431 820	-46 679	1,620	0,000	1,620	185 195	3,58 %

11 431 820

-46 679

185 195

3,58 %

Instrument	Ref. nr	Motpart	Beløp	Påløpte renter	Rente	Margin	Tot rente	P.a. rente	i % av gjeld
Hovedbok, Husbanken - Startlån									
Lån	13559349.10	Husbanken	3 884 576	-10 345	1,620	0,000	1,620	62 930	1,22 %
Lån	13559974.20	Husbanken	4 608 284	-25 204	1,623	0,000	1,623	74 792	1,44 %
Lån	13559974.50	Husbanken	2 890 736	-15 639	1,623	0,000	1,623	46 917	0,91 %
Lån	13561828.10	Husbanken	171 462	-2 272	1,623	0,000	1,623	2 783	0,05 %
Lån	13561828.40	Husbanken	169 334	-3 098	1,623	0,000	1,623	2 748	0,05 %
Lån	13563068	Husbanken	1 869 480	-12 388	1,623	0,000	1,623	30 342	0,59 %
Lån	13553816.30.B	Husbanken	1 347 013	-3 587	1,620	0,000	1,620	21 822	0,42 %
Lån	13555096.30.B	Husbanken	1 635 103	-6 677	1,620	0,000	1,620	26 489	0,51 %
Lån	13556309.30.B	Husbanken	1 485 338	-6 065	1,620	0,000	1,620	24 062	0,47 %
Lån	13557479.30.B	Husbanken	2 228 471	-5 934	1,620	0,000	1,620	36 101	0,70 %
Lån	13564087.10	Husbanken	1 933 791	-10 576	1,623	0,000	1,623	31 385	0,61 %

22 223 588

-101 785

360 371

6,96 %

Instrument	Ref. nr	Motpart	Beløp	Påløpte renter	Rente	Margin	Tot rente	P.a. rente	i % av gjeld
Husbanken, Hovedbok									
Lån	13565009	Husbanken	2 000 000	-2 757	1,623	0,000	1,623	32 460	0,63 %

2 000 000

-2 757

32 460

0,63 %

Total: 319 411 010 -2 824 341

5 439 940

100,00 %

Stamdataoversikt

Navn	Ref. nr	Forf. dato	Restgjeld	i % av gjeld	Tot rente	Rentereg.dato
Hovedbok, Gjeldsbrevlån						
Vaksdal - KBN - fastrente - 19.10.18	20100663	19.10.2032	24 187 140	7,57 %	3,160	19.10.2018
Vaksdal - KBN - Fastrente 2 år	20150446	21.09.2017	64 485 000	20,19 %	1,660	21.09.2017
Vaksdal - KBN - P.t rente	20150461	25.09.2045	9 580 462	3,00 %	1,500	
Vaksdal - KBN - Fast 5ÅR - 20.01.22	20170066	20.01.2022	81 503 000	25,52 %	1,879	20.01.2022
Vaksdal - KBN - FRN 3ÅR + 0,40 % - 02.06.20	20170298	02.06.2020	104 000 000	32,56 %	1,300	04.09.2017
			283 755 602	88,84 %	1,713	
Hovedbok, Husbanken - Innlån						
Vaksdal - HB - Grunnlån	13559398.10	01.12.2062	11 431 820	3,58 %	1,620	
			11 431 820	3,58 %	1,620	
Hovedbok, Husbanken - Startlån						
Vaksdal - HB - Startlån videreutlån	13559349.10	01.04.2036	3 884 576	1,22 %	1,620	
Vaksdal - HB - Startlån videreutlån	13559974.20	01.05.2037	4 608 284	1,44 %	1,623	
Vaksdal - HB - Startlån videreutlån	13559974.50	01.11.2037	2 890 736	0,91 %	1,623	
Vaksdal - HB - Startlån videreutlån	13561828.10	01.05.2039	171 462	0,05 %	1,623	
Vaksdal - HB - Startlån	13561828.40	01.11.2039	169 334	0,05 %	1,623	
Vaksdal - HB - Startlån	13563068	01.04.2040	1 869 480	0,59 %	1,623	
Vaksdal - HB - Flytende	13553816.30.B	01.01.2032	1 347 013	0,42 %	1,620	
Vaksdal - HB - Flytende	13555096.30.B	01.12.2032	1 635 103	0,51 %	1,620	
Vaksdal - HB - Flytende	13556309.30.B	01.03.2034	1 485 338	0,47 %	1,620	
Vaksdal - HB - Flytende	13557479.30.B	01.04.2034	2 228 471	0,70 %	1,620	
Vaksdal - HB - Flytende	13564087.10	01.05.2041	1 933 791	0,61 %	1,623	
			22 223 588	6,96 %	1,622	
Husbanken, Hovedbok						
Vaksdal - HB - Startlån	13565009	01.08.2042	2 000 000	0,63 %	1,623	
			2 000 000	0,63 %	1,623	
Total:			319 411 010	100,00 %	1,703	

SAKSPAPIR

Saksnr	Utval	Type	Dato
70/2017	Formannskap/plan- og økonomiutvalet	PS	23.10.2017
	Kommunestyret	PS	

Sakshandsamar	Arkiv	ArkivsakID
Gjertrud Karevoll	FE - 611, TI - &55	17/1168

KJØP AV INDUSTRIAREAL PÅ DALEGARDEN - FØRESPURNAD

Rådmannen sitt framlegg til vedtak:

Søknad om kjøp av areal på Dalegarden med omsøkt føremål vert ikkje innvilga.

Saksopplysningar:

Kjell Ove Dalseid har søkt om å kjøpe areal på Dalegarden, i dag eigd av Vaksdal kommune. Arealet er innanfor reguleringsplan for Dalegarden (PlanID 1974-001), med gnr 22, del av gnr 14, og er om lag 6700 m². Dette arealet er naboeigedom til KOD Eigedom, der «Dalegarden outlet», driv næringsverksemd.

Søknaden av 24. august 2017 er slik;

Ønsker herved å kjøpe industritomt på Dalegarden. Tomt 718-22.

Etter nyetableringen på Dalegarden, ser jeg et stort potensial til å sette opp ett eller flere næringsbygg, i nær fremtid. Håper kommunen er behjelpelig med tomt til samme pris som kjøp av tomt 22-14.

Håper også at kommunen kan være behjelpelig med stein/fyllmasse til planering av tomt.

Jeg ser mulighet til å skaffe flere arbeidsplasser på Dale industriområde, og håper dere kan stille dere positivt til dette.

Dalseid har sendt inn tilleggsinfo om hensikt og intensjon for det omsøkte kjøpet;

Tanken bak et kjøp av tilleggs tomt på Dalegarden er i hovedsak ønske om å bruke eiendommen til å bygge et næringsbygg med forretningsdrift som dagligvare, vinmonopol, kontor. Samt utleie til mindre lokale småbedrifter som ønsker å etablere seg i kommunen.

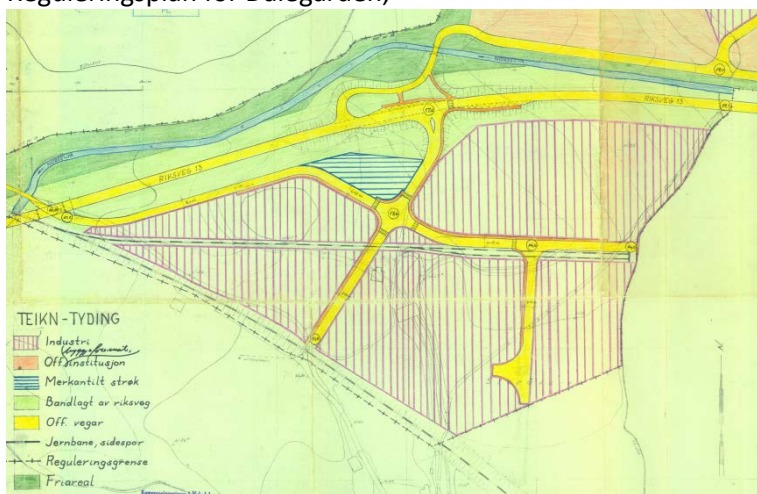
Eksempelvis rørlegger, tømmer, mindre næringsaktiviteter, små butikker, som trenger lager, kontor og butikklokaler.

Dette kan generere mange arbeidsplasser for kommunen. Antall ansatte er vanskelig å konkludere med på nåværende tidspunkt. Dette kan fort dreie seg om 20 - 30 arbeidsplasser.

Vi ser og en helhet for hele området, med mulighet for bobilparkering, hvileplass for trailere/ langtransport, ladestasjon for el biler ol. Dette vil gi grunner for å stoppe gjennomreisende og turister som vil handle og bruke de fasiliteter vi har å by på.

Planstatus;

Reguleringsplan for Dalegarden;

Dagens reguleringsføremål er industri, som har generell reguleringsføresegn for industri; *Reguleringsformålet forutsetter at det i alminnelighet skal drives generell industriproduksjon, med mindre det er spesifisert i bestemmelsene at det er forbud mot virksomhet som medfører særlige trafikk- eller miljøulemper eller særlig fare e.l. I industriformålet kan også inngå lager. Videre kan kontorer til egenadministrasjon av industrivirksomheten på stedet gå inn i formålet.*

(kilde: <https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kilde/md/bro/2001/0016/ddd/pdfv/149516-t1381kap3.pdf>)

Forhold til overordna planar:

Kommunal planlegging er forplikta til å forhalde seg til overordna plandokument. Nasjonale forventningar til regional og kommunal planlegging (2015, KMD) peikar særleg på attraktive og klimavenlege by- og tettstadsområde, samt berekraft. Dette inneber at kommunane skal planlegge for levande tettstadsentre, helse og trivsel, og eit framtidsretta og miljøvenleg transportsystem.

I retningslinjer for samordan areal- og transportplanlegging er det også peika på behovet for å fremje utvikling av av kompakte tettstader, og då særleg for byar, tettstader og knutepunkt for kollektivtransport. Dette finn me att også i *Regional plan for attraktive senter i Hordaland* (Hfk, 2014), samt i *Klimaplan for Hordaland* (Hfk, 2014) og *Rikspolitiske retningslinje om kjøpesentre*(2008).

I februar 2017 vedtok Vaksdal kommune ny Samfunnsdel til kommuneplanen. Aktuelle utdrag;

DELMÅL 4 GOD AREALUTNYTTING SOM BIND BÅDE FUNKSJONAR OG STADER SAMAN

Strategiar:

- Opparbeide trygge og attraktive gang- og sykkelforbindelsar mellom alle viktige knutepunkt.
- Samlokalisere tenester mest mogeleg, slik at dei skapar eit miljø og gjev positive

- ringverknader for kvarandre.
- Etablere gode møteplassar som inviterer fleire aldersgrupper saman.
- Auke urbaniseringa av stasjonsbyane.
- Utvikle stasjonsbyane med trivselskvalitetar, der kulturhistorie, estetikk og allmenn tilgjenge er viktige premiss.

DELMÅL 1 DALE SKAL VERE EIN SAMLINGSPLASS FOR HEILE KOMMUNEN

Strategiar:

- Dale skal utviklast vidare som kommunesenter, og gje eit godt servicetilbod til innbyggjarane.
- Dale har både formelle og uformelle møteplassar, som inviterer til aktivitet og samhald for innbyggjarar og tilreisande.

Konsekvensar av etableringa

Overordna plangrunnlag peikar på behovet for å stø opp om sentrumskjerner, og unngå «byspreiing». I 2008 fastsette Regjeringa *Forskrift om rikspolitisk bestemmelse for kjøpesentre*. Dette vart gjort for å stanse eit utbyggingsmønster der investorar kjøpte forholdsvis rimelege areal i rurale område for å bygge kjøpesentre. Erfaringa var då at desse øydela næringsgrunnlaget for varehandel i sentrumsområde, samt skapte auka behov for transport. Resultatet vart «spøkelsesbyar», når butikkar, kultur- og helsetilbod vart flytta. Viktige servicefunksjonar vart borte frå lokalmiljøa, og aktiviteten forsvant i lag med attraktiviteten.

Dale sentrum har dei siste åra arbeidd fram eit meir attraktivt sentrum. Sentrumsforeningen er igjen på fote, tilboda er aukande i omfang, og Dugnad for Dale er aktivt prosjekt i Hordaland Fylkeskommune si «Liv og Lyst»-satsing.

Dalseid sitt ynskje om å etablere utvida næringstilbod på Dalegarden for varehandel, butikkar, kontor og lager for små bedrifter vil vere i strid med overordna planar, samt kommunen sine egne mål og strategiar sett i Samfunnsdelen til kommuneplanen. Dei tenkte etableringane er også på sidelinja av reguleringsføre mål *industri* i arealplanen.

Det omsøkte kjøpet av areal med hensikt som skildra i søknad/tilleggsinfo må vurderast i lys av, og hensikten med dei rikspolitiske bestemmingane for etablering av kjøpesentre. Det er ikkje kjent for kommunen kven og kva som vil verte etablert av butikkar og varehandel på tomta, og etableringar som vil utarme eit næringsgrunnlag i sentrumskjerna på Dale kan verte neste.

Vurdering

Å definere sentrumsområde og utviklingsaksar for Dale er eit viktig tema i den pågåande rulleringa av arealdelen av kommuneplanen. Dette vert lagt fram for handsaming tidleg i 2018 og gje rom for drøftingar omkring sentrumsutviklinga av Dale. Sett i lys av den nært føreståande prosessen vil rådmann tilrå å vente med sal av industriarealet til andre føremål.

Kommunen ynskjer å stø opp om ei tett og attraktiv sentrumsutvikling med viktige funksjonar, trivselskvalitetar og ei framtidsretta og klimavenleg transportstruktur. Sal av det omsøkte arealet med føremål som skildra i søknad/tilleggsinfo vert vurdert som uønska sentrumsspreiing som kan resultere i eit redusert og utarma sentrumstilbod.

Rådmannen tilrå ikkje sal av industriarealet til omsøkt føremål.

SAKSPAPIR

Saksnr	Utval	Type	Dato
71/2017	Formannskap/plan- og økonomiutvalet	PS	23.10.2017
	Kommunestyret	PS	

Sakshandsamar	Arkiv	ArkivsakID
Tore Henrik Øye	FE - 242, FA - V00	17/1069

FRAMLEGG TIL ENDRING AV VEDTEKTER FOR VAKSDAL LANDBRUKSFOND - JUSTERING AV GRUNNKAPITAL

Vedlegg:

Vedtekter landbruksfondet 03.05.2007
Brev frå Landbruks- og matdepartementet 2007
Referat møte fondstyret september 2017

Rådmannen sitt framlegg til vedtak:

Etter innstilling frå styret i Vaksdal landbruksfond og med heimel i § 8 «Vedtektsendringar» i fondet sine vedtekter av 03.05.2007, endrar kommunestyret i Vaksdal kommune kravet til grunnkapital i landbruksfondet frå kr. 1 906 283, til kr. 1 800 000,-. Beløpet skal gjelde inntil vidare, med verknad frå 01.01.2018.

Ny ordlyd i § 1 i vedtektene vert som følgjer (endringa er merka med cursivskrift):

- **«§ 1 Heimel og kapital**
Heimelen for landbruksfondet er Kongeelig resolusjon av 25.02.1983 og gjeld Eksingedalsvassdraget/Leirovassdraget, Myster kraftverk.
Grunnkapitalen var kr 1 000 000,- ved oppretting av fondet i 1985, *og vart endra til kr 1 906 283,- av kommunestyret i 2007, jf. sak i kommunalt vedtak av 008/07.*
Frå og med 01.01.2018 skal grunnkapitalen setjast ned til kr. 1 800 000,-, og vere gjeldande inntil vidare.

Med bakgrunn i brev frå Landbruks- og matdepartementet av 15. mai 2007, om at framtidige vedtektsendringar ikkje treng godkjenning frå departementet, vert følgjande setning i § 8 i landbruksfondet sine vedtekter fjerna:

- *«Vedtekten treng godkjenning av landbruksdepartementet».*

Det vert ikkje gjort andre endringar i vedtektene.

Dei nye vedtekten erstattar vedtektene av 03.05.2007

Saksopplysningar:

Bakgrunn

Vaksdal landbruksfond er eit kommunalt fond for å fremje landbruket i Vaksdal kommune gjennom tilskot til investeringar, jf. 2 i fondsvedtekten. Heimelen for fondet er Kongeleg resolusjon av 25.02.1938, og gjeld Eksingedalsvassdraget/Leirovassdraget, Myster kraftverk.

Kommunestyret oppnemner eit fondsstyret på tre personar, med vararepresentasjon. Dagens fondsstyre er samansett slik:

- Jarle Audestad (politisk representant).
- Rune Nesheim (representant frå landbruksnæringa).
- Tore Henrik Øye (representant frå kommunal landbruksforvaltning).
- Arne Normann (politisk vararepresentant).

Fondsstyret skal handsame innkomne søknadar i tråd med vedtektene, med tilråding til kommunestyret som gjer vedtak, jf. § 4. i vedtektene. Formannskapet/plan- og økonomiutvalet har gjeve administrasjonen, ved rådmannen, mynde til å føreta løyvingar for totalt inntil kr. 100 000,- per år, jf. KOM-sak 052/12, *Reglar for kommunale tilskotsordningar for landbruket*. Kapital ut over grunnkapitalen er frie fondsmidlar som kan nyttast til tilskot etter søknad og kommunal handsaming

Vedtekten til fondet vart sist revidert av kommunestyret i møte av 23.04.2007, sak 008/07. Her vart fondet sin grunnkapital sett opp til kr. 1 906 283,- for fem år, fram til 31.12.2011, med årleg auke tilsvarande konsumprisindeksen frå og med 01.01.2012. Grunngevinga var knapt med frie midlar, grunna lågt rentenivå. For å sikre eit landbruksfond til disposisjon, og ikkje tære for mykje på grunnkapitalen, vart difor kapitalen «låst» for femårsperioden.

Saldo for landbruksfondet per 31.08.2017 er kr. 1 849 217,-, inkludert kr. 57 065,- i udisponerte midlar.

Dagens saldo er kr. 57 066,- mindre enn kva vedtektene seier at grunnkapitalen skal vere (2011-nivå).

Styret i Vaksdal landbruksfond drøfta situasjonen på styremøtet den 21.september 2017. Styret si innstilling går fram av vurderinga under.

Vurdering

Årlege reknskapstal for fondet i perioden 2001-2017:

År	Bruk av fondsmidlar (kr)	Renteinntekter	Saldo per 31.12
2001	165 000	167 370	2 277 891
2002	104 540	163 986	2 312 125
2003	112 081	112 011	2 312 056
2004	262 585	51 514	2 244 580
2005	225 621	60 408	2 149 021
2006	-	89 959	1 983 808
2007	-	87 959	2 071 767
2008	-	125 748	2 197 516

2009	-	57 048	2 254 564
2010	331 000	55 842	1 979 406
2011	-	56 262	2035 668
2012	129 385	54 202	1 960485
2013	54 202	57 454	1 963 737
2014	39 861	54 852	1 978 728
2015	70 122	31 864	1 940 470
2016	49 210	20 106	1 911 366
2017	0 – per sept	?	1 849 217

Oversynet for årsrekskapen, viser at det har kome inn mindre renteinntekter til fondet dei siste åra, grunna låg bankrente. Tabellen viser ein nedgang i desse inntektene frå og med 2009, og spesielt for 2015 og 2016. Det går vidare fram at tildeling av midlar dei siste 5 åra har vore høgare enn renteinntektene, med unntak av 2014. Men årleg bruk har også på det jamne gått ned over tid.

I følgje oversynet er 2017 det første året saldoen er under grunnkapitalen.

Søknadane til landbruksfondet viser at det er interesse og behov for finansiering frå fondet.

I dette høve vert midlane sett på som viktig tilskot for delfinansiering av investeringane det vert søkt om stønad til. Fondet er soleis med å realiserer mogelegheita for investering og utvikling innafor landbruksnæringa i kommunen, i tråd med intensjonen.

Styret i landbruksfondet meiner det vil vere avgjerande å sikre tilstrekkeleg grunnkapital i fondet, som grunnlag for langsiktig bruk og nytte. På same tid kan det vere tenleg å finne rammer som gjer at eit fond med kring 1,9 millionar i saldo, ikkje vert liggjande unytta, utan at det tærar for mykje grunnkapitalen. I dette høve er utfordringa å finne balansen mellom desse forholda.

Fondsstyret har kome med framlegg til følgjande verkemidlar:

- Fondssparing som alternativ til bankinnskot.
- Reduksjon av grunnkapitalen.

Ei eventuell flytting av delar av fondskapitalen kan gjerast innafor rammene av § 6 i fondsvedtektene, utan krav til vedtektsendring. Styret har i dette høve bede administrasjonen greie ut om – og kome med framlegg til – overføring av midlar frå bank til fondssparing, jf. vedlagt referat frå styremøtet.

Styret meiner ein bør vere varsam med nedsetjing av grunnkapitalen, ut frå eit ansvarleg og langsiktig forvaltingsperspektiv. Det er viktig å sikre føreseielege rammer og høg fondskapital over tid. Avhengig av omfang vil ein reduksjon kunne byggje ned fondet, og berre gje kortsiktig verknad.

Innanfor denne vurderinga går styret inn for ein forsiktig reduksjon av fondskapitalen, jf. vedtak:

- * «Styret for Vaksdal landbruksfond gjer framlegg om å setje ned fondet sin bundne grunnkapital frå kr. 1 906 283,- til kr. 1 800 000,-, med verknad frå 01.01.2018. Styret ber administrasjonen, ved Rådmannen, leggje saka fram for kommunestyret til politisk handsaming».

Konklusjon

I tråd med innstillinga frå styret i Vaksdal landbruksfond går Rådmannen inn for å setje ned fondet sin grunnkapitalen frå kr. 1 906 283, til kr. 1 800 000.-, med verknad frå og med 01.01.2018.

Storleiken på grunnkapitalen skal gjelde inntil vidare.

Framlegget vert lagt fram for kommunestyret i Vaksdal kommune for endeleg avgjerd i tråd med § 8 «Vedtaksendingar» i fondsvedtektene.

Landbruks- og matdepartementet
Postboks 8007 Dep

0030 OSLO

Saksnr.: 01/01663-016
Arkivkode: V12
Avd/Saksh: LØ
Dykkar ref:

DALE 03.05.2007

MELDING OM VEDTAK - VEDTEKTER VAKSDAL LANDBRUKSFOND

Kommunestyret handsama i møte 23.04.2007 sak 0008/07.

Følgjande vedtak vart fatta:

Framlegg til reviderte Vedtekter for Vaksdal landbruksfond.

§ 1 Heimel og kapital

Heimelen for landbruksfondet er Kongeleg resolusjon av 25.02.1983 og gjeld Eksingedalsvassdraget/ Leirovassdraget Myster kraftverk.

Grunnkapitalen var 1 000 000,- ved oppretting av fondet i 1985. Pr 31.12.2006 var grunnkapitalen kr 1 906 283,- grunna årleg auke tilsvarende konsumprisindeksen. Dei fem neste åra, frå 01.01.2007 til 31.12.2011, skal grunnkapitalen haldast på 1 906 283,-. Frå og med 01.01.2012 skal grunnkapitalen aukast att årleg tilsvarende konsumprisindeksen.

Kapital ut over grunnkapitalen; frie fondsmidlar, kan delast ut som tilskot.

§ 2 Føremål

Fondet skal nyttast til fremjing av landbruket i kommunen. Alle næringsdrivande, lag og organisasjonar i landbruket kan få hjelp av fondet til investeringar.

§ 3 Budsjett og rekneskap

Budsjett og rekneskap for fondet, for inntekter av fondsmidlane og for bruk av fondet, vert lagt til det budsjett og den rekneskap som kommunen fører og skal vera i samsvar med føresegnene for dette.

Kvart år skal det leggjast fram for kommunestyret ei melding om fondet si verksemd.

§ 4 Fondsstyre

Kommunestyret oppnemner eit fondsstyre på 3 personer med 3 personlege vararepresentantar for 4 år om gongen. Det bør utnemnast:

- ein politisk representant
- ein representant frå landbruksnæringa
- ein representant frå den kommunale landbruksforvaltninga.

Fondsstyret skal handsama søknader som kjem inn under desse vedtektene, og skal koma med tilråding til kommunestyret som gjer vedtak.

§ 5 Bruk

1 Lån og garanti for lån

Av grunnkapitalen kan det i særlege høve ytast lån eller garanti for lån til felles utviklingstiltak innan landbruket.

2 Tilskot

Av fondet si avkastning kan det ytast tilskot til fellestiltak og einskildpersonar for:

- styrking av kommunale tilskot retta direkte mot landbruksnæringa.
- driftsbygningar i landbruket
- tilleggsnæringar knytt til landbruk, til foredling av varer med basis i landbruket og til andre investeringar som vil betre grunnlaget for landbruksdrift i kommunen.

Tilskot har slike avgrensingar og gjeld eigar/ søkjar sin netto dokumenterte kostnad:

	<u>Individuelle tiltak</u>	<u>Fellestiltak</u>
Driftsbygning	10 %	15 %
Maskiner og reiskap	0	35 % (maskinringar)
Tilleggsnæringar	10 %	20 %

Presiseringar:

Vilkår for å få tilskot er at det er/vert drift på bruket. Omsetninga frå produksjon eller foredling av landbruksvarer må vera/verta minst kr 30 000 pr. år.

Døme:

Ein bonde som oppfyller minstekravet til landbruksrelatert omsetning kan få tilskot til kva som helst tilleggsnæring, dersom det styrkjer grunnlaget for landbruksdrift på bruket eller i kommunen. (gjev inntekt)

Ein person som eig og bur på ein gard som ikkje har landbruksrelatert omsetning, kan berre få tilskot til investeringar som gjeld produksjon eller foredling av landbruksvarer.

Til driftsbygningar kan det berre gjevast tilskot til nyinvesteringar, ikkje til vedlikehald.

Som driftsbygning reknar ein husdyrrom, mjølkerom, fôrrom/fôrlager og gjødsellager.

Døme på tiltak som ikkje kan få tilskot:

- reiskapshus, garasjar, naust og andre lagerbygningar (unntak for maskinringar)
- nybygg av hytter til utleige eller opprusting av eldre bustadhus med formål utleige
- bygging av minikraftverk
- sagbruk

3 Forskottering

Frie fondsmidlar kan nyttast til forskottering av kapitalkrevjande tiltak som vert finansiert av offentlege tilskot.

§ 6 Forvaltning

Fondet sine midlar vert plassert på renteberande konto i bank, i pant- og ihendehavarobligasjonar eller på annan trygg måte.

Fondsstyret ser til at kapitalen gjev ei forsvarleg renteavkastning samstundes som naudsynt kapital må kunna nyttast på kort varsel.

Grunnkapitalen skal vera 1 906 283,- frå 01.01.2007 til 31.12.2011. Frå 01.01.2012 skal grunnkapitalen i fondet kvart år tilleggjast den del av den årlege avkastinga som svarar til auken i konsumprisindeksen, slik denne er rekna ut av Statistisk sentralbyrå.

Renter og avdrag skal først attende til fondet.

Kommunekasseraren har arbeidet med rekneskapsføringa og gjev årleg oppgåve over storleiken av fondet og avkastinga.

§ 7 Handsaming av søknader til fondet

Søknadsfrist er 1. desember.

Fondsstyret med landbrukskontoret som sekretariat har det daglege arbeidet som vedkjem søknader m.m.

Fondsstyret gjev innstilling og kommunestyret gjer endeleg vedtak.

Innkome søknader skal handsamast innan utgangen av januar kvart år.

§ 8 Vedtektsendingar

Vedtektene kan endrast etter vedtak av kommunestyret.

Vedtaket treng godkjenning av landbruksdepartementet.

Vedtektene vert å senda Fylkesmannen til orientering.

Dei reviderte vedtektene skal gjelda frå det tidspunktet dei er godkjend av departementet.

Rett utskrift:

Stig Gunnar Røthe
Rådmann

Kopi til:

Fylkesmannen i Hordaland, Landbruksavdelinga
✓ Fagkonsulent landbruk

DET KONGELIGE
LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENT

Vaksdal kommune
5722 DALEKVAM

VAKSDAL KOMMUNE	
Arkivsaknr. 01/01663	Sakshands. 10
15 MAI 2007	
Ark.kode P	V12
Ark.kode S	
Løpenr. 2953	Dok.nr. 17
Kassasjon	Gradering

Deres ref
01/01663

Vår ref
200700947-/KSG

Dato
14.05.2007

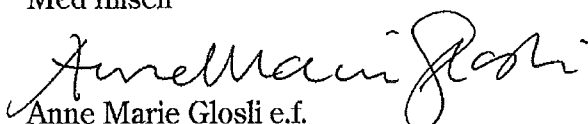
Melding om vedtak - Vedtekter for Vaksdal landbruksfond til godkjenning i LMD

Vi viser til brev datert 3.mai 2007, med forslag til vedtektsendringer for Vaksdal landbruksfond.

Landbruks- og matdepartementet godkjenner med dette de nye vedtektene slik de er lagt fram for kommunestyret 23.april 2007.

Eventuelt framtidige vedtektsendringer trenger ikke godkjenning fra Landbruks- og matdepartementet.

Med hilsen

Anne Marie Glosli e.f.
avdelingsdirektør

Kirsti Aulstad Sogn
rådgiver

Postadresse
Postboks 8007 Dep
0030 Oslo

Kontoradresse
Akersgt. 59

Telefon
22 24 90 90
Org no.
972 417 874

Landbrukspolitisk avdeling
Telefaks
22 24 95 56

Saksbehandler
Kirsti Aulstad Sogn
22 24 91 94

Rune Jetmunn Nesheim
Sjørdalsvegen 18
5728 EIDSLANDET

Referanser:

Dykkar:
Vår: 17/1117 - 17/6858

Saksbehandlar:

Tore Henrik Øye
tore.henrik.oye@vaksdal.kommune.no

Dato:

26.09.2017

Referat frå styremøte i Vaksdal landbruksfond 21. september 2017

Tid og stad: 21. september 2017, kommunehuset på Dale

Til stade:

- Faste representantar: Jarle Audestad (politisk valt, Vaksdal kommune). Røysterett.
Rune Nesheim (landbruksnæringa sin representant). Røysterett.
Tore Henrik Øye (administrasjonen i Vaksdal kommune sin repr.). Røysterett.
- Vararepresentant : Arne Normann (politisk valt, Vaksdal kommune).

Tore Henrik Øye (rådgjevar landbruk) leia møtet.

Sak 1- Gjennomgang av rammeverk for forvaltinga/drifta av landbruksfondet

Møtet gjekk gjennom vedtektene for fondet, med vekt økonomiske rammer og rolla/mandatet til styret.

I tillegg til vedtektene for fondet, vert bruk og forvalting av fondsmidlane styrt av:

- «Reglar for kommunale tilskotsordningar for landbruket, KOM-sak 25/05.
- Vedtak i FPØ om å gje administrasjonen mynde til å gjennomføre mindre, årlege løyvingar frå landbruksfondet for samla inntil kr. 100 000,-, jf. sak 54/12.

Styret si innstilling til vidare drift og forvalting, går fram av referatsakene under.

Sak 2 – Fondspøkonomi; *bunden kapital og tilgjengelege midlar*

RAMMER OG STATUS

I følgje § 1 i vedtektene, «Heimel og kapital», skal den bundne fondskapitalen haldast på kr. 1 906 283,- i perioden 01.01.2017- 31.12.201, med årleg auke tilsvarande konsumprisindeksen etter dette. Kapital ut over grunnkapitalen, er frie midlar.

Det er ikkje gjennomført auke i grunnkapitalen tilsvarande konsumprisindeksen frå og med 2012. Dagens grunnkapital er difor framleis kr. 1 906 283,-.

Saldoen for fondet er per september kr. 1 849 217,-, som er under fastsett grunnkapital (oppstod i 2017) Det er soleis i dag ikkje frie midlar å dele ut.

Årsaka til at saldoen er under grunnkapitalen, er låg bankrente over tid, og at tildelinga av tilskotsmidlar har vore høgare enn renteinntektene dei siste 5 åra, sjølv om tildelinga på det jamne har gått ned over tid.

Oversyn for historisk bruk av fondsmidlar, renteinntekter og fondssaldo, går fram av vedlegg til referatet.

DRØFTING I STYRET:

Fondssparing som alternativ til bankinnskot

I følgje § 6 i vedtektene, «Forvaltning», skal fondet sine midlar plasserast på renteberande konto i bank eller på annan trygg måte. Styret skal i så måte sjå til at kapitalen på fondet gjev ei forsvarleg renteavkastning, samstundes som naudsynt kapital må kunne nyttast på kort varsel.

Med dette som bakgrunn, drøfta styret alternativ plassering av fondsmidlane til bankinnskot, med vekt på avsetjing i fond. Styret meiner at ei slik plassering truleg vil gje vesentleg høgare avkastning enn bankinnskot, og soleis byggje opp fondskapitalen raskare, som grunnlag for tildeling av frie midlar til føremålstenlege tiltak.

Vikåret for ei slik avsetjing må vere at risikoen ikkje vert vurdert til å vere for høg i høve til vilkåret om trygg plassering av fondskapitalen, og at midlane vert tilgjengelege ved behov.

Det var semje om å be administrasjonen i kommunen, ved Rådmannen, vurdere og kome med framlegg til fondssparing for delar av kapitalen, som alternativ til bankinnskot, innafor vedtektene sine rammer.

Styret forstår vedtektene slik at det ikkje er naudsynt med vedtektsending for å flytte pengar frå bankinnskot til fondssparing, og at ei flytting kan avtalast mellom styret og administrasjonen.

Nedsetjing av grunnkapitalen

Styret drøfta òg nedsetjing av den bundne grunnkapitalen i fondet, for å frigjere tilskotsmidlar. Det var semje om å vere varsam med slike grep, ut frå eit ansvarleg og langsiktig forvaltingsperspektiv. Føremålet med fondsforvaltninga er å sikre føreseielege rammer og høg fondskapital over tid. Avhengig av omfang, vil ein reduksjon kunne byggje ned fondet, og berre gje kortsiktig verknad.

Styret meiner det kan vere grunnlag for ein forsiktig reduksjon av grunnkapitalen, frå kr. 1 906 283,- i dag, til kr. 1 800 000-. Oppfatninga er at nedsetjinga tek omsyn til fondet sine interesser og god forvaltingspraksis.

Endring av grunnkapitalen krev vedtektsending, og styret ber administrasjonen lage innstilling til vedtak.

VEDTAK

Styret for Vaksdal landbruksfond ber administrasjonen i Vaksdal kommune, ved Rådmannen, greie ut og føreslå fondssparing av inntil kr. 1 000 000,- av fondskapitalen til fondet, innafor rammene av § 6 «Forvaltning» i fondsvedtektene.

Ei eventuell overføring av kapital frå bankinnskott til fondssparing, skjer etter avtale mellom styret og administrasjonen ,med orientering til kommunestyret.

Styret for Vaksdal landbruksfond gjer framlegg om å setje ned fondet sin bundne grunnkapital frå kr. 1 906 283,- til kr. 1 800 000,-, med verknad frå 01.01.2018. Styret ber administrasjonen, ved Rådmannen, leggje saka fram for kommunestyret til politisk handsaming.

Sak 3 - Søknadar

Fagлага i landbruket i Vaksdal kommune har søkt om kr 10 000,- i stønad frå landbruksfondet til landbruksfest i samband at veterinær Jan Vaksdal går av med pensjon. Festen vart halde på Verpelstad Gard i mars 2017.

Styret gjekk gjennom innstilling til vedtak frå landbruksrådgevar.

VEDTAK

Vaksdal landbruksfond løyver inntil kr 10 000,- til landbruksfest i regi av fagлага i landbruket i Vaksdal kommune, under føresetnad av tilgjengeleg fondskapital.

Sak 4 – Forvaltingspraksis. Handsaming av søknadar, tildeling av tilskot

Det har vore relativt få søknadar til landbruksfondet dei siste år, og handsaminga av søknadane er teke etter kvart som dei er komne inn.

I følge § 7 i vedtektene, er søknadsfristen 1. desember, der handsaming av innkomne søknadar skal gjerast innan utgangen januar, påfølgjande år.

Styret skal gjennomføre felles handsaming av innkomne søknadar mellom 1. desember og 31. januar.

Sal 5 – Andre saker

Styret drøfta kanalar for å informere om landbruksfondet. Informasjon ligg på nettsida til Vaksdal kommune, og gardbrukarar får informasjon om fondet gjennom «Landbruksnytt».

Saka skal drøftast nærare på neste møte i fondsstyret.

Med helsing

Tore Henrik Øye
Rådgevar landbruk

Brevet er godkjent elektronisk og har difor ingen underskrift.

Mottakarar:

Arne Normann

Jarle Audestad

Rune Jetmunn Nesheim

Straume 40

Brualeitet 15

Sørdalsvegen 18

5727

5725

5728

STAMNES

VAKSDAL

EIDSLANDET

SAKSPAPIR

Saksnr	Utval	Type	Dato
72/2017	Formannskap/plan- og økonomiutvalet	PS	23.10.2017
	Kommunestyret	PS	

Sakshandsamar	Arkiv	ArkivsakID
Tore Henrik Øye	Gbnr - 58/2, Komnr - 1251	17/1149

SAMTYKKE TIL KONSESJON VED ERVERV AV LANDBRUKSEIGEDOM GNR. 58, BNR 2, LAVIK I EKSINGEDALEN

Vedlegg:

Landbrukssak gbnr 58/2 og 15 Eksingedalsvegen 1487,5728 Eksingedalen. Søknad om konsesjon ved overtaking av fast eigedom etter konsesjonslova
STRATEGI FOR BU- OG DRIVEPLIKT FOR LANDBRUKSEIGEDOMAR I VAKSDAL KOMMUNE (61802)
(L)(53468)

Rådmannen sitt framlegg til vedtak:

Vaksdal kommune gjev Anita Furevikstrand Seim konsesjon ved erverv av landbrukseigedom gnr. 58, bnr. 2 på Lavik i Eksingedalen i Vaksdal kommune.

Vedtaket er gjort med heimel i konsesjonslova § 9 fjerde ledd, jf. § 1, og i samsvar med «Strategi for praktisering av skjønnnet i saker som gjeld bu- og driveplikt i Vaksdal kommune».

VILKÅR: I medhald av § 11 andre ledd i konsesjonslova, vert det sett følgjande vilkår for konsesjonen:

- Eigedomen skal nyttast som heilårsbustad i den tid Anita Furevikstrand Seim står som eigar. Dersom eigar sjølv buset seg på eigedomen i samsvar med vilkåra i § 6 i konsesjonslova, er buplikta avgrensa til 5 år rekna frå registreringa i folkeregisteret.

Det er driveplikt for jordbruksareala etter § 8 i jordlova.

Søknadane om konsesjon er friteke gebyr for kommunal sakshandsaming grunna slektskaps-konsesjon, jf. § 1 tredje ledd i [Forskrift om gebyr for behandling av konsesjons- og delingsaker](#).

Saksopplysningar:

Bakgrunn

I søknad av 25.09.17, søker Anita Furevikstrand Seim om konsesjon ved erverv av landbrukseigedom gnr. 58, bnr. 2 på Lavik i Eksingedalen i Vaksdal kommune. Heimelshavar Bjørg Ingrid Lavik er

overdragar (mor til ervervar).

Søkjær er i dag busett på landbrukseigedom gnr. 247, bnr. 3 og 5 i Seimsgrend i Voss kommune, med ektefellen som eigar. Søkjær står som drivar av mjølkebruket gjennom føretaket Anita Furevikstrand Seim, org. nummer 912516415. Søkjær skal halde fram med å bu på bruket.

Eigedomen det vert søkt om konsesjon for, har bustadhus og er på over 100 daa totalt, der fulldyrka og overflatedyrka jord utgjer meir enn 35 daa. Eigedomen er soleis konsesjonspliktig i høve til § 4, punkt 4 i konsesjonslova.

Eigedomen fyller krava til odlingsjord etter § 2 i odelslova. Den har vore i familien si eiga i over 20 år, og ervervar er nummer tre i odelsrekkefølga.

På bakgrunn av ervervar sin stilling, er ervervet i utgangspunktet konsesjonsfritt etter § 5 første ledd i konsesjonslova, men som følgje av at ervervar ikkje skal oppfylle lovfesta buplikt etter § 5 andre ledd, må det søkjast om konsesjon.

Eigedomen som skal overdragast, består av to grunneigedomar; gbnr. 58/2 og 58/15. I følgje NIBIO sitt gardskart er totalarealet på 1344,5 daa, fordelt på følgjande markslag:

Fulldyrka jord	Overflatedyrka jord	Innmarksbeite	Produktiv skog	Anna areal
67,2 daa	0 daa	1,6 daa	650,5 daa	625,4 daa

Det er følgjande bygningar på eigedomen:

Type bygning	Frå	Areal	Stand	Merknad
Våningshus I, med to husvære	1967	65 m2+44 m2	Middels	Vert nytta som heilårsbustad
Våningshus II	1881	81 m2	Dårleg	Behov for restaurering
Driftsbygning I	1976	165 m2	Middels	
Driftsbygning II	1930	16 m2	?	Bruk; reiskapshus/avlastingsfjøs
Verkstad	?	58 m	Dårleg	Trong for vedlikehald

Det er knytt jakt-, fiske- og fallrettar til eigedomen. Dagens eigar har aksjar i Fagerdalen kraftverk AS. Desse skal overdragast til ervervar ved overdraging. Skogbruksplan ligg ved søknaden.

Føremålet med ervervet er landbruksproduksjon. I følgje søknaden vert om lag 20 daa fulldyrka jord nytta av dagens eigar til slått og beite for småskala sauehald. Det resterande jordbruksarealet vert leigd vekk til nabobruk, som driv med sauehald og mjølkeproduksjon (skriftleg leigeavtale).

I følgje søknaden skal overdragar halde fram med å bu på garden, med burett til våningshuset. Dagens drift av jordbruksareala skal vidareførast. Ervervar vil ta vare på bygningane, drive skogen på lang sikt og bruke inntekter frå garden sine rettार til beste for eigedomen. Ervervar ynskjer å byggje på og vidareutvikle tilgjengelege ressursar på garden, i lag med familien.

Takstmann Kolbein L. Ure har utarbeidd takst for landbrukseigedomen (dagsett 05.09.2017). Sals- og konsesjonsverdien er sett til kr. 3, 5 millionar. Vedlagt kjøpekontrakt av 18.09.17, viser kr. 1 810,- millionar i kjøpesum, etter åsetesfrådrag og frådrag for burett. Overtakinga er sett til 1. januar 2018.

Vurdering

Heimelsgrunnlag for sakshandsaminga:

- Konesjonslova med Rundskriv M-3/2017 om konsesjon, priskontroll og buplikt.
- Odelslova og anna aktuelt lovverk.

Søknaden er godt opplyst og i tråd med krava i § 12 første ledd i konsesjonslova. Søknaden er fremja innan fristen etter § 13 i lova.

FORHOLD AV TYDING FOR OM KONSESJON SKAL GJEVAST

I følge punkt 8.1 i Rundskriv M-3/2017, skal søkjar sitt *føremål* med ervervet vurderast ut frå samfunnsinteressene som gjer seg gjeldande i saka, jf. § 1 i konsesjonslova. Desse forholda vert teke inn i følgjande vurdering og i konklusjonen, som grunnlag for vedtak.

Konesjonslova §§ 9 og 9 a seier kva som skal vektleggjast ved avgjerd om tildeling av konsesjon for eigedom som skal nyttast til landbruksføremål. Ei punktvis vurdering følgjer:

Særleg vekt

- *Om ervervar sitt føremål vil ivareta omsynet til busetjinga i området:*

Busetjinga i Eksingedalen er bygd opp kring landbruk, og aktiv drift er vilkåret for å oppretthalde folketalet i dalføret. Talet på innbyggjarar er lågt, og det er ei utfordring å halde oppe viktige samfunnsfunksjonar, med påfølgjande konsekvensar for lokalsamfunnet. I dette høve har kommunen mål om å ta vare på og styrkje busetjinga i området. Kommune- styret har difor vedteke strategi for praktisering av skjønnet i saker som gjeld bu- og driveplikt for landbrukseigedomar i kommunen (KOM-022/12). Strategien nemner ulike vurderingar knytt til busetjing, som grunnlag for kommunal sakshandsaming. Mellom anna at det skal leggjast til grunn ei streng praktisering når det gjeld krav til bu- og driveplikt, særleg i Eksingedalen.

I gjeldande sak vert ikkje dagens situasjon endra, sidan planen er at overdragar skal bli buande på landbrukseigedomen. Ervervet fører såleis ikkje til at folketalutviklinga vert svekka, men heller ikkje styrka, sidan ervervar med sin familie ikkje skal flytte til dalen.

I følge Rundskriv M-3/2017, pkt. 8.2.4, kan omsynet til busetjing gjere at søknaden vert avslage, eller at det ved tildeling av konsesjon vert sett vilkår om buplikt, jf. nærare omtale og vurdering under «buplikt som vilkår».

- *Om ervervet vil føre til ei god driftsmessig løysing:*

Utgangspunktet for vurderinga er nasjonalt mål om å skape eit robust landbruk med stabile arbeidsplassar. Bruket har relativt god teigstruktur med lett tilkomst, som grunnlag for effektiv og rasjonell drift. Ervervar vil som før, leige det meste av jordbruksarealet ut til nabobruk. Dette vil styrkje driftsgrunnlaget og den næringsretta drifta for desse bruka, og vurderinga er at den driftsmessige løysinga på eigedomen er god ut frå lokale tilhøve.

- *Omsynet til ei heilskapande ressursforvaltning og kulturlandskap:*

Søkjar gjev klart uttrykk for målet om å drive ei heilskapande ressursforvaltning av både jord- og skogbruksareal, bygningar og kulturlandskapsverdiar. Skjøtsel av areala vil bli gjort gjennom slått/beite, og rettane knytt til vassdragsfall, utmarksbeite og jakt/fiske, skal gjerast nytta av. Inntrykket er at ressursane vil bli disponert slik at produksjonsevna og landskapet vert teke vare på i form av aktiv bruk og langsiktig forvaltning.

- Om ervervar er skikka til å drive eidedomen: Ikkje relevant, jf. § 9 tredje ledd i konsesjonslova

Alminneleg vekt

I følge § 9 fjerde ledd i konsesjonslova, skal det leggjast vekt på *eidedomen sin storleik, avkastingssevne og husforhold* som tilleggsmoment i saker der lovfesta buplikt ikkje skal oppfyllest.

Storleiken på jordbruks- og skogbruksareala på garden, er kring snittet for bruka i Eksingedalen, og såleis langt på veg representativ for bruksstrukturen i vår kommune, dominert av små og mellomstore bruk. Avkastingssevna vert sett på som normalt god for området, og vil bli teken hand om gjennom bortleige av jordbruksareala og skjøtsel av skogen. Våningshuset har ein standard som gjer det eigna som heilårsbustad, sjølv om det kan vere trong for utbetringar.

Vurderinga er at dei nemnde forholda ikkje talar mot å gje konsesjon, men at det vil vere viktig å sikre eidedomen som fast buplass.

Korrigerande moment

I følge § 9 fjerde ledd kan *søklar sin livssituasjon og tilknytning til eidedomen* leggjast vekt som korrigerande moment.

Søklar er oppvaksten i Eksingedalen og budde på garden frå 13 års alder. Ho har soleis tilknytning til staden. Dagens livssituasjon, med hovudansvar for drifta av mjølkebruket i Seimsgrend, er grunngevinga for å ikkje busetje seg på eidedomen. Borna går i dag i barnehage og på barneskule. Det kan vere aktuelt at neste generasjon tek over garden på Lavik med tida.

PRISKONTROLL

I følge § 9 tredje ledd i konsesjonslova, skal ikkje priskontroll etter § 9 a gjennomførast der nær slekt eller personar med odelsrett søker konsesjon fordi lovfesta buplikt ikkje skal oppfyllest. Priskontroll vert difor ikkje vurdert i gjeldande sak.

BUPLIKT SOM VILKÅR

I høve til § 11 andre ledd i konsesjonslova, kan det ut frå omsynet til busetjing, heilskapande ressursforvaltning og kulturlandskap setjast vilkår om buplikt for konsesjonen, og om buplikta skal vere personleg. Utdjuping av forholdet går fram av Rundskriv M-3/2017. pkt. 8.4.2.

I gjeldande sak vert omsynet til busetjing vurdert som det momentet med størst tyding ut frå situasjonen lokalt og kommunalpolitiske føringar, med fastsetting av buplikt som naturleg vilkår.

I følge nemnde rundskriv kan det fastsetjast vilkår om *personleg buplikt* dersom det er klart at dette ivaretek omsynet til stabil busetjing på eidedomen, betre enn om andre enn eigaren bur der. Det same gjeld om eidedomen truleg blir betre teken vare på ved at eigar sjølv bur der, enn andre – og at personleg buplikt truleg aukar aktiviteten i lokalsamfunnet.

Rundskrivet seier vidare at det i saker der eigar ikkje vil eller kan oppfylle lovfesta buplikt, skal vurderast korleis samfunnsinteressene best kan takast vare på. Livssituasjonen kan etter gjeldande omstende gje grunnlag for at buplikta ikkje vert knytt til eigaren sjølv, men til andre. I slike tilfelle kan det ut frå omsyna som talar for buplikt, vere aktuelt å stille vilkår om varig buplikt. Alternativet er ofte å avslå søknaden.

Rådmannen meiner at det ut frå samfunnsinteressene vil vere best at ervervar sjølv buset seg på eigedomen, men at omsynet til livssituasjonen opnar for at vilkår om buplikt vert knytt til andre. Oppfatninga er at ressursforvaltinga og kulturlandskapet på eigedomen vil bli teken hand om på ei god måte, sjølv om ikkje ervervar buset seg på garden. Det kan knyte seg større tvil til aktiviteten i lokalsamfunnet, men det å sikre busetjing på eigedomen gjennom andre, kan òg medverke positivt til dette. Innstillinga er difor å stille vilkår om varig buplikt utan personleg buplikt for ervervar.

Konklusjon

Etter ei samla vurdering finn Rådmannen grunnlag for å gje konsesjon til ervervar, under vilkår av at eigedomen vert nytta som heilårsbustad i den tida ervervar eig eigedomen, jf. framlegg til vedtak.

Landbruksdirektoratet
Eanandoalltodirektoráhtta

Søknad om konsesjon ved overtaking av fast eiendom etter konsesjonslova av 28. november 2003 nr. 98

Det er eit krav at du nyttar dette skjemaet når du søker om konsesjon

Søknaden skal sendast til kommunen der eigedomen ligg

Tøm skjema

Før du fyller ut, bør du undersøke om overtakinga er konsesjonsfri, jf. rettleiinga på side 3 og 4

Til ordføraren i Vaksdal kommune

(kommunen der eigedomen ligg)

Søknad om konsesjon skal sendast til ordføraren der eigedomen ligg innan fire veker etter at avtalen er inngått eller overtakaren har fått rådevelde over eigedomen. På side 3 skal du gjere greie for viktige tilhøve som ikkje går fram av svara som er gitt på spørsmåla i felt 1-22. Skøyte, kjøpekontrakt, leigekontrakt eller annan avtale og dessutan takst skal leggest ved i original eller stadfest avskrift dersom det fins slike dokument. Gjeld overtakinga landbrukseigedom, skal skogbruksplan leggest ved, dersom det fins ein slik plan.

1	Namnet på søkeren (slektsnamn, føre- og mellomnamn) Seim, Anita Furevikstrand	Fødselsnr. (11 siffer)			
2	Adresse Seimsvegen 147, 5708 Voss	Organisasjonsnr. (9 siffer)			
3	Telefonnr. (8 siffer) 47392261 / 48154386	E - postadresse anito86@hotmail.com / nilsmartin@vossoppmaaling.no			
4	Namnet til overdragaren Björg Ingrid Lavik	Fødselsnr. (11 siffer)			
5	Adresse Eksingedalsvegen 1487, 5728 Eidslandet	Organisasjonsnr. (9 siffer)			
6	Nemninga på eigedomen/-ane eller retten/-ane (namn, gnr., bnr., festnr. e.l.) gnr 58 bnr 2 og 15				
7	Kjøpesum/leigesum pr. år (ved arv eller gave skal ein føra opp pårekna verdi) Kjøpesum: kr 1 810 000 (sjå kjøpekontrakt)	Kår av 5-årlig verdi Sjå vedlagt takst			
8	Kommune Vaksdal	Fylke Hordaland			
9	Arealstorleik 1344,5 daa	Korleis arealet fordeler seg på dyrka jord, produktiv skog og anna areal 67,2 daa fulldyrka / 1,6 daa beite / 650,5 daa produktiv skog			
10	Viss det ligg føre ein skogbruksplan, før opp fordelinga på hogstklasse I-V, bonitet og balansekvantum for produktiv skog Skog: 144,7 daa sær s høg bonitet / 428,3 daa høg bonitet / 77,5 daa middels bonitet. Sjå også skogbruksplan. Anna areal: 625, 4 daa (uproduktiv skog, myr, jorddekt fastmark, skrinn fastmark, bebygd osv.)				
Bygningar som står på eigedomen i dag (bustadhus, hytte, driftsbygning, forretningsgard, industri o.l.)					
11	Bygning (type) Våningshus 1	Grunnflate i m ² 109	Byggeår 1967	Kor mange etasjar 2etasje 65kvm	Teknisk tilstand (god, middels eller dårleg) Middels
	Bygning (type) Våningshus 2	Grunnflate i m ² 81	Byggeår 1881	Kor mange etasjar 1,5	Teknisk tilstand (god, middels eller dårleg) Sjå vedlagt takst
	Bygning (type) Driftsbygning 1	Grunnflate i m ² 165+87	Byggeår 1976	Kor mange etasjar 1	Teknisk tilstand (god, middels eller dårleg) Middels
	Bygning (type) Driftsbygning 2	Grunnflate i m ² 200	Byggeår 1930	Kor mange etasjar Låve 60kvm	Teknisk tilstand (god, middels eller dårleg) Sjå vedlagt takst
	Bygning (type) Verkstad	Grunnflate i m ² 58	Byggeår Ukjent	Kor mange etasjar 1	Teknisk tilstand (god, middels eller dårleg) Dårleg
	Bygning (type)	Grunnflate i m ²	Byggeår	Kor mange etasjar	Teknisk tilstand (god, middels eller dårleg)
	Bygning (type)	Grunnflate i m ²	Byggeår	Kor mange etasjar	Teknisk tilstand (god, middels eller dårleg)
Andre bebygningar					

Med sikte på å redusere verksemdene sine oppgaveplikter, kan opplysningane du gir i dette skjema i samsvar med lov om Oppgaveregisteret §§ 5 og 6, heilt eller delvis bli nytta òg av andre offentlege organ som har heimel til å innhente dei same opplysningane. Opplysningar om eventuell samordning kan du få ved førespurnad til Oppgaveregisteret på telefon 75 00 75 00.

12	Rettar som ligg til eigedomen eller som er avtala i samband med overdraginga Tomtefeste/fallrettar i samband med Fagerdalen kraftverk. I tillegg fjellrettar, og stølsrett i stølssameiga på Lavikstølen.
13	Eig eller leiger søkaren, ektemaken hans/hennar eller borna hans/hennar under 18 år annan fast eigedom i kommunen? ☐ Ja ☒ Nei I tilfelle kva for eigedomar?
14	Eig eller leiger søkaren, ektemaken hans/hennar eller borna hans/hennar under 18 år annan fast eigedom i andre kommunar? ☒ Ja ☐ Nei I tilfelle kva for eigedomar? Gnr 247 bnr 3 og 5 i Voss kommune (driftseining i landbruket m/mjølkeproduksjon, eigd av ektefelle)
15	Gjer greie for korleis eigedomen blir nytta i dag (gjeld overtakinga landbrukseigedom, skal ein gjere greie for drifta av eigedomen) I dag vert gnr 58 bnr 2 og 15 i Vaksdal kommune nytta slik: - omlag 20 daa fulldyrka vert nytta til slått og beite for eit mindre sauehald som vert drive av dagens eigar, Bjørg Ingrid Lavik - resterande fulldyrka - og beiteareal vert bortleigd til naboar som driv med større sauehald og mjølkeproduksjon - det vert utført normalt vedlikehald av bygningar, og elles det tilsyn og vedlikehald som normalt vil vera behov for på eigedomen
16	Kva planer har overtakaren for bruken av eigedomen? Bjørg I. Lavik får burett til våningshus1, og det daglege tilsyn/vedlikehald av bygningen. Ho vil fortsette eit mindre sauehald, med hjelp frå overtakaren. Det vert vidareført utleige av resterande slåtte-og beiteareal som før. Overtakaren vil ta vare på bygningane i tunet for framtida. Ho vil drifta skogen til det beste for eigedomen på lang sikt. Inntekter frå rettar som fall(elv), feste, jakt, fiske mm, vil også verta nytta til det beste for eigedomen!
Særskilt for jord- og skogbrukseigedomar (landbrukseigedomar)	
17	Ved overtaking av tilleggsjord skal ein her føra opp gnr. og bnr. på den eigedomen søkaren eig før
18	Kvalifikasjonane til søkaren (teoretisk og/eller praktisk røynsle frå jord- og skogbruk) Oppvaksen/avløysar på 58/2og15.Avløysar hjå andre og.Driv idag 247/3og5.Idag tilsett i Vethe gardsbarnehage AS.
19	Vil søkaren forplikta seg til å busette seg på eigedomen innan 1 – eitt – år og sjølv bu på eigedomen i minst 5 – fem – år samanhangande? ☐ Ja ☐ Nei ☒ Eg søker konsesjon fordi eg ikkje skal busette meg på eigedomen, jf konsesjonslova § 5 annet ledd
20	Har overdragaren annan fast eigedom i kommunen som ikkje følger med i overdraginga? ☐ Ja ☒ Nei I tilfelle kva eigedomar? (gnr./bnr./fnr. o.l)
21	Er det fleire søkarar, skal det opplystast om søkarane er gifte eller sambuarar
22. Underskrift	
Dato 25.09.2017	Underskrifta til overdragaren Bjørg Ingrid Lavik
Dato 25.09.2017	Underskrifta til søkaren Anita Furevikstrand Seim
Desse skal ha melding om avgjerda Bjørg Ingrid Lavik, Eksingedalsvegen 1487, 5728 Eidslandet / Anita Furevikstrand Seim, Seimsvegen 147, 5708 Voss	
Oversyn over vedlegg til søknaden Avtale om overdragelse av aksjer i Fagerdalen kraftverk AS, kjøpekontrakt og takst for gnr 58 bnr 2 og 15, skogbruksplan	
Skjemaet er tilgjengeleg på www.landbruksdirektoratet.no under «Skjema» Spørsmål om utfylling rettast til kommunen.	

Eventuelle tilleggsopplysningar

Tileignar (Anita Furevikstrand Seim) er dotter av overdragar (Björg Ingrid Lavik). Tileignar søker, til tross for slektskap, konsesjon ved overtaking av gnr 58 bnr 2 og 15 i Vaksdal kommune fordi ho ikkje har tenkt å busetja seg på eigedomen.

Tileignar og ektefelle driv idag landbruksdrift på landbrukseigedom gnr 247 bnr 3 og 5 i Voss kommune. Det vert drive på foretak m/orgnr: 912516415 ANITA FUREVIKSTRAND SEIM. Familien er på alle måtar godt etablert her med mjølkeproduksjon som hovuddrift. Buplassen til familien vil fortsetta å vera her.

Overdragar får ved overdragelse av gnr 58 bnr 2 og 15 i Vaksdal kommune burett på eigedomen i våningshus 1 (sjå takst), samt vidarefører dagens drift med mindre sauehald (forpaktning/leige). Lausøyre og buskap er soleis ikkje med i overdraginga. Overdragar er også innstilt på buplikt ("sekundær" buplikt) på eigedomen, om dette er turvande for at det kan gjevast konsesjon og overdragelse kan gjennomførast.

Det er per dags dato ikkje andre bebuande hus på garden. Men eldre hus, våningshus 2 (sjå takst), kan restaurerast på lengre sikt om tileignar vil flytta til eigedomen på eit seinare tidspunkt eller om ungane til tileignar vil flytta til eigedomen på eit seinare tidspunkt når dei vert vaksne. Det er ikkje utenkeleg at dette kan skje i framtida.

Tileignar ser det som positivt og som ein ressurs at overdragar vil fortsetta å bu på landbrukseigedomen, og vidareføra dagens drift. Samarbeidet mellom overdragar og tileignar kjem utvilsamt landbrukseigedomen til gode.

Tileignar sin familie (ektefelle og born) er friluftinteresserte, landbruksinteresserte, og prøver heile tida å finne "vinn vinn" - løysingar til det beste for landbrukseigedomen dei eig og driv, og elles til naboar og lokalsamfunn. Me gjer det me kan for at landbrukseigedomane me eig og har ansvar for, skal sjå mest mogleg levande og velstelt ut, også i ei tid der landbruket er ei svært pressa næring. Me byggjer på og vidareutviklar dei ressursar som tidlegare generasjonar har opparbeidd. Fallrettar og tomtefeste for Fagerdalen kraftverk, samt medeigarskap i Fagerdalen kraftverk AS er eit døme på dette. Me vil ta vare på dette og bruke det til det beste for garden. Kanskje er det fleire unytta ressursar som kan gje landbrukseigedomen fleire bein å stå på.

Me ynskjer det beste for landbrukseigedomen gnr 58 bnr 2 og 15 og Eksingedalen, men erkjenner at me diverre ikkje kan bu på eigedomen når me har landbruksdrift m/mjølkeproduksjon på gnr 247 bnr 3 og 5 i Voss kommune.

Ta gjerne kontakt for ein prat per tlf: Anita (tlf 47392261) / Nils Martin (tlf 48154386)

Rettleiing

Generelt om konsesjonslova

Ei tileigning eller eit kjøp ("ervert") er eit uttrykk for alle måtar ein kan få ein eigedom på; eksempelvis gjennom kjøp, arv, gåve osv. Konsesjon er ei fullmakt frå staten. Den som blir ny eigar av eigedomen er tileignar. Overdragar er førre eigar. Ei konsesjonspliktig tileigning kan ikkje tinglysast utan at det er gitt konsesjon.

[Konsesjonslova av 28. november 2003](#) fastset at alle tileigningar/kjøp ("ervert") av fast eigedom, og stifting av bruksrett for lengre tid enn 10 år, er konsesjonspliktig med mindre det er gjort unntak i lova eller forskrifter fastsette i medhald av lova. Som tileigning/kjøp reknar ein også tileigning/kjøp av delar eller partar i en eigendom.

Er du usikker på om tileigninga/kjøpet er konsesjonspliktig eller har du spørsmål om konsesjonsbehandlinga, kan du spørre kommunen der eigedomen ligg for å få svar.

A. Avhendingar som ikkje treng konsesjon

Det følger av konsesjonslova [§§ 4 og 5](#) og [forskrift om konsesjonsfrihet mv.](#) (fastsett 8. desember 2003) kva tileigningar som er unntatt frå konsesjonsplikta. Hovudregelen er at du kan tileigne deg bebyggd eigedom som ikkje er større enn 100 dekar og heller ikkje har meir enn 35 dekar fulldyrka/overflatedyrka jord utan å søke konsesjon. Det same gjeld tomter til bustad, fritidshus eller naust, og anna ubebyggd areal som er lagt ut til anna enn landbruks-, natur- og friluftsområde og reindrift. Tileigning frå nær familie og tileigningar gjennom odelsrett er også unntatt frå konsesjonsplikt. Konsesjonsfrihet som følger av føresegnene i § 4 første ledd nr. 1-4 og § 5 første ledd nr. 1 og 2 skal godtgjerast ved skjema for eigenfråsegn LDIR-360. Skjemaet er tilgjengeleg på www.landbruksdirektoratet.no under "Skjema". Eigenfråsegna skal leverast til kommunen. Fråsegna skal kontrollrast og stadfestast av kommunen. Kommunen fører kontroll med at konsesjonslova blir følgd.

Eit vilkår for konsesjonsfridom på grunn av ekteskap, slektskap og/eller odelsrett ved tileigning av landbrukseigedom over ein viss storleik er at du busett deg på eigedomen innan eitt år og bur der i fem år. Dette gjeld eigedomar som har meir enn 35 dekar fulldyrka og overflatedyrka areal og/eller meir enn 500 dekar produktiv skog, og som har bygning som er eller har vore i bruk som heilårsbustad, eller har bygning under oppføring der løyve til oppføring av heilårsbustad er gitt. Om du ikkje skal busette deg innan fristen på eitt år, må du søke konsesjon. Du må då krysse av i felt 19 og gjere konsesjonsmyndigheitene merksame på at dette er grunnen til at du søker konsesjon.

B. Kort om saksgangen

Kommunen har avgjerdsmyndigheit i konsesjonssaker. Fylkesmannen/Landbruksdirektoratet er klageinstans.

Føresegn om overføring av myndigheit fastsett 8. desember 2003, er tilgjengeleg på www.landbruksdirektoratet.no og www.lovdatab.no.

Før søknaden kan tas opp til behandling, må du betale eit behandlingsgebyr. Gebyret blir fastsett og kravd inn av kommunen. Du skal ikkje betale gebyr om du har overtatt konsesjonsfritt på grunn av odelsrett eller slektskap, og du søker konsesjon fordi du ikkje skal busette deg på eigedomen.

C. Nærare om utfylling av søknad om konsesjon

Det er viktig at opplysningane i søknaden blir gitt så fullstendig som mogleg. Dette kan mellom anna bidra til å redusere saksbehandlingstida og sikre at saka blir behandla på rett faktisk grunnlag.

Felta 1 - 5

Både overdragaren og du som søker konsesjon, må opplyse om namn og adresse, fødsels- eller organisasjonsnummer. Juridiske personar (til dømes aksjeselskap) nyttar eit organisasjonsnummer. Organisasjonsnummeret får ein ved å vende seg til Enhetsregisteret (Brønnøysundregistra www.brreg.no). Opplyse om telefonnummer og eventuell e-postadresse når du tar kontakt med registeret.

Felta 6 - 11

Om avhendinga omfattar fleire gards- og bruksnummer, må alle førast opp i felt 6. Gjeld søknaden konsesjon på feste, skal du føre opp festenummeret dersom eit slik fins. Gjeld søknaden konsesjon på stifting eller avhending av andre rettar knytt til fast eigedom som inneber konsesjonsplikt etter § 3 i konsesjonslova, skal retten beskrivast (grusrett, utbyggingskontrakt o.l.).

I felt 7 skal du føre inn kjøpesummen for eigedomen. Gjeld søknaden konsesjon på leige av eigedomen, skal leigesummen pr. år førast opp. Om du har overtatt eigedomen ved arv eller gåve, skal sannsynleg verdi for dette fyllast inn i feltet. Hefter det kårtingar på eigedomen, skal verdien av dissa førast opp. Døme på kårtingar er burett og naturalia (mjølk, poteter, ved, snørydding o.l.). Kårforpliktingar som ikkje er bundne til kvart år, skal førast opp som 5-årig verdi. Ytterlegare opplysningar om omfattande kårtingar som burett og liknande, mellom anna om sannsynleg varigheit, skal gå fram av kjøpekontrakt eller saksutgreiinga under behandlinga av konsesjonssøknaden. Dersom lausøyre følgjer med i avhendinga, skal verdien førast opp i feltet for dette.

Du treng ikkje fylla ut felt 7 dersom du har overtatt konsesjonsfritt på grunn av odelsrett eller slektskap og du søker konsesjon fordi du ikkje skal busette deg på eigedomen.

I felt 8 skal du føre opp kommune og fylke eigedomen ligg i. I felt 9 skal opplysningar om totalarealet til eigedomen eller eigedomane fyllast ut. Dersom tileigninga gjeld fleire gards- og bruksnummer, skal alle reknast med. I tillegg skal det opplysast om korleis arealet til eigedomen fordeler seg på ulike arealkategoriar. I feltet for dyrka jord skal det førast opp fulldyrka jord, overflatedyrka jord og innmarksbeite. I feltet for produktiv skog fører du opp skog med produksjonsevne på minst 100 liter (0,1 kubikkmeter) per dekar per år. Som anna areal reknar ein myr, grunnlendt mark, uproduktiv mark, fjell i dagen o.l. Sjå www.gardskart.skogoglandskap.no for meir informasjon om din eigedom.

Føreligg det skogbruksplan for eigedomen, må du oppgi fordeling på hogstklasse I-V og bonitet, og balansekvantumet for den produktive skogen.

I felt 11 skal du føre opp kva bygningar som står på eigedomen i dag (til dømes bustadhus, kårbustad, hytte, driftsbygning, forretningsbygg, industribygg, seter o.l.). I tillegg skal grunnflata for kvar enkelt bygning spesifiserast i kvadratmeter og talet på etasjar. Om du har opplysningar om den tekniske tilstanden til bygningen (god, middels eller dårleg) og byggeår, (til dømes frå takst over eigedomen) skal dette førast opp.

Feltene 12 - 16

Følgjer andre rettar med i avhendinga, skal du føre desse opp i felt 12. Døme på slike rettar er beiterett (til dømes i utmark), strandrett, jakt- og fiskerett, hogstrett, allmeningsrett, slåtterrett o.l. Om du, ektefellen din eller dine born under 18 år eig eller leiger andre eigedomer i kommunen eller i andre kommunar, skal gards- og bruksnummer på desse førast opp i høvesvis felt 13 og 14. I felt 15 skal du beskrive korleis eigedomen blir brukt i dag. For landbrukseigedomar skal det gå fram om eigedomen blir drive med husdyrhald, planteproduksjon e.l. I felt 16 skal du opplyse kva eigedomen skal brukast til. Eit døme på slik bruk kan være tileigning til fritidseigedom, landbruksformål eller industri.

Feltene 17 - 21

Skal eigedomen du søker konsesjon på nyttast som tilleggsjord til anna eigedom du eig frå før, må du føre opp gards- og bruksnummer på denne eigedomen. I felt 18 skal du opplyse om kva for teoretisk utdanning og/eller praktisk erfaring innanfor jord- og skogbruk du har.

Du treng ikkje å fylla ut felt 18 om du har tatt over eigedomen konsesjonsfritt på grunn av odelsrett eller slektskap og du søker konsesjon fordi du ikkje skal busette deg på eigedomen.

I felt 19 må du krysse av for om du vil forplikte deg til å busette deg på eigedomen innan eitt år og sjølv bu der i minst 5 år samanhengande. Er tileigninga i utgangspunktet konsesjonsfri på grunn av ekteskap, slektskap eller odelsrett, og du søker konsesjon fordi du ikkje skal busette deg på eigedomen, jf punkt A, må du krysse av for dette alternativet i felt 19. Du kan gi nærare opplysningar om bakgrunnen for at du ikkje skal busette deg på eigedomen på side 3, under "Eventuelle tilleggsopplysningar", eller ved å legge ved eige brev.

Gjeld søknaden ein jord- eller skogbrukseigedom, skal det i samband med behandlinga av konsesjonssøknaden vurderast om det er nødvendig med delingssamtykke etter § 12 i lov av 12. mai 1995 nr. 23 om jord (jordlova). I felt 20 må du derfor opplyse om overdragaren eig annan fast eigedom i kommunen enn den som no blir avhenda. Er det fleire som søker konsesjon på same landbrukseigedom, må det opplysast om søkarane er gift, sambuarar eller partnarar i felt 21.

Felt 22

Både du som tileignar og overdragaren må skrive under på konsesjonssøknaden. For umyndige - personar under 18 år eller umyndiggjorte - må verja skrive under. Advokatar kan skrive under på vegner av partane om det ligg føre fullmakt.

VAKSDAL KOMMUNE

SAKSPAPIR

Utval	Møtedato	Saksnr	Sakshands.
Formannskap/plan- og økonomiutvalet	07.05.2012	022/12	PN
Kommunestyret	21.05.2012	022/12	PN

Saksansvarleg Per Nordmark	Arkiv FA-V63, TI-&00	Journalpostnr 12/2299
--------------------------------------	--------------------------------	---------------------------------

STRATEGI FOR BU- OG DRIVEPLIKT FOR LANDBRUKSEIGEDOMAR I VAKSDAL KOMMUNE

Rådmannen si innstilling:

Vaksdal kommune vedtek:

"Strategi for praktiseringa av skjønnet i saker som gjeld bu- og driveplikt i Vaksdal kommune," slik denne er formulert i saksframstillinga, og datert 17.04.2012.

Ved handsaming av saker som gjeld bu- og driveplikt på landbrukseigedomar skal strategien leggjast til grunn.

Strategien vert gjort gjeldande frå den er vedteken, og gjeld inntil vidare.

Utval: Kommunestyret
Møtedato: 21.05.2012
Sak: KOM-022/12

Behandling i møtet:

Anneli Vatle Lilletvedt fremja rådmannen si innstilling på nytt.

Røysting:

Formannskapet si tilrådinging vart sett opp mot framlegget frå Anneli Vatle Lilletvedt. 5 røysta for framlegget frå Anneli Vatle Lilletvedt (H, FRP) som dermed fall.

Vedtak:

Vaksdal kommune vedtek:

"Strategi for praktiseringa av skjønnet i saker som gjeld bu- og driveplikt i Vaksdal kommune," slik denne er formulert i saksframstillinga, og datert 17.04.2012, med endringar som framgår av framlegg frå Sigmund Simmenes.

Ved handsaming av saker som gjeld bu- og driveplikt på landbrukseigedomar skal strategien leggjast til grunn.

Strategien vert gjort gjeldande frå den er vedteken, og gjeld inntil vidare.

Utval: Formannskap/plan- og økonomiutvalet
Møtedato: 07.05.2012
Sak: FPØ-022/12

Behandling i møtet:

Endringsframlegg frå Sigmund Simmenes på vegner av AP, SP, KRF:

S. 24 – 27: Framlegg til oppdatert strategi

Del 1, s. 24: Strategi for bu- og driveplikt for landbrukseigedomar i Vaksdal kommune

Mål, første avsnitt, siste linjer:

- Landbruk skal ha særleg prioritet i Eksingdalen m/Eidslandet, Bergsdalen. *I desse områda er det særst viktig at eigaren bur på bruket (Helle og Sædalen går ut).*

Mål, andre avsnitt, siste linjer:

- Landbruksnæringa på staden og for komande generasjonar. *Det er eit mål at den som eig landbrukseigedom i kommunen bur på eigedomen.*

Resten av andre avsnitt (4 linjer) går ut.

Del 2, s. 25: Retningslinjer for praktiseringa av saker som gjeld bu- og driveplikt for i Vaksdal kommune

Punkt 3 Krav om buplikt

Første avsnitt, første linje:

- Det kommunale skjønnet legg til grunn at det *skal* krevjast buplikt på landbrukseigedomar

Andre avsnitt, første linje:

- Det *skal* krevjast buplikt for landbrukseigedomar som oppfyller krava under første avsnitt, men der bruket er veglaust eller

Siste avsnitt før punkt 4 s. 26:

- Gode hus talar for buplikt. Dårlege hus talar for *utsetjing* frå å bu på eigedomen, *i påvente av utbetring.*

Resten av dette avsnittet går ut

Fagsjef plan og landbruk Per Nordmark orienterte

Anneli Vatle Lilletvedt gjorde merksam på at ho ville avventa til kommunestyremøtet med å ta stilling til framlegget, og gjekk i første omgang inn for rådmannen si innstilling.

Røysting:

Framlegget frå Sigmund Simmenes vart sett opp mot rådmannen si innstilling:

Framlegget fekk 5 røyster (AP, SP, KRF) og vart vedteke.

Tilråding:

Vaksdal kommune vedtek:

”Strategi for praktiseringa av skjønnet i saker som gjeld bu- og driveplikt i Vaksdal kommune,” slik denne er formulert i saksframstillinga, og datert 17.04.2012, og med endringar som framgår av framlegg frå Sigmund Simmenes.

Ved handsaming av saker som gjeld bu- og driveplikt på landbrukseigedomar skal strategien leggast til grunn.

Strategien vert gjort gjeldande frå den er vedteken, og gjeld inntil vidare.

Saksframstilling:

Den store samanheng

Det har skjedd, og skjer framleis vesentlege endringar når det gjeld bruksstruktur og økonomiske rammevilkår i landbruket i Noreg.

Etter nasjonale politiske målsetjingar skal landbruksressursane takast vare på og haldast i hevd, og den nasjonale matproduksjonen skal aukast. Dette kjem mellom anna til uttrykk i stortingsmelding nr 9, 2011 – 2012.

Matproduksjonen i verda må aukast med 70 % innan 2050.

I Noreg vil folketalet auka med 1 mill til 2030. For å halda tritt med dette er det eit nasjonalt mål å auka matproduksjonen med 1% i året.

Sitasjonen i Vaksdal

I Vaksdal kommune har brukstalet gått kraftig ned dei seinare år. På ca 10 år er tal driftseiningar som mottok produksjonstilskot redusert frå 90 til 51. Av desse 51 er 4 samdrifter.

I tillegg kjem nokre bruk med liten produksjon som ikkje mottok produksjonstilskot.

Produksjonen fordeler seg slik:

18 bruk/ samdrifter har mjølkeproduksjon,

40 bruk har sau,

3 bruk har gris

1 samdrift har geit.

I kommunen er det om lag 250 landbrukseigedomar. Mellom 150 - 200 av desse har ikkje drift med noko vesenteleg økonomisk avkastning.

Behov for areal

Landbruksressursane er avgrensa her i kommunen. Samstundes er det kontinuerleg krav om auka produktivitet for å oppretthalda lønsemda. Dette krev bruk av meir innkjøpte innsatsfaktorar, og bruk av større areal.

I Vaksdal kommune med generelt små bruk fører dette til at dei bruka som opprettheld drifta er avhengige av å utnytta areal på nabobruk. Difor vert mykje av jorda på nedlagde bruk halde vedlike. Men med auka produktivitetskrav vert berre dei beste og mest rasjonelle areala brukt. Undersøkingar har vist at når jorda vert drive ved bortleige vert om lag 30% mindre areal drive, enn når eigaren driv sjølv.

Nabobruk har gjerne behov for areala for å oppretthalda produksjonen og innteninga. For å motta produksjonstilskot for leigde areal er det krav om langsiktige leigeavtalar for heile arealet; 10-års avtalar.

Etter jordlova har einkvar eigar av jordbruksjord plikt til å halda jorda i hevd.

Dette kan gjerast ved å driva sjølv, eller ved å leiga bort jorda. Men ved bortleige er det då krav om avtale på 10 år, og at all jordbruksjorda vert leigd bort. Det er og eit vilkår at utleigar ikkje kan seia opp avtalen.

Så både for eigar og leigar er det plikt til å ha langsiktige avtalar.

I mange tilfelle vil det difor ta lang tid for ein ny eigar av eit bruk får tilgang til jordbruksareala.

Dette gjer det ekstra vanskeleg for nye eigarar å etablere seg på landbrukseigedomar som ikkje har vore drivne som sjølvstendige bruk.

For areal som ikkje er nytta som ein aktiv og inntektsgjevande ressurs er det ei stor utfordring å innfri kravet i jordlova om å halda all jordbruksjord i hevd. Små og tungdrivne parsellar som vi har mykje av i Vaksdal kommune er ei særleg utfordring.

Strategi for praktiseringa av skjønnnet i bu- og drivepliktssaker i Vaksdal kommune, vedteke sept 2001.

Vaksdal kommune gjorde 2001 ein gjennomgang av aktuelt lovverk og rundskriv frå landbruksdepartementet og tolka dette inn i situasjonen i kommunen.

LMT-utvalet i Vaksdal kommune vedtok september 2001 ein strategi for praktiseringa av skjønnnet i bu- og drivepliktsaker i kommunen.

Det vart då vedteke ein visjon og definert mål for korleis arealressursane skal brukast. Det vart vidare vedteke retningslinjer for korleis kommunen skulle praktisera skjønnnet i bu- og drivepliktsaker for å oppnå måla og nærma seg visjonen.

Etter at denne visjonen vart vedteken er det gjort endringar i lovverket.

Strategien er i denne saksframstillinga oppdatert i samsvar med gjeldande lovverk, og tilpassa situasjonen i landbruket i kommunen i 2012.

I eit vedlegg er det gjort greie for korleis bruka med størst drift nyttar leigeareal på nabobruk. Denne framstillinga er gjort for dei viktigaste landbruksområda: Eksingedalen, Bergsdalen og Sedalen.

For utvalde område og bruk er dette og vist i kart. Kart vert lagt fram i møte.

Lovgrunnlaget pr mars 2012:

Jordlova

Kap. IV. Vern av dyrka og dyrkbar jord m.v.

§ 1. Føremål

Denne lova har til føremål å leggja tilhøva slik til rette at jordviddene i landet med skog og fjell og alt som høyrer til (arealressursane), kan verte brukt på den måten som er mest gagnleg for samfunnet og dei som har yrket sitt i landbruket.

Arealressursane bør disponerast på ein måte som gir ein tenleg, variert bruksstruktur ut frå samfunnsutviklinga i området og med hovudvekt på omsynet til busetjing, arbeid og driftsmessig gode løysingar.

Ein samfunnsgagnleg bruk inneber at ein tek omsyn til at ressursane skal disponerast ut frå framtidige generasjonar sine behov. Forvaltninga av arealressursane skal vera miljøforsvarleg og mellom anna ta omsyn til vern om jordsmonnet som produksjonsfaktor og ta vare på areal og kulturlandskap som grunnlag for liv, helse og trivsel for menneske, dyr og planter.

§ 8. Driveplikt

Jordbruksareal skal drivast. Ny eigar må innan eitt år ta stilling til om han eller ho vil drive eigedommen sjølv eller leige bort jordbruksarealet etter føresegnene i andre ledd.

Driveplikta kan oppfyllest ved at arealet vert leigd bort som tilleggsjord til annan landbrukseigedom. Det er ein føresetnad for at driveplikta er oppfylt ved bortleige at leigeavtala er på minst 10 år om gongen utan høve for eigaren til å seie ho opp. Avtala må føre til driftsmessig gode løysingar og vere skriftleg. Avtaler som fører til driftsmessig uheldige løysingar, kan følgjast opp som brot på driveplikta. Ei leigeavtale

som er i strid med andre, tredje eller fjerde punktum, kan ikkje gjerast gjeldande mellom partane eller i høve til offentlege styresmakter.

Finn departementet at jordbruksareal ikkje vert drive, kan eigaren påleggjast å leiga jorda bort for ei tid av inntil 10 år, eller at jorda skal plantast til med skog, eller tiltak av omsyn til kulturlandskapet. Om pålegg ikkje er etterkome når fristen er ute, kan departementet gjera avtale om bortleige av heile eller delar av jorda for ei tid av inntil 10 år.

§ 8a. Fritak frå driveplik

Departementet kan etter søknad gi fritak frå driveplikta etter § 8 anten heilt ut eller for ei viss tid.

Ved avgjerd av søknaden skal det leggjast vekt på kor viktig det er å halde jordbruksarealet i hevd, på bruksstorleiken, avkastningsevna på arealet og på om det i området der eigedomen ligg, er bruk for jordbruksarealet som tilleggsjord. Det skal òg leggjast vekt på søkjaren sin livssituasjon.

§ 9. Bruk av dyrka og dyrkbar jord

Dyrka jord må ikkje brukast til føremål som ikkje tek sikte på jordbruksproduksjon. Dyrkbar jord må ikkje disponerast slik at ho ikkje vert eigna til jordbruksproduksjon i framtida.

Departementet kan i særlege høve gi dispensasjon dersom det etter ei samla vurdering av tilhøva finn at jordbruksinteressene bør vika. Ved avgjerd skal det mellom anna takast omsyn til godkjende planar etter plan- og bygningslova, drifts- eller miljømessige ulemper for landbruket i området, kulturlandskapet og det samfunnsgagnet ei omdisponering vil gi. Det skal òg takast omsyn til om arealet kan førast attende til jordbruksproduksjon. Det kan krevjast lagt fram alternative løysingar.

Samtykke til omdisponering kan givast på slike vilkår som er nødvendige av omsyn til dei føremåla lova skal fremja.

Dispensasjonen fell bort dersom arbeid for å nytta jorda til det aktuelle føremålet ikkje er sett igang innan tre år etter at vedtaket er gjort.

Departementet kan påby at ulovlege anlegg eller byggverk vert tekne bort.

Konsesjonslova

Kapittel 3. Overdragelser som ikke trenger konsesjon, nedsatt konsesjonsgrense mv. § 4. (unntak på grunnlag av eiendommens karakter)

Konsesjon er ikke nødvendig ved erverv av:

1. ubebygde enkelttomter for bolig eller fritidshus, dersom tomten ikke er større enn 2 dekar og er godkjent fradelt etter plan- og bygningsloven og jordloven.
2. ubebygde enkelttomter for bolig eller fritidshus som ligger i et område som i kommuneplanens arealdel eller reguleringsplan etter plan- og bygningsloven er utlagt til bebyggelse og anlegg, og der tomteinndelinger foretatt eller godkjent av bygningsmyndighetene.
3. andre ubebygde arealer, dersom de ligger i et område som i reguleringsplan er regulert til annet enn landbruks-, natur- og friluftsføremål samt reindrift, eller som i kommuneplanens arealdel er lagt ut til bebyggelse og anlegg.
4. bebygd eiendom, ikke over 100 dekar, der fulldyrka og overflatedyrka jord ikke er mer enn 25 dekar.

Konsesjonsfriheten etter første ledd nr. 1 og 2 er betinget av at tomten blir bebygd innen 5 år.

Konsesjonsfriheten etter første ledd nr. 3 er betinget av at erververen ikke foretar bruksendring i strid med planen.

I områder som er regulert i reguleringsplan, er konsesjonsfriheten etter første ledd nr. 4 betinget av at erververen ikke foretar bruksendring i strid med planen. Det samme gjelder når eiendommen i kommuneplanens arealdel er lagt ut til bebyggelse og anlegg eller til landbruks-, natur- og friluftsmål samt reindrift. Konsesjonsfriheten etter første ledd nr. 4 kan settes ut av kraft ved forskrift etter § 7 første ledd.

Endret ved lover 27 juni 2008 nr. 71 (ikr. 1 juli 2009 iflg. res. 12 juni 2009 nr. 638), 19 juni 2009 nr. 98, se dens IX (ikr. 1 juli 2009 iflg. res. 26 juni 2009 nr. 848).

§ 5. (unntak på grunnlag av erververens stilling)

Konsesjon er ikke nødvendig når erververen er:

1. eierens ektefelle, eller er i slekt med eieren eller eierens ektefelle i rett oppstigende eller nedstigende linje eller i eierens eller ektefellens første sidelinje til og med barn av søsken, eller er i svogerskap med eieren i rett oppstigende linje, forutsatt at eieren har sitt konsesjonsforhold i orden. Konsesjonsplikt kan likevel følge av § 7 annet ledd.
2. odelsberettiget til eiendommen.
3. staten.
4. den fylkeskommune eller kommune der eiendommen ligger, såfremt ervervet gjelder en eiendom i område som omfattes av kommuneplan eller reguleringsplan etter plan- og bygningsloven, og eiendommen i planen er utlagt til annet enn landbruksområde eller ervervet skjer ved ekspropriasjon. Et kommunalt tomteselskap der vedkommende kommune har minst halvparten av kapitalen og flertallet i styret, likestilles med kommunen når det gjelder konsesjonsfrihet etter dette nummer.
5. bank eller annen institusjon som Kongen har godkjent i denne sammenheng, når ervervet skjer gjennom tvangssalg for å redde en fordring som erververen har panterett for i eiendommen. Eiendommen må selges videre innen to år. Fristen regnes fra stadfestingen av auksjonsbudet og kan forlenges av departementet.

Ved erverv av bebyggt eiendom hvor fulldyrka og overflatedyrka jord er mer enn 25 dekar, eller eiendommen består av mer enn 500 dekar produktiv skog, er konsesjonsfriheten etter første ledd nr. 1 og 2 betinget av at erververen bosetter seg på eiendommen innen ett år og selv bebor den i minst 5 år. Som bebyggt eiendom regnes her eiendom med bebyggelse som er eller har vært brukt som helårsbolig. Det samme gjelder eiendom med bebyggelse som ikke er tatt i bruk som helårsbolig, herunder eiendom med bebyggelse under oppføring dersom tillatelse til bebyggelse er gitt med sikte på boligformål. Erverver gjenlevende ektefelle eiendom fra sin avdøde ektefelle som eier eller ved uskifte, skal botiden gjenlevende har gjennomført før overtagelsen regnes mot pliktiden.

Første og annet ledd gjelder tilsvarende for samboere i ekteskapslignende forhold. Som samboere etter bestemmelsen her regnes samboere som fyller vilkårene i arveloven § 28 a.

§ 6. (bopliktens innhold)

Erverver som etter § 5 annet ledd har boplikt på en eiendom, skal ta eiendommen som sin reelle bolig. En eiendom er tatt som reell bolig hvis eieren er registrert bosatt på eiendommen etter regler fastsatt i eller i medhold av lov 16. januar 1970 nr. 1 om folkeregistrering.

§ 7. (nedsatt konsesjonsgrense for bebygd eiendom) (§ 7 ikke aktuell i Vaksdal kommune)

For eiendom som omfattes av unntaket i § 4 første ledd nr. 2 eller 4, kan Kongen ved forskrift sette konsesjonsfriheten etter § 4 første ledd nr. 2 eller 4 og § 5 første ledd nr. 1 ut av kraft for:

1. bebygd eiendom som er eller har vært i bruk som helårsbolig,
2. eiendom med bebyggelse som ikke er tatt i bruk som helårsbolig, herunder eiendom med bebyggelse under oppføring, i områder som i reguleringsplan etter plan- og bygningsloven er regulert til boligformål,
3. ubebygd tomt som er regulert til boligformål.

Er det ikke fastsatt i forskrift etter første ledd at konsesjonsfriheten etter § 5 første ledd nr. 1 er satt ut av kraft, gjelder konsesjonsfriheten for nærstående etter § 5 første ledd nr. 1 bare dersom eieren har hatt tinglyst hjemmel til eiendommen de siste 5 årene forut for overdragelsen. Til denne eiertiden regnes også den tid andre som faller inn under § 5 første ledd nr. 1 i forhold til erververen har eid eiendommen. Dør eieren før 5-årsfristen er ute, gjelder konsesjonsfriheten etter § 5 første ledd nr. 1 fullt ut.

Konsesjonsplikt etter forskrift gitt i medhold av første ledd, gjelder ikke når erververen forplikter seg til at eiendommen skal brukes til helårsbolig i den tiden han eier eiendommen, enten av ham selv eller andre.

En eiendom er i bruk som helårsbolig etter tredje ledd når erververen eller andre har tatt eiendommen i bruk som sin reelle bolig, jf. § 6.

Fristen for bosetting etter tredje ledd er ett år regnet fra ervervet.

Forskrifter etter første ledd kan bare fastsettes etter anmodning fra kommunen, og så langt det anses nødvendig for å hindre at eiendommer som bør brukes til helårsbolig blir brukt til fritidsformål.

§ 8. (forskrift om krav til opplysninger etter §§ 4, 5 og 7)

Departementet kan gi forskrifter om hvilke opplysninger som må foreligge for at et erverv kan sies å gå inn under §§ 4, 5 og 7, og om hva som er fulldyrka og overflatedyrka jord etter § 4 første ledd nr. 4.

Kapittel 4. Forhold av betydning for om konsesjon skal gis

§ 9. (særlige forhold for landbrukseiendommer)

Ved avgjørelsen av søknad om konsesjon for erverv av eiendom som skal nyttes til landbruksformål skal det legges særlig vekt på:

1. om den avtalte prisen tilgodeser en samfunnsmessig forsvarlig prisutvikling,
2. om erververs formål vil ivareta hensynet til bosettingen i området,
3. om ervervet innebærer en driftsmessig god løsning,
4. om erververen anses skikket til å drive eiendommen,
5. om ervervet ivaretar hensynet til helhetlig ressursforvaltning og kulturlandskapet.

Konsesjon skal i alminnelighet ikke gis dersom det ved ervervet oppstår sameie i eiendommen, eller antallet sameiere økes.

Det kan gis konsesjon til selskaper med begrenset ansvar. Det skal legges vekt på hensynet til dem som har yrket sitt i landbruket.

Første ledd nr. 1 og 4 gjelder ikke sak der nær slekt eller odelsberettiget søker konsesjon fordi de ikke skal oppfylle boplikten etter § 5 annet ledd. I slik sak skal det i tillegg til første ledd nr. 2, 3 og 5 blant annet legges vekt på eiendommens størrelse,

avkastningsevne og husforhold. Søkerens tilknytning til eiendommen og søkerens livssituasjon kan tillegges vekt som et korrigerende moment.

Odelstlova

§ 2. Krav til arealstorleik

Ein eigedom blir rekna som odlingsjord når fulldyrka eller overflatedyrka jord på eigedomen er over 25 dekar, eller det produktive skogarealet på eigedomen er over 500 dekar.

Med til arealgrunnlaget blir rekna eigedomen sin del i realsameige.

Kap. VII. – Om bu- og driveplikt.

§ 27. Utsetjing av sak om odelsløysing eller offentleg skifte ved søknad om konsesjon eller fritak frå driveplikt

Når det i samband med odelsløysing eller offentleg skifte blir søkt om konsesjon fordi buplikta ikkje skal oppfyllest, eller om fritak frå driveplikt, skal retten utsetje den endelege avgjerda i saka til konsesjons- eller fritaksspørsmålet er avgjort.

§ 28. Odelsløysing og tilbakesøkjing ved brot på bu- og driveplikt

Dersom ein odelsrettshavar ikkje oppfyller vilkår om buplikt etter konsesjonslova § 5 andre stykket, eller driveplikt etter jordlova § 8, kan andre odelsrettshavarar innan fem år etter at overtakinga fann stad, søkje eigedomen løyst på odel utan hinder av om eigaren måtte ha betre odelsrett.

Har eigaren fått eigedomen ved odelsløysing, kan også saksøkte i løysingssaka søkje eigedomen tilbake når vilkår om bu- og driveplikt ikkje blir oppfylte. Det same gjeld om eigaren, før tidsfristen etter første stykket er ute, avhender eigedomen til nokon som ikkje har odelsrett. Som avhending blir også rekna forpakting eller annan liknande total bruksrett. Krav om tilbakesøkjing etter dette stykket står tilbake for odelsrettshavarane sin løysingsrett etter første stykket.

Når odelsløysinga eller tilbakesøkjinga er fullført, fell odelsretten for den tidlegare eigaren bort. Er odelsløysinga eller tilbakesøkjinga fullført av nokon som ikkje høyrer til den tidlegare eigaren si line, fell odelsretten bort også for denne lina.

Vaksdal kommune si handsaming av saker som gjeld buplikt.

Nokre døme.

Gnr.66, bnr 1 Brakestad

Eigedomen har:

- 77,5 da fulldyrka jord
- 7 da overflatedyrka jord
- 14 da innmarksbeite
- 200 da produktiv skog
- 339 da anna areal
- 637 da totalareal

I tillegg kjem 1/2-part av felles utmark på 11 000 da.

Dette bruket vart overtatt av Oddvar Brakestad 01.07.1986.

Det vart søkt om fritak frå buplikta då Oddvar Brakestad bur i Kvam.

Landbruksnemnda i Vaksdal kommune handsama søknaden og gav fritak i 5 år. Deretter søkte Oddvar Brakestad om dispensasjon for utsetjing av buplikta. Søknaden vart handsama av fylkeslandbruksstyret 09.03.1987. Fylkeslandbruksstyret gjorde slikt vedtak:

“Fylkeslandbruksstyret gjev Oddvar Brakestad utsetjing med oppfylting av bu- og driveplikta til 14.04.1997.”

01.04.1997 minna landbrukskontoret i Vaksdal kommune Oddvar Brakestad om fylkeslandbruksstyret sitt vedtak. 23.04.1997 kalla landbrukskontoret i Vaksdal kommune Oddvar Brakestad inn til møte på bakgrunn av at han ikkje hadde oppfylt buplikta.

Det var deretter møter og kontaktar mellom kommunen og Oddvar Brakestad. Han ønskte ikkje å busetja seg på garden, men ønskte heller ikkje å selja. Han engasjerte seg for å oppretthalda drifta og nytta nokre år forpaktar.

I mai 2005 søkte Oddvar Brakestad om konsesjons til eigedomen for å få fritak frå buplikta.

Søknaden vart handsama av fylkeslandbruksstyret 29.04.2005. Frå vedtaket:

"Fylkeslandbruksstyret gjev Oddvar Brakestad konsesjon til å overta gnr 66 bnr 1 i Vaksdal.

Det vert sett som vilkår for konsesjonen at ervervaren eller annan person buset seg på eigedomen innan 1. januar 2008 og bur på eigedomen og driv den i minst 5 år i samanheng."

Oddvar Brakestad har ikkje oppfylt desse vilkåra.

Kommunen har ikkje sett i gang tvangstiltak.

Mogeleg bruk av tvangstiltak framgår av lovteksten under.

§ 16 i konsesjonslova: (overtredelse av konsesjonsvilkår)

For overtredelse av vilkår som er satt for konsesjon i henhold til denne loven, kan Kongen fastsette en tvangsmulkt som påløper inntil forholdet er bragt i orden, eller som forfaller for hver overtredelse. Pålegg om mulkt er tvangsgrunnlag for utlegg.

Dersom en konsesjon er gitt på grunnlag av uriktige eller ufullstendige opplysninger om forhold av vesentlig betydning, eller erververen overtrer fastsatte vilkår av vesentlig betydning, kan konsesjonen trekkes tilbake.

Blir konsesjonen trukket tilbake, skal det fastsettes en frist for innehaveren til å sørge for at eiendommen blir overdratt til noen som lovlig kan erverve den. Oversittes fristen, får § 19 tilsvarende anvendelse.

§ 17. i konsesjonslova (kontroll med at vilkår overholdes m.m.)

Kommunen og fylkesmannen skal føre kontroll med at vilkår som er satt for konsesjon, blir overholdt. Kommunen skal straks melde fra til fylkesmannen om forhold som nevnt i § 16 annet ledd. Det samme gjelder dersom kommunen får kjennskap til erverv som mangler nødvendig konsesjon etter denne loven.

Kongen kan bestemme at andre sakkyndige organer skal utføre gjøremålene etter denne paragrafen istedenfor eller i tillegg til fylkesmannen eller kommunen.

Gnr 55, bnr 1 Vetlejord

Eigedomen har:

- 32 da fulldyrka jord
- 8 da overflatedyrka jord
- 8 da innmarksbeite
- 750 da produktiv skog
- 2200 da anna areal
- 2998 da totalareal

11.11.2002 overtok Ruth Patterson eigedomen frå dødsbu. Det var trong for opprusting av bygningar og vassforsyning på eigedomen. Det vart søkt om fritak frå buplikt til nov. 2008, i 6 år.

Formannskapet i Vaksdal kommune gjorde vedtak om å gjeva fritak til 1. mai. 2006. Det vart søkt om ytterlegare fritak.

Formannskapet i Vaksdal kommune gjorde 04.09.2006 nytt vedtak om å gjeva forlenga fritak til 1. jan. 2007. Det vart klaga på dette vedtaket då det var ønske om lengre fritak. Fylkeslandbruksstyret handsama klagen og stadfesta kommunen sitt vedtak.

Ruth Patterson flytta ikkje til eigedomen.

16.03.2008 overdrog Ruth Patterson eigedomen til sonen Lars Patterson. Eigedomen vart overdratt konsesjonsfritt frå mor til son (kons.lov § 4). Det er eit vilkår for konsesjonsfritt erverv at eigaren buset seg på eigedomen innan eitt år frå overtaking. Skjer ikkje dette må eigaren søkja konsesjon.

Eigaren Lars Patterson har ikkje flytta til eigedomen, og har heller ikkje søkt konsesjon.

Kommunen kan her gjeva eigaren valet mellom å busetja seg på eigedomen, eller tvangsselja eigedomen.

Dette er så langt ikkje gjort.

Lovheimel for tvangstiltak framgår av lovteksten under.

§ 13. i konsesjonslova (frist for søknad om konsesjon)

Søknad etter § 12 skal sendes til ordføreren innen fire uker etter at avtalen om overdragelsen ble gjort eller erververen fikk rådighet over eiendommen. Ved tvangssalg regnes fristen fra stadfestelsen av budet. Namsretten skal sende melding til departementet når den stadfester et bud fra en kjøper som trenger konsesjon til ervervet.

Overholdes ikke reglene i første ledd, skal Kongen sette en frist for erververen til å søke om konsesjon.

Kongen kan sette en frist for erververen til å søke konsesjon dersom:

- 1. tidsgrensen for tvangsbruk etter § 3 annet ledd overskrides.*
- 2. erververen unnlater å bygge innen 5 år i strid med § 4 annet ledd.*
- 3. erververen foretar bruksendring i strid med plan i henhold til § 4 tredje eller fjerde ledd.*
- 4. erverver som nevnt i § 5 første ledd nr. 1 eller 2 ikke overholder boplikten etter § 5 annet ledd.*
- 5. erverver som nevnt i § 5 første ledd nr. 5 ikke overholder fristen for videresalg.*
- 6. kravet til bosetting etter § 7 tredje ledd jf. § 6 ikke overholdes.*

Oversittes fristen for å søke konsesjon kommer § 19 tilsvarende til anvendelse.

§ 18. i konsesjonslova (frist til å ordne forholdet når konsesjon ikke er gitt)

Er søknad om konsesjon ikke innsendt innen den fristen som er satt i medhold av § 13 annet eller tredje ledd, eller er søknaden avslått, skal Kongen sette en frist for panthaver til å bringe tvangsbruk som strider mot § 3 annet ledd til opphør eller sette en frist for erververen til å sørge for enten at overdragelsen blir omgjort eller at eiendommen blir overdratt til noen som kan få konsesjon eller som ikke trenger konsesjon. Er konsesjon avslått fordi erververen ikke skal oppfylle vilkåret om boplikt etter § 5 annet ledd, skal erververen uten hensyn til det som er fastsatt i første punktum, få velge om han eller hun likevel vil oppfylle boplikten. Endret ved lov 19 juni 2009 nr. 98 (ikr. 1 juli 2009 iflg. res. 26 juni 2009 nr. 848).

§ 19. i konsesjonslova (oversittelse av fastsatt frist)

Oversittes en frist som er fastsatt etter § 18 for avvikling av eiendomserverv eller panthavers tvangsbruk, kan departementet uten varsel la eiendommen selge gjennom namsmyndighetene etter reglene om tvangssalg så langt de passer. Bestemmelsene i tvangssalgloven § 11-20 om det minste bud som kan stadfestes, gjelder ikke i slike tilfeller.

Oversittes en frist som er fastsatt etter § 18 når det gjelder rettigheter som nevnt i § 3 første ledd, kan departementet enten la rettigheten tvangsselge etter reglene i første ledd eller med bindende virkning erklære rettigheten for bortfalt.

Gnr 63, bnr 3 Bindingebø

Eigedomen har: 10 da fulldyrka jord
 25 da innmarksbeite
 205 da produktiv skog, låg bonitet
 240 da totalareal

Areal i felles utmark er ikkje oppgitt.

Eigedomen har vore ute av drift som eiga drftseining sidan 1980. Delar av areala har vore hausta av bruk i området, men i stadig mindre omfang.

Denne eigedomen vart overtatt av to søner av tidlegare eigar. Den eine budde i kommunen, den andre i Os. Dei søkte 11.04.1999 om fritak for bu- og driveplikt. Eigedomen var relativt liten utan driftsbygning og driftsapparat og med eit bustadhus som ikkje var eigna som heilårsbustad. Kommunen hadde sterke ønske om å ha busetjing på bruket, men enda opp med å krevja buplikt i kommunen. Dette var i samsvar med den kommunale strategien for bu- og driveplikt.

Eigarane klaga på dette vedtaket. Kommunen oppretthaldt sitt vedtak, og klagen vart handsama av fylkeslandbruksstyret. Fylkeslandbruksstyret oppheva i møte 22.09.2000 kommunen sitt vedtak og gav varig fritak frå buplikt. Dette gjaldt både på bruket og i kommunen.

I dag vert 4 da av areala hausta av 65/2 (Nesheim)

Framlegg til oppdatert strategi:

Strategi for praktisering av skjønnnet i saker som gjeld bu- og driveplikt i Vaksdal kommune, 17.04.2012.

DEL 1

Visjon

Arealressursane i kommunen skal forvaltast slik at dei er til nytte for landbruket og til gagn for samfunnet, både i dag og for framtidige generasjonar.

Mål

Oppretthalda busetjing og fagmiljø i jordbruksområda.

Praktiseringa av bu- og driveplikta i Vaksdal kommune skal ha som mål å oppretthalda eit aktivt landbruksmiljø i kommunen. Det skal særleg vektleggjast at jordbruksareala og skogressursane vert aktivt nytta til næring på ein berekraftig måte.

Landbruk skal ha særleg prioritet i Eksingedalen m/ Eidslandet, Bergsdalen, Helle og Sedalen.

Sikra at eigar av landbrukseigedom tek på seg naturforvaltaransvaret for eigedomen.

Kommunen ser det som ynskjeleg at den som eig landbrukseigedom i kommunen; eigedom med jordareal, skogareal eller utmarksressursar, tek ansvar for å forvalta ressursane på ein framtidsretta og miljøvenleg måte, til gagn for eigedomen, landbruksnæringa på staden og for komande generasjonar.

Det er eit mål at den som eig landbrukseigedom i kommunen anten bur på eigedomen, eller i kommunen, og at økonomisk utnytting av ressursar i eigedom har basis i kommunen.

Det er eit mål at mindre enn 1/3 av landbrukseigedomane er eigd av personar busett utanfor kommunen.

Verna om kulturlandskap og naturlandskap i kommunen.

Kulturlandskap er ein verdi i seg sjølv. Kommunen skal leggja vekt på at landbrukseigedomar har slike eigar- og driftsløysingar at ein i størst mogeleg grad sikrar skjøtsel og at viktige kulturlandskap vert halde i hevd.

Sikra at både rettar og plikter vert overhalde

Odelslova sikrar nære slektningar retten til å overta landbrukseigedomar. Dette er ein rett og ikkje ei plikt. Grunnlaget for lova er å sikra gardane som produksjons- og inntektsgrunnlag for nye slekter.

Dersom personar med rett til å overta ikkje har interesse for landbruk eller naturforvaltning i vidare forstand, og heller ikkje ønskjer å bu på eigedomen er det ynskjeleg at dei seier frå seg retten, og lar andre med interesse få overta.

Vaksdal kommune ynskjer å leggja til rette for at det er personar med interesse for drift og forvaltning som til ei kvar tid eig landbrukseigedomane i kommunen. Kommunen vil difor leggja til grunn ein streng praksis når det gjeld krav til bu- og driveplikt.

Som hovudregel vil ein krevja at eigaren av landbrukseigedom bur på eigedomen.

DEL 2

Retningslinjer for praktiseringa av skjønnet i saker som gjeld bu- og driveplikt i Vaksdal kommune

Med heimel i jordlova, odelslova, konsesjonslova, og i samsvar med rettleiing gjeve av landbruksdepartementet i rundskriv M-3/2011 om driveplikt og M-2/2009 om konsesjon og buplikt legg Vaksdal kommune fylgjande retningslinjer til grunn ved handsaming av saker som gjeld bu- og driveplikt:

1 Ved all overtaking av landbrukseigedom påkvikler det ervervaren (kjøparen) bu- og driveplikt.

Den som overtek landbrukseigedom konsesjonsfritt med heimel i odelsrett eller nære slektskap m.m. har automatisk bu- og driveplikt på eigedomen i samsvar med gjeldande arealkrav. (For 2012 er arealkrva: 25 da fulldyrka og overflatedyrka jord, eller 500 da produktiv skog (andel i felleseiga skal reknast med).

Den som elles tek over landbrukseigedom der det krevst konsesjon skal få konsesjonssøknaden vurdert ut ifrå omsynet til jordlova § 1 og i forhold til:

1. om den avtalte prisen tilgodeser en samfunnsmessig forsvarlig prisutvikling,
2. om erververs formål vil ivareta hensynet til bosettingen i området,
3. om ervervet innebærer en driftsmessig god løsning,
4. om erververen anses skikket til å drive eiendommen,
5. om ervervet ivaretar hensynet til helhetlig ressursforvaltning og kulturlandskapet.

Ervervaren kan søkje til kommunen om mellombels fritak (t.d. i samband med utdanning og militærtjeneste, istandsetjing av hus m.m.) eller varig fritak frå buplikt og frå driveplikt.

Odelsberettiga som ikkje ønskjer å oppfylle buplikta kan søkja om fritak etter konsesjonslova § 9.

Det kan søkjast om fritak før overtaking, for at ervervaren kan få avklåra kva krav kommunen stiller.

2 Kvar sak skal vurderast individuelt.

3 Krav om buplikt

Det kommunale skjønnet elgg tilgrunnat det bør krevjast buplikt på landbrukseigedomar med meir enn 25 da lettbrukt fulldyrka jord eller meir enn 500 da god produktiv skog.

Jord-, skog- og fellesareal skal vurderast samla.

Det bør krevjast buplikt i kommunen for landbrukseigedomar som oppfyller krava under fyrste avsnitt, men der bruket er veglaust, eller der det er urimeleg høge kostnader med å føra fram veg, eller det av andre liknande grunnar vil vera urimeleg å krevja buplikt.

For reine skog- og utmarkseigedomar med over 1000 da totalareal bør det krevjast buplikt i kommunen.

Buplikta gjeld i 5 år frå tilflytting. Ved odelsløysing gjeld buplikta i 10 år.

Tilflytting skal skje innan eitt år etter overtaking. For uskifta bu (dødsbu) kan fristen for tilflytting forlengjast inntil 3 år.

Det skal i vurderinga om buplikt takast særskilt omsyn til busetjingsomsyn i området, tilknytninga søkjaren har til eigedomen og til ervervaren sin livssituasjon.

Det skal vidare takast omsyn til bruksstorleik, avkastingssevna, lokalisering og hustilhøve. Gode hus talar for buplikt. Dårlege hus talar for fritak frå å bu på eigedom, men ikkje frå å bu i eller nær kommunen.

Det bør takast med i vurderinga om det er mogeleg å skaffa seg ei inntekt det er råd å leva av. Moglegheiter for inntekter utanom bruket må takast med i vurderinga.

4 Krav om driveplikt

Jordlova § 8 seier: Jordbruksareal skal drivast.

Ved handsaming av søknader skal kommunen leggja vekt på at det vert slike eigar- og driftsløysingar at dette kravet i størst mogeleg grad vert innfridd i eit langsiktig perspektiv.

Driveplikta kan oppfyllest ved bortleige i minst 10 år. Leigeavtalen må vera skriftleg og omfatta alt jordbruksareal. Ved vurdering av driveplikt bør det takast omsyn til aktive bruk sin trong for tilleggsareal.

På veglause bruk, og der det er vanskar med å få leigd bort jorda bør kommunen normalt setja krav om eit visst vedlikehald av jordbruksarealet, t.d. årleg slått eller beiting av eit nærare definert areal.

Det kan søkjast til kommunen om fritak frå driveplikta (jordlova § 8).

Det bør krevjast driveplikt av all skog, tilpassa tilhøva på staden og etter rettleiing av skogoppsynet i kommunen.

5 Klage

Fylkesmannen er klageinstans i saker som gjeld bu- og driveplikt.

Klagen skal sendast om kommunen.

Vurdering:

Det er ei nasjonal målsetjing å ta vare på arealressursane, fagmiljøet, matproduksjonen, råvareproduksjonen, kulturlandskapet m.m. Lovverket er innretta for å sikra dette.

Dei økonomiske verkemidla er ofte ikkje samsvarande med dette.

Det er difor ei utfordring å oppretthalda jordbruksdrift på mindre landbrukseigedomar og i distrikta. Krav til produktivitet og inntening gjer at voluma må vera store, og arbeids- og kapitalinnsats relativt låg.

For å oppretthalda inntektsnivået som gjeld for samfunnet elles er det trong for tilleggsinntekter. Dette kan vera inntekter basert på ressursane på garden, eller tilleggsinntekter utanfor garden. I Vaksdal kommune har nesten alle bruk tilleggsinntekter frå arbeid utanom garden.

For å oppretthalda busetjing, fagmiljø og grunnlag for ulike tenester i landbruksområda, særleg Eksingedalen og Bergsdalen er det ønskjeleg at det bur folk på flest mulig bruk. Det er difor eit uttrykt ønske at kommunen bruker dei verkemiddel som er til rådvelde for å oppnå dette.

Det kan formulerast 4 særleg utfordringar for å lukkast:

1. Dei som til ei kvar tid eig landbrukseigedomar må sjølv sjå verdien i at eigedomane er bebudd og i bruk, og at dei då anten gjer det sjølv, eller overlet eigedomane til andre.
2. Dei bruk som er i drift er avhengige av meir areal enn dei sjølv eig for å få akseptable driftsforhold og inntekter, og er difor avhengige av å leiga eller kjøpa tilleggsjord.

3. Det må vera tilgang til arbeidsplassar/inntektsmogelegheiter på ein slik måte at det er akseptabelt å bu i området.
4. Kommunen må bruka dei verkemiddel som er tilgjengelege i dei saker der det kan finnast løysingar som oppfyller målsetjinga sjølv om det er imot eigaren sine ønskje.

I saksframstillinga er det gjort greie for aktuelt lovverk.

Det er vist til nokre døme på handsaming av saker som gjeld bu- og driveplikt.

Det er i vedlegg presentert eit oversyn som viser omfanget av bruken av leigejord.

Gjennom å vedta framlegg til: *"Strategi for praktisering av skjønnnet i saker som gjeld bu- og driveplikt"* får kommunen eit reiskap som gjer det forutseieleg korleis kommunen vil handsama slike saker. Det vil og setja større fokus på kommunen si haldning til og handteringa av slike saker.

I saker der kommunen vil leggja press på eigarar for å få til løysingar som er imot eigaren sin vilje er det krav om høg kompetanse, og det vil normalt vera trong for ein større arbeidsinnsats. Kommunen må vera administrativt rusta for å handtera slike saker.

Det vert tilrådd å vedta;

Strategi for praktisering av skjønnnet i saker som gjeld bu- og driveplikt i Vaksdal kommune, 17.04.2012.

Vedlegg:

AREALOVERSYN JORDBRUK, AREAL I DRIFT - EIGD OG LEIGD, 17.04.2012